

VISUELL KOMPETANSE

En kvalitativ undersøkelse av unges bildepraksiser på Instagram

Masteroppgave i Kunst i samfunnet
Jorun Eikill Veflen

Visuell kompetanse
En kvalitativ undersøkelse av unges bildepraksiser på Instagram

Jorun Eikill Veflen

Master i estetiske fag, Kunst i samfunnet

MEST5900

Kandidatnummer 321

Høgskolen i Oslo og Akershus

Fakultet for kunst, design og teknologi

Institutt for estetiske fag

Oslo, 21. april 2017

SAMMENDRAG

Den digitale utviklingen i dagens samfunn bidrar til at kommunikasjonen blir mer visuelt basert. Mobilkameraet er blitt det foretrukne kameraet, og bilder deles med kjente og ukjente i sosiale medier som Facebook, Snapchat og Instagram. Økningen i bruken av bilder som kommunikasjon fører til et behov for å lære bildespråket og opparbeide en visuell kompetanse. Likevel har de praktisk-estetiske fagene i grunnskolen blitt nedprioritert de siste årene, til fordel for mer teoretiske fag. Regjeringen er i gang med å fornye læreplanen, med forhåpninger om å styrke de praktisk-estetiske fagene i skolen. Ut fra ulike beskrivelser av kompetansebegrepet ønsker jeg å stille spørsmål ved innholdet i forståelsen av begrepet visuell kompetanse. En gruppe som synes å ha opparbeidet en visuell kompetanse på egen hånd, er dagens ungdom som har vokst opp i en digital verden.

I denne masteroppgaven presenteres en kvalitativ undersøkelse av unges bildepraksiser på Instagram, med hensikt å belyse begrepet visuell kompetanse. For å svare på problemstillingen har jeg benyttet datastøttede intervju og diskursanalyse for å synliggjøre bildenes kommuniserende egenskaper. Materialet er tematisert og bearbeidet med en teoretisk forankring, som tydeliggjør og diskuterer bilders egenskaper for kommunikasjon og antagelsen om at bilder representerer virkeligheten. Undersøkelsens deltakere er aktive Instagram-brukere i alderen 16 til 17 år. De ble funnet og kontaktet gjennom Instagram.

Undersøkelsen viser en variert og mangfoldig bruk av kompetansebegrepet, som kan sees i kontrast til antagelsen om at kompetanse kun handler om målbare ferdigheter. Gjennom bearbeidingen av materialet blir det tydelig at læreplanen i skolen trenger fornyelse. Undersøkelsen kan derfor være et innspill og bidrag til fornyelsen og videreutviklingen av læreplanen.

ABSTRACT

The digital development in today's society contributes to an increase in visually based communication. The mobile camera has become the preferred camera, and photos are shared with friends and strangers in social media such as Facebook, Snapchat and Instagram. The increase in the use of images as communication leads to a need to learn the visual language and to develop visual literacy. However, the practical-aesthetic subjects in elementary school have not been prioritized in recent years, in favor of more theoretical subjects. The government is in the process of renewing the curriculum, with hopes to strengthen the practical-aesthetics subjects. Based on various descriptions of competence, I would like to question the content in the understanding of the term visual literacy. A group that seems to have acquired visual literacy on their own is today's youth who have grown up in a digital world.

This master thesis presents a qualitative research of young people's image practices on Instagram, with the intent to clarify the concept of visual literacy. To answer the research question I have used computer-assisted interview and discourse analysis to highlight the images' communicative abilities. The material is themed and processed with a theoretical basis, that clarifies and discusses the characteristics of images for communication and the assumption that images represent reality. The research participants are active Instagram users aged 16 to 17 years. They were found and contacted through Instagram.

The research shows a varied and diverse use of the concept of competence, which can be seen in contrast to the assumption that competence is only about measurable skills. Through analysis of the material it becomes clear that the school curriculum needs renewal. This master thesis may therefore be an input and contribution to the renewal and further development of the curriculum.

FORORD

Å skrive en masteroppgave har vist seg å være en spennende, lærerik og krevende prosess. Mange har bidratt til at jeg har kommet i mål med oppgaven. Disse fortjener en takk.

Jeg vil rette en stor takk til mine veiledere, Venke Aure og Jennie Hagevik Bringaker. Tusen takk for at dere har trodd på meg og oppgaven gjennom hele prosessen, og for verdifulle innspill og tanker. Uten dere hadde det ikke blitt noen oppgave.

Tusen takk til informantene for bilder og refleksjoner som har gjort undersøkelsen mulig å gjennomføre.

Tusen takk til Kristin og Irén som har lest korrektur og bidratt med gode innspill og oppmuntring i innspurten.

En stor takk må også rettes til familie og venner som alltid støtter, oppmuntrer og er der for meg.

Sist, men ikke minst vil jeg takke mine medstudenter for et godt og inspirerende fellesskap det siste året. Tusen takk for oppmuntring, gode diskusjoner, klemmer, vafler og mye latter. Studieåret hadde ikke vært det samme uten dere.

Oslo, april 2017

Jorun Eikill Veflen

INNHALDSFORTEGNELSE

Sammendrag	3
Abstract	4
Forord	5
1. Innledning	8
1.1. <i>Bakgrunn for oppgaven</i>	8
1.2. <i>Problemstilling</i>	9
1.3. <i>Instagram</i>	10
1.3.1. <i>Hvordan fungerer Instagram?</i>	11
1.4. <i>Forskningsfeltet</i>	12
2. Teoretisk innramming	13
2.1. <i>Visuelle metoders utvikling og fotografiets evne til å fange virkeligheten</i>	13
2.1.1. <i>Metodologi og vitenskapsteori</i>	15
2.1.2. <i>Bilder og vitenskapsteori</i>	16
2.2. <i>Visuell kultur</i>	16
2.3. <i>Visuell kompetanse</i>	17
2.3.1. <i>Visual literacy</i>	19
2.3.2. <i>Visuell kommunikasjon</i>	20
2.4. <i>Hva er et bilde?</i>	21
2.5. <i>Å lese bilder</i>	22
2.6. <i>Sosiale medier</i>	23
2.7. <i>Personlig fotografi</i>	24
2.8. <i>Visuell og virtuell identitet</i>	25
3. Metode	26
3.1. <i>Kvalitativ tilnærming</i>	26
3.1.1. <i>Kvalitative forskningsintervju</i>	27
3.1.2. <i>Datastøttede intervju</i>	27
3.2. <i>Diskursanalyse</i>	28
3.2.1. <i>Diskurspsykologi</i>	29
3.3. <i>Visuell metode</i>	30
3.3.1. <i>Visuell etnografi</i>	31
3.4. <i>Innhenting av data</i>	31
3.4.1. <i>Begrunnelse av utvalg</i>	32
3.4.2. <i>Undersøkelsens validitet</i>	33
4. Undersøkelsen	33
4.1. <i>Intervjuguide</i>	34
4.2. <i>Undersøkelsen Del 1 – Presentasjon av spørsmål og sammendrag av svar</i>	35
4.2.1. <i>Instagram-bildene – presentasjon av bilder og svar</i>	43
4.4. <i>Undersøkelsen del 2 – Tematisering og bearbeiding av materialet</i>	60
5. Oppsummering og avsluttende refleksjoner	88
5.1. <i>Instagram og det virkelige</i>	89
5.2. <i>Bilder som erfaring</i>	90
5.3. <i>Bilder som minner</i>	91
5.4. <i>Bilder som kommunikasjon</i>	92

5.5. <i>Visuell kompetanse i skolen</i>	92
5.6. <i>Begrepet visuell kompetanse</i>	95
5.7. <i>Avsluttende refleksjon</i>	96
6. Litteratur	97
6.1 <i>Bilder</i>	101
7. Oversikt over figurer	103
8. Vedlegg	104

1. INNLEDNING

Den digitale teknologien har bidratt til at kommunikasjonen i dagens samfunn blir mer og mer visuelt basert. Smarttelefonen er en liten bærbar datamaskin som gjør det mulig å være online og mottaker av bilder og visuelle inntrykk store deler av dagen. Fordi telefonen alltid er med oss har mobilkameraet blitt vårt foretrukne kamera. Vi tar bilder av det vi opplever og ser rundt oss, og deler det med kjente og ukjente på sosiale medier som Facebook, Snapchat og Instagram. Vi ser utallige bilder hver dag i ulike medier og bildet er blitt en viktig kommuniserende og sosial faktor i hverdagen. I tillegg bidrar bildene til å skape idealer for hvordan vi bør se ut, hva vi bør interessere oss for, hva vi bør spise osv. Sosiale medier og særlig bloggere blir ofte kritisert for å kun vise glansbilder og et "perfekt liv" som setter standarder for hvordan livet bør leves. Lar vi oss påvirke av alle bildene? Er de bare en mengde bilder vi blar gjennom på skjermene våre eller tar vi oss tid til å se og forstå?

1.1. BAKGRUNN FOR OPPGAVEN

For ungdom er bilder blitt en foretrukken form for kommunikasjon, med Snapchat og Instagram som to av de mest populære sosiale mediene. I dag er smarttelefonen nærmest blitt en utvidet del av kroppen som publiserer og deler livet gjennom sosiale medier. Hva som publiseres bidrar til å definere hvem man er i stor grad. I en tid hvor samfunnet bombarderes med bilder i ulike kanaler kan det være viktig å ha et bevisst forhold til hva bildene gjør med oss. Små barn utvikler tidlig digitale ferdigheter og en intuitiv forståelse for det digitale. Vil det dermed si at de også utvikler en forståelse for og kritisk holdning til de visuelle inntrykkene samfunnet gjennomsyres av? Med denne masteroppgaven ønsker jeg å få et innblikk i hvordan ungdom i alderen 16 til 17 år forholder seg til bildene de deler og ser på Instagram. Kan bildene de publiserer si noe om deres visuelle kompetanse?

Skolen får mye av ansvaret for å lære opp og oppdra barn og unge til å utvikle ulike evner og kompetanser. I Kunnskapsløftet (2006) blir kompetanse forstått som "evnen til å løse oppgaver og mestre komplekse utfordringer. Elevene viser kompetanse i konkrete situasjoner ved å bruke kunnskaper og ferdigheter til å løse oppgaver. Det kan handle om å mestre utfordringer på konkrete områder innenfor utdanning, yrke og samfunnsliv eller på det personlige plan"

(Utdanningsdirektoratet, 2016). Begrepet som benyttes for å beskrive en forståelse og kunnskap for bilder er "visuell kompetanse". I artikkelen "Er vi visuelle analfabeter" er filosof og skribent Eva Løveid Mølster kritisk til den visuelle opplæringen i skolen. Hun hevder at barn og unge lærer å lese, skrive og analysere tekster og dikt, men at de lærer lite om å analysere, lage og forstå bildene de daglig ser i sosiale medier. Derimot mener Mølster at kompetansemålene i grunnskolen fører til at barn og unge forblir visuelle analfabeter (Mølster, 2012).

Kunstkritiker Kjetil Røed stiller spørsmål ved begrepet kompetanse i artikkelen "Hva er estetisk kompetanse?". Han knytter begrepet til en "riktig" og "profesjonell" erfaring med kunst, og et mål om å lære opp elever til å bli vellykkede kulturkonsumenter. Om den estetiske kompetansebyggingen i skolen svikter, lærer ikke elevene dette språket og "den profesjonelle erfaringen" uteblir. Røed mener ordet knyttes til prestasjon fordi det betegner noe man kan eller behersker, som igjen er knyttet til å "utvise kompetanse-repertoaret innenfor rammen av adekvate "dannede" måter å forholde seg til kunst på" (Røed, 2015, s. 6). Ifølge ham legger "estetisk kompetanse" opp til veloppdragenhet og prestasjonsjag som fører bort fra tenkningen som gjør kunsten verdifull. Røeds konklusjon er derfor å forkaste kompetansebegrepet knyttet til kunstfagene i skolen. Han mener det trengs et begrep om kunst i utdanningen som ikke er "teknisk og knyttet til prestasjon" (Røed, 2015, s. 6).

Bakgrunnen for denne undersøkelsen er altså den teknologiske utviklingen som gjør samfunnet stadig mer digitalt og visuelt, og de ulike diskusjonene rundt estetisk utdanning og unges forståelse for bilder. Ut fra de ulike beskrivelsene av kompetansebegrepet ønsker jeg å stille spørsmål ved innholdet i forståelsen av visuell kompetanse. Dette gjør jeg gjennom å undersøke noe som kan belyse emnet, nemlig unges bruk av Instagram.

1.2. PROBLEMSTILLING

Hva innebærer begrepet visuell kompetanse? Er kompetansebegrepet så rigid som Røed skal ha det til? Er det mulig å måle noens visuelle kompetanse? Er det riktig at barn og unge læres opp til å bli visuelle analfabeter?

På bakgrunn av disse spørsmålene kom jeg fram til problemstillingen

Hvordan kan en undersøkelse av unges Instagram-profiler bidra til å belyse begrepet "visuell kompetanse"?

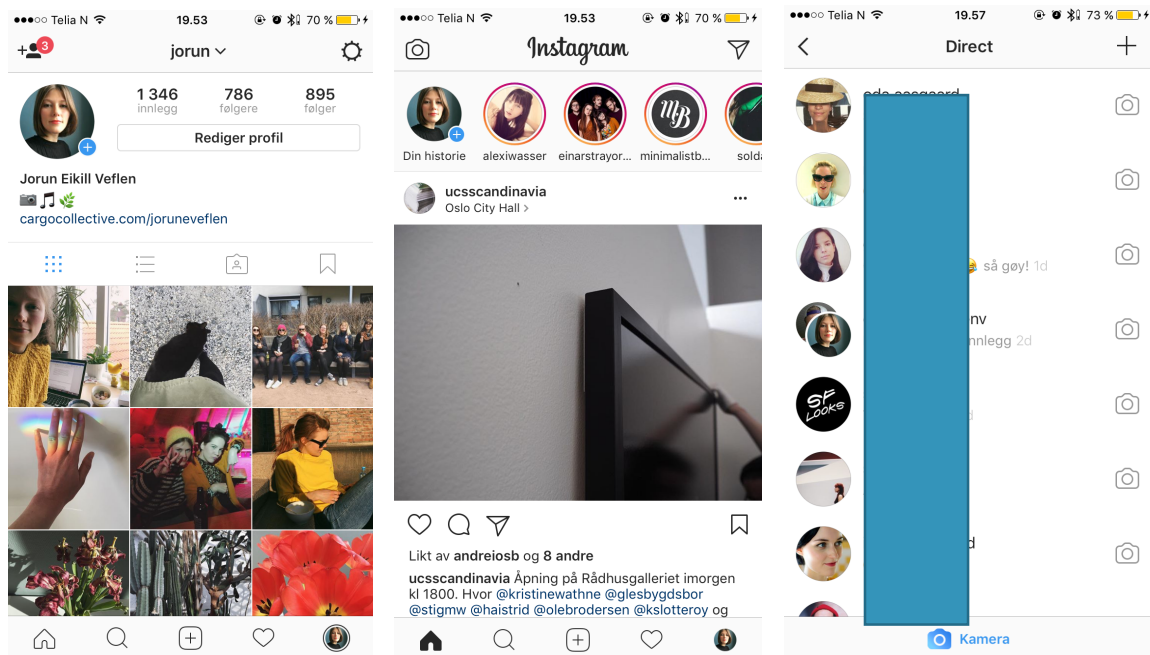
Målet med oppgaven er å undersøke ungdoms bildepraksiser på Instagram for å kunne belyse begrepet visuell kompetanse. Ungdommene har vokst opp i en digital verden og min arbeidshypotese er at de har en intuitiv forståelse for det visuelle og digitale. Men hvor kritiske og bevisste er de til bildene de publiserer og ser?

1.3. INSTAGRAM

Instagram er en populær bildedelingstjeneste lansert av Kevin Systrom og Mike Krieger i 2010 (Wikipedia, 2017). Tjenesten har i dag over 500 millioner brukere over hele verden og ble laget som en morsom måte å dele øyeblikk fra livet med venner gjennom bilder. Grunnleggerne ser for seg "a world more connected through photos" (Instagram, 2017).

Instagram er valgt som grunnlag for undersøkelsen fordi applikasjonen er blant de mest populære bildedelingstjenestene blant barn og unge i Norge. Barn- og medierundersøkelsen 2016 viser at 90 prosent av jentene og 74 prosent av guttene mellom 15 og 16 år bruker sosiale bildetjenester som Snapchat og Instagram minst én gang om dagen. Jenter bruker bildetjenester oftere enn gutter, og bruken øker med alderen (Barn og medier, 2016, s. 40). Mens Snapchat er en mer flyktig tjeneste hvor bilder sendes direkte til mottakerne og forsvinner etter en viss tid, er Instagram et mer permanent sted for å dele bilder med venner, kjente og ukjente. Dette fikk meg interessert i å undersøke hvordan ungdom bruker tjenesten og hva den har å si for deres bildepraksiser og -forståelse.

1.3.1. HVORDAN FUNGERER INSTAGRAM?

Figur 1, 2 og 3

Instagram er en billeddelingstjeneste som går ut på at brukerne oppretter en egen profil for å dele bilder, og for å følge andre og se deres bilder. Det er mulig å dele bilder og videoer, og å like og kommentere andres innlegg. Likerklikk blir populært kalt *likes*. Bildene kan inkludere en tekst og tegnet #, kalt emneknagg eller *hashtag*, som gjør ordene søkbare. Det er dermed mulig å finne lignende bilder med samme hashtag. Instagram har også en chat-funksjon, hvor man kan sende innlegg og meldinger til hverandre. I tillegg er det mulig å dele bilder som kun eksisterer i et døgn, i funksjonen som kalles *Instagram Stories*. Bildene som publiseres samles i en *feed*, en uendelig strøm av bilder man blar gjennom. Bildene på brukernes profil samles også i en feed, som miniatyrbilder i et rutenett. Man kan trykke seg inn på hvert enkelt bilde eller bla gjennom dem.

1.4 FORSKNINGSFELTET

Undersøkelsen plasseres innen et forskningsfelt som omhandler billedforståelse, ungdom, visuell kultur og kommunikasjon. I dette avsnittet presenteres to forskningsprosjekt innen feltet, med relevans for undersøkelsen.

Medieforsker Christa Lykke Christensen var del av forskningsprosjektet "Ungdomsmedier og kulturel identitet" ved Københavns Universitet. Dette resulterte i den første, større vitenskapelige undersøkelsen av dansk ungdoms bildebruk og -opplevelser (Christensen, 2003). Resultatene presenteres i boka *Visuelle følelser* (2003). Bokas hensikt er å presisere hva som kjennetegner unges bildeopplevelser, å belyse på hvilke måter unge forstår og opplever forskjellige visuelle medier, tillegger dem betydning og vurderer dem – avhengig av hvilken form for billedmedier det er snakk om, hvordan de unge formidler deres opplevelser og med hvilken hensikt, situasjon og kontekst (Christensen, 2003, s.8). Hensikten med undersøkelsen var å gå tett på unges visuelle opplevelser og oppnå, om mulig, et visst mål av empirisk belegg for hva unge legger merke til når de ser bilder, og hvordan de formidler disse opplevelsene (Christensen, 2003, s. 9). Christensen har undersøkt "om de unge er i besiddelse af sådanne formelle former for billedanalyse-kompetencer, som kan måles i forhold til en traditionel fagdidaktisk billedforståelse" (Christensen, 2003, s. 11). Undersøkelsen omhandler både hvordan unge "forstår" hva de ser, hvordan de opplever det de ser og hvordan de velger å formidle sine opplevelser (Christensen, 2003, s. 12).

Professor i språk og kommunikasjon ved Universitet i Agder, Martin Engebretsen, ga i 2013 ut boka *Visuelle samtaler*. Den tar for seg kommunikasjon innen visualisering og digitalisering, to utviklingstrekk som setter et tydelig preg på diskusjoner i dagens samfunn. Disse trekkene henger sammen fordi digitaliseringen har gjort det enklere å publisere og dele visuelle uttrykk (Engebretsen, 2013, s. 5). Boka er et resultat av "Multimodalitet og kulturendring", en forskningssatsning ved Universitet i Agder i årene 2011-2015. Engebretsen har gjennom sitt arbeid med sammensatte tekster blitt oppmerksom på at flere forskere og studenter innen språkfag og medie- og kommunikasjonsfag mangler en "god og nyansert forståelse for bildenes rolle i sosiale samhandlingsprosesser" (Engebretsen, 2013, s. 6). Han har også inntrykk av at forskere og studenter innen visuelle, estetiske fag kan få nytte av noen av begrepene og tilnærmingene innen språk- og tekstvitenskapen. Derfor er

også boka ment som en brobygger mellom fagområdene (Engebretsen, 2013, s. 6). Boka kan også være aktuell for lærere og lærerstudenter fordi den kan styrke forståelsen for visuelle uttrykksformer og hjelpe lærere til å gi sine elever ”innsikt i sammenhengene mellom teknologiutvikling, nye tekst- og kommunikasjonsformer og det sosiale samspillet mellom mennesker”. Engebretsen understreker at den flerfaglige tilnærmingen først og fremst er valgt fordi den gir den beste analysen og drøftingen av de visuelle samtale boka undersøker (Engebretsen, 2013, s. 6).

2. TEORETISK INNRAMMING

I dette kapitlet presenteres undersøkelsens teoretiske forankring som inneholder visuelle metoders historiske utvikling, definisjonen av begrepet visuell kompetanse og teori innen fotografi, visuell kultur og sosiale medier. Teorien tar for seg spørsmål rundt fotografiets evne til å fange virkeligheten og dets sosiale egenskaper i samfunnet. Presentasjonen gjøres for å gi et teoretisk rammeverk for undersøkelsen av informantenes visuelle kompetanse. Bruken av de teoretiske perspektivene vil jeg komme tilbake til i analysen av materialet.

2.1 VISUELLE METODERS UTVIKLING OG FOTOGRAFIETS EVNE TIL Å FANGE VIRKELIGHETEN

Spørsmålet rundt fotografiets evne til å fange virkeligheten har blitt diskutert siden kameraet ble oppfunnet på 1800-tallet. Pedagogene Vaike Fors og Åsa Bäckström hevder at filosofiske og vitenskapelige idéer oppsto under postmodernismen, som en reaksjon på modernismens idealer om objektivitet, sannhet og fornuft. Postmodernistene forkastet modernismens tanker om at det man ser er likestilt med sann kunnskap (Fors og Bäckström, 2015, s. 42-43). Det visuelle har hatt en viktig plass i vesteuropeisk vitenskapshistorie selv om betydningen har endret seg over tid. På 1970-tallet oppsto et interessediskuterte innen samfunnsvitenskapen som bidro til en problematisering av synet som vår fremste sans og synets evne til å objektivt kunne registrere virkeligheten. I stedet for å søke etter en

sannhet om virkeligheten ble det fokusert på betydningen av sosiale prosesser, identiteter, forandring og konflikter ut fra et kulturelt perspektiv. Dette skiftet kalles den kulturelle vendingen (Fors og Bäckström, 2015, s. 42-43).

Samtidens teoretikere, som arbeider med visuelle metoder, hevder at bilder ikke kan ses som et vindu mot virkeligheten, men som visuelle representasjoner. Fors og Bäckström viser til kunstneren René Magritte (1898-1967) som i maleriet "Le trahison des images" kommenterer tanken om at et bilde ikke presenterer noe nøyaktig som det er uten å fortolke det gjennom bildemediet. Maleriet viser en pipe og teksten "Ceci n'est pas une pipe" som betyr "dette er ikke en pipe". Bildet viser ikke en virkelig pipe, men en representasjon av noe vi kaller en pipe (Fors og Bäckström, 2015, s. 40-41). Verden kan tolkes gjennom bilder, og bildene kan derfor bidra til å forklare hvordan ulike grupper i samfunnet kan ta samme bilder av samme fenomen, og likevel gi bilder ulik mening avhengig av kontekst. Dette argumentet beskriver samfunnsgeografiker Gillian Rose (2012) som at bilder aldri er uskyldige. De er ikke transparente vinduer mot virkeligheten. "They interpret the world; they display it in very particular ways; they represent it" (Rose, 2012, s. 2).

Figur 4 - René Magritte, Le trahison des images (1928-1929)

2.1.1. METODOLOGI OG VITENSKAPSTEORI

Tolkende forskningsmetoder vokste fram fra hermeneutikkens oppstart på 1800-tallet som en kritikk mot naturvitenskapelige metoder i samfunnsvitenskapelig forskning. Kritikken gikk ut på at naturvitenskapelig forskning springer ut fra empirismen, en forskningstilnærming som bygger på idéen om at forskning skal forklare verden slik den er uten fortolkning, og at objektiv informasjon om verden kun er tilgjengelig gjennom direkte sanseopplevelser (Fors og Bäckström, 2015, s. 33-34).

Den empiristiske forskningstilnærmingen har blitt kritisert for å ikke tillate en kritisk tilnærming som bidrar til å forstå den sosiale verden ut fra ulike teoretiske perspektiv. I vitenskapelige sammenhenger snakkes det i dag ikke bare om subjektivitet knyttet til individets opplevelser, men også om hvordan menneskers tanker, handlinger og persepsjon er knyttet til en sosial, kulturell og historisk kontekst. For å forstå en persons tanker og handlinger er det derfor også viktig å forstå ulike kontekster som noe som muliggjør og begrenser disse tankene og handlingene. Dette fortolkningsrommet krever en refleksiv holdning til både empiri og teori (Fors og Bäckström, 2015, s. 34). Dette er perspektiver samtidens teoretikere vektlegger. Det kan vanskelig finnes kunnskap uavhengig av tenkning og fortolkning.

Vektleggingen av denne fortolkende tilnærmingen til kunnskap og forståelse kan føres tilbake til to parallelle hermeneutiske retninger i renessansen – den protestantiske bibelanalysen og det humanistiske studiet av antikke klassikere, der teksttolkning var utgangspunktet. Et hovedtema innen hermeneutikken har fra starten vært at "meningen hos en del endast kan forstås om den sätts i sammanband med helheten" (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 193). En bibeltekst kan derfor bare forstås om den ses i sammenheng med hele Bibelen. Omvendt består helheten av deler som bare kan forstås på bakgrunn av delene. Dette kalles den hermeneutiske sirkel eller spiral: "delen kan endast forstås ur helheten och helheten endas ur delarna" (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 193). Et hermeneutisk forskningssyn vektlegger en tolkning heller enn en avbildning av virkeligheten basert på oppsamlet data. "Ännu starkare: det finns inga oförmedlade data eller fakta, utan dessa är alltid tolkningsresultat" (Alvesson & Sköldberg, 2008, s. 25). I min undersøkelse anvendes dette forskningsperspektivet i forbindelse med forståelsen av bilder som fortolkning av virkeligheten.

2.1.2. BILDER OG VITENSKAPSTEORI

Kritikken av sannhetsbegrepet og innføringen av idéen om at sannhet er relativ fikk stor innflytelse for hvordan bilder er blitt betraktet vitenskapelig. Samtidig som bilder ble vanligere i samfunnet, ble også kunnskap om verden i større grad uttrykt gjennom bilder og andre visuelle uttrykk. I dag kommuniserer vi gjennom bilder hver dag, og det er enkelt å redigere bildene i ulike bilderedigeringsprogram. Dette bidrar til at bilders sannhetskrav minsker og derfor holder det ikke lenger som argument at noe er sant fordi det er avbildet (Fors og Bäckström, 2015, s. 40).

Kritikken som ble reist angående bilders egenskap til å tilsvare virkeligheten førte til en forståelse av bilder som noe mer enn en kopi av et motiv. Bildet fikk status som et eget fenomen konstruert i en sosial, historisk og kulturell kontekst, hvor konteksten har betydning for hvordan bildet produseres, betraktes og forstås (Fors og Bäckström, 2015, s. 41). I forlengelse av dette ble det innen det Fors og Bäckström kaller den postmoderne tenkningen formet en forskjell mellom begrepene syn og visualitet, hvor syn innebærer at øyet fysisk kan se, mens visualitet handler om hva vi er opplært til å se (Fors og Bäckström, 2015, s. 41).

2.2. VISUELL KULTUR

Visuelle sosiale medier som Instagram er en del av vår visuelle kultur. Kultur er et sammensatt begrep, og forskere med dette utgangspunktet har en interesse for hvordan sosialt liv konstrueres gjennom idéene mennesker har, og hvordan disse idéene praktiseres i sosiale sammenhenger (Fors og Bäckström, 2015, s. 45). Fors og Bäckström refererer til Stuart Hall som løfter fram kultur som en prosess som primært utvikles i menneskers praksis. Et slikt perspektiv fører til spørsmål som handler om hvordan mening skapes mellom medlemmer i et samfunn eller sosialt fellesskap. Slik sett handler kultur om hvordan mennesker i et sosialt fellesskap forstår verden og hvordan de gjør den meningsfull for hverandre (Fors og Bäckström, 2015, s. 45-46).

Marita Sturken og Lisa Cartwright definerer i *Practices of looking. An Introduction to Visual Culture* (2009) visuell kultur som "shared practices of a group, community, or society through which meanings are made out of the visual, aural, and textual world of representations and the ways that looking practices are engaged in symbolic and communicative activities" (Sturken & Cartwright, 2009, s. 3). De mener kultur produseres gjennom komplekse nettverk gjennom å snakke, gestikulere, se og handle, hvor mening utveksles mellom medlemmer i et samfunn eller en gruppe (Sturken & Cartwright, 2009, s. 3). Sturken og Cartwright refererer også til Stuart Hall som slår fast at "It is the participants in a culture who give meaning to people, objects, and events. (...) It is by our use of things, and what we say, think and feel about them – how we represent them – that we give them a meaning." Dette konseptet tar Sturken og Cartwright et steg videre ved å hevde at på samme måte som mennesker gir mening til objekter gir også objektene mennesker mening gjennom en dynamisk interaksjon i sosiale nettverk. "The exchange of meaning and value between people, on the one hand, and the objects and technologies in their worlds, on the other, is interactive and dynamic. This means that artifacts such as images and imaging technologies have politics and agency" (Sturken & Cartwright, 2009, s. 3).

Boka *Visuell kultur – viden, liv, politikk* (2009) består av flere tekster som gir eksempler på hvordan visuell kultur praktiseres, som felt, begrep og en drivkraft til å stille nye spørsmål til verden og virkeligheten (Christensen og Illeris, 2009, s. 10). Å erfare, tolke og forstå synsopplevelser skjer ikke automatisk. Akkurat som språk kan synet og blikket betraktes som tillærte og påvirkelige sosiale og kulturelle konstruksjoner. I vestlig tradisjon henger begrepene syn og viten tett sammen og dette kan gjøre at vi glemmer å spørre oss om det vi ser er det samme som det vi vet. Selv om bilder problematiseres i samfunnet mener Christensen og Illeris at det ikke er til å unngå at bildene vi ser er med på å forme vårt verdensbilde. I flere tilfeller glemmer vi at det krever spesielle kompetanser for å forstå komplekse visuelle opplevelser, og at andre ikke nødvendigvis ser det samme som oss selv (Christensen og Illeris, 2009, s. 16).

2.3. VISUELL KOMPETANSE

I *Digital kompetanse i skolen* (2010) skriver pedagog Ola Erstad at begrepet kompetanse omfatter "ferdigheter, kunnskaper, holdninger og dannelse" og viser til en "handlingsberedskap og dømmekraft som er en kombinasjon av ferdigheter, kunnskaper og holdninger" (Erstad, 2010, s. 94-95). Ifølge

Erstad kan kompetanse variere i ulike situasjoner og den er ikke bundet til "faste roller, funksjoner eller profesjoner, men forholder seg mer til identitet og hele mennesket" (Erstad, 2010, s. 95). Våre ulike ferdigheter og kunnskaper danner grunnlaget for kompetanse og man kan derfor si at hver og en av oss har en unik kompetanse.

Begrepet kompetanse kan ha to betydninger: "evnen til å motta og analysere, til å lytte, lese og forstå" og "evnen til å uttrykke seg og produsere, til å snakke og skrive" (Erstad, 2010, s. 94). Begrepet kompetanse innebærer derfor ferdighetene til å både forstå og å uttrykke seg, og visuell kompetanse kan forstås som ferdighetene og kunnskapene vi tilegner oss til å lese, forstå og uttrykke oss visuelt. Kompetanse er et begrep vi ofte forbinder med skolen og hvilke kunnskaper elevene skal tilegne seg. Tradisjonelt blir begrepet "kompetanse" også brukt i andre sammenhenger enn skolen, som i "arbeidslivet og betraktninger om kunnskapssamfunnet", og i disse sammenhengene defineres begrepet generelt og knyttes ofte til begrepet "kvalifikasjoner" (Erstad, 2010, s. 94).

En annen som ser kompetansebegrepet i sammenheng med kvalifikasjoner er kunstdidaktiker Helene Illeris. I artikkelen "Beyonce eller Bollywood? Visuelle kvalifikasjoner og kompetencer i komplekse visuelle verdener" (2009) skriver hun at innenfor det visuelle området handler "kvalifikasjoner" om "viden om mulige visuelle strategier" og "kompetanser" om "anvendelse af viden om disse" (Illeris, 2009, s. 136). Altså handler kvalifikasjoner om kunnskapen rundt visuelle strategier, mens kompetanse har å gjøre med hvordan man bruker denne kunnskapen. Illeris definerer visuell kompetanse som "reflekteret anvendelse af visuelle kvalifikationer forstået som strategiske tilgange til håndtering af visuel kompleksitet" (Illeris, 2009, s. 139). Visuell kompetanse handler om hvordan visuelle kvalifikasjoner som syns-, produksjons- og analysestrategier benyttes i forhold til de problemstillingene man kan møte i komplekse visuelle verdener. Illeris insisterer på at visuelle kvalifikasjoner og kompetanser handler om noe annet og mer enn god kjennskap til kunstverk fra forskjellige kulturer og skriver at det går ut på å kunne bruke strategier til å håndtere den visuelle kompleksiteten disse verkene er en del av (Illeris, 2009, s. 139-140).

Illeris fremstiller definisjonene av begrepene kvalifikasjoner og kompetanser skjematisk på denne måten:

	Visuelle kvalifikasjoner	Visuelle kompetencer
Visuel oppmerksomhet	Viden om synsstrategier	
Visuel produktion	Viden om produktionsstrategier	Reflekteret anvendelse af visuelle kvalifikationer forstået som strategiske tilgange til visuel kompleksitet
Visuel analyse	Viden om analysestrategier	

2.3.1 VISUAL LITERACY

Det engelske begrepet "visual literacy" er det mest nærliggende begrepet for visuell kompetanse som direkte oversatt betyr "visuell leseferdighet". En av de enkle definisjonene sier at "visual literacy is the ability to read and write images", oversatt til evnen å lese og skrive bilder. "To make meaning of images the user has to criticize and reflect on them" (Velders, De Vries & Vaicaityte, 2007).

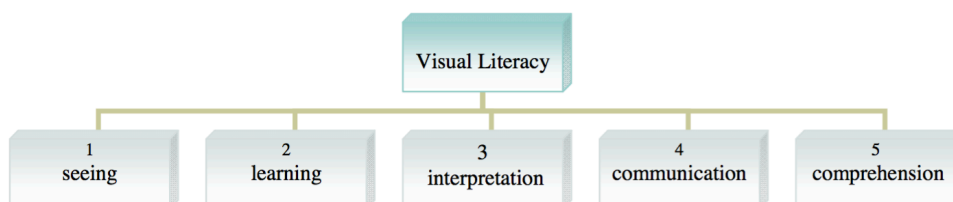
Forskerne Velders, De Vries & Vaicaityte refererer til John Debes, med-grunnlegger av International Visual Literacy Association, som ga en nyansert definisjon under den første nasjonale konferansen om Visual Literacy i Rochester, USA i 1969:

Visual Literacy refers to a group of vision-competencies a human being can develop by seeing and at the same time having and integrating other sensory experiences. The development of these competencies is fundamental to normal human learning. When developed, they enable a visually literate person to discriminate and interpret the visible actions, objects, symbols, natural or man-made, that he encounters in his environment. Through the creative use of these competencies, he is able to communicate with others. Through the appreciative use of these competencies, he is able to comprehend and enjoy the masterworks of visual communication (Velders, De Vries & Vaicaityte, 2007).

Historiker Peter Felten skriver i artikkelen "Visual Literacy" at å leve i en bilderik verden ikke nødvendigvis betyr at vi innehar en sofistikert visuell kompetanse. Han sammenligner det med at å høre musikk på mobilen ikke lærer oss å kritisk analysere eller lage musikk. Imidlertid innebærer visual literacy evnen til å forstå, produsere og bruke kulturelt viktige bilder, gjenstander og synlige handlinger. Disse ferdighetene kan læres på lignende måter som når man lærer å lese tekster (Felten, 2008, s.60). Gjennom øvelse og praksis kan evnen til å gjenkjenne, tolke og anvende syntaks og semantikk i ulike visuelle former utvikles. Dette betyr at det er mulig å lære seg å sette sammen og forstå bilder i en større sammenheng. Ifølge Felten fortsetter utviklingen av visuell kompetanse gjennom et helt liv hvor man lærer nye og mer sofistikerte måter for å produsere, analysere og bruke bilder (Felten, 2008, s. 60).

2.3.2. VISUELL KOMMUNIKASJON

Med utgangspunkt i begrepet visual literacy beskriver Debes visuell kommunikasjon i fem trinn:

Figur 5

Den enkle definisjonen på visual literacy i forrige avsnitt inkluderer evnen til å "successfully decode and interpret visual messages and to encode and compose meaningful visual communication". Visuell kommunikasjon innebærer flere former for kommunikasjon som ansiktsuttrykk, kroppsspråk, tegn og symboler. Visuelle tegnsystemer fins overalt som i teater, film, mote, reklame, fotografi og kunst. Velders, De Vries og Vaicaityte mener det er viktig å utvikle ferdigheter innen det visuelle språket for å kunne lese disse systemene (Velders, De Vries & Vaicaityte, 2007).

For å betegne bilder som kommunikasjonsmedium brukes begrepet bildespråk. Bilder har flere språk som avhenger av hva slags type bilder det er snakk om. For eksempel har et medisinsk bilde og et kunstbilde ulike målgrupper og intensjoner. Kunstviter Yvonne Eriksson og bildepedagog Anette Göthlund hevder at mennesker behøver et språk for å kunne snakke om bilder, "för att förstå och begreppsliggöra vad det är vi gör när vi skapar och tolkar bilder" (Eriksson & Göthlund, s. 16). I stedet for å sidestille bildespråket med tale- og skriftspråket mener Eriksson og Göthlund det er riktigere å si at de er ulike symbolsystemer som ikke ekskluderer, men komplementerer hverandre (Eriksson & Göthlund, s. 17).

Kommunikasjon kommer fra det latinske *communicatio* som betyr "å gjøre felles", å dele noe med andre. For å kunne dele noe er det en forutsetning at man har en felles kode eller tegnsystem, som både gjelder tekst og bilder. Det skriftlige språket har fått den største betydningen i samfunnet for informasjon, teknikk, vitenskap etc., mens bilder gjerne har blitt sett på som følelsesmessige og subjektive uttrykk. Begrepet "visuell kommunikasjon" antyder at bilder er noe mer enn kun estetiske og ekspressive uttrykk. Visuelle uttrykk kan ha sosiale, politiske og kulturelle betydninger, og rommer derfor ulike kommunikative dimensjoner (Eriksson & Göthlund, 2012, s. 18-19).

2.4. HVA ER ET BILDE?

I *What do pictures want? The lives and loves of images* (2005) skriver kunsthistoriker W.J.T. Mitchell at bilder i enkel forstand er kjente objekter vi ser hengt på en vegg, limt inn i et fotoalbum eller som illustrasjoner i en bok. I en videre forstand oppstår bilder derimot i flere medier, som bilder i en film, i en skulptur, i minnet eller en tekst (Mitchell, 2005, s. xiii). I sin mest utvidede forstand refererer et bilde til en hel situasjon, som når vi spør om noen "get the picture" (Mitchell, 2005, s. xiv). Ifølge Mitchell er derfor bildet "a very peculiar and paradoxical creature, both concrete and abstract, both a specific individual thing and a symbolic form that embraces a totality". "To get the picture" er å forstå en sammenheng samtidig som det er å ta et bestemt bilde på et bestemt øyeblikk (Mitchell, 2005, s. xvii).

Ved å stille spørsmålet "what do pictures want?" ønsker Mitchell ikke bare å tilskrive bilder liv, makt og begjær, men også å stille spørsmål rundt hva bilder mangler. Han skriver at det å si at bilder "ønsker" liv og makt ikke nødvendigvis innebærer at de har liv og makt, eller at de er i stand til å ønske det. Det kan i stedet være en erkjennelse av at de mangler noe, at dette noe er savnet eller "ønsket" (Mitchell, 2005, s.10). Mitchells filosofiske argument er at bilder ligner levende organismer som har ønsker og behov og derfor er spørsmålet om hva bilder vil og ønsker uunngåelig (Mitchell, 2005, s. 11). Spørsmålet "what do pictures want?" gir bilder en intensjon og et eget "liv". Hva gjør bildene med oss? Han mener vi ikke bare må ta hensyn til bildenes makt, men også bildenes avmakt. Med andre ord skriver han at vi må forstå begge sider ved bildets paradoks – at det er levende, men også dødt; mektig, men også svakt; meningsfullt, men også meningsløst (Mitchell, 2005, s.10).

2.5. Å LESE BILDER

Den amerikanske kulturkritikeren Susan Sontag (1933-2004) skriver om fotografiet i flere essays samlet i boka *On Photography* (2008). Tekstene er fortsatt aktuelle selv om de ble utgitt før digitaliseringen og de store mengdene bilder vi ser i dag. Sontag skriver om forholdet mellom kunst og virkelighet og fotografiets posisjon i samfunnet.

I teksten "In Plato's Cave" hevder Sontag at fotografier endrer og utvider våre forestillinger om hva som er verdt å se på og hva vi har "rett til" å observere ved å lære oss en ny visuell kode. Ifølge Sontag er bilder en grammatikk og en "ethics of seeing". Hun mener det største resultatet av fotografiets inntog i samfunnet er å gi oss en følelse av at vi kan bære med oss hele verden i hodene våre, som en antologi av bilder (Sontag, 2008, s. 3).

En annen teoretiker som har hatt stor innflytelse på fotofeltet er den franske litteraturkritikeren og filosofen Roland Barthes. I *Det lyse rommet* (2001), som i hovedsak består av tanker rundt fotografiet, demonstrerer han hvordan han leser bilder og identifiserer to elementer i sin interesse for fotografier: studium og punctum. Studium er det som fanger øyet og fatter vår interesse. Det viser til vår kulturelle forståelse for bildet og fotografens intensjon. Studium vekker et halvt begjær og handler om "å like"

heller enn "å elske". Punctum kommer inn og forstyrrer studium, som et uventet stikk som treffer betrakteren på et personlig plan (Barthes, 2005, s. 38-40).

2.6. SOSIALE MEDIER

Bilder deles på sosiale medier som Facebook, Snapchat og Instagram, (som utgjør bildenes sosiale kontekst). Blogger, forfatter og rådgiver Ida Jackson hevder i *Sosiale medier. Hvordan ta over verden uten å gå ut av huset* (2010) at det er summen av alle menneskene som deler informasjon med hverandre som utgjør de sosiale mediene. Ifølge Jackson er det "summen av alle andres tips, utsagn, småprat og filtrering av informasjon" som definerer de sosiale mediene (Jackson, 2010, s 29). Som bruker av en tjeneste får man nyttig informasjon på bakgrunn av andres aktivitet og deltagelse på den samme tjenesten. Derfor mener hun sosiale medier kan være et misvisende begrep fordi det ikke er mediene som er sosiale, men menneskene som bruker disse mediene til å være sosiale (Jackson, 2010, s. 8).

Jackson peker på skillet mellom sosiale og digitale medier. Digitale medier vil si digital informasjon uten noen form for sosialt aspekt, som en nettavis uten kommentarfelt, mens sosiale medier er "medieformene der alle kan lese og skrive" (Jackson, 2010, s. 34). Det digitale har eksistert så lenge Internett har eksistert, mens sosiale medier har utviklet seg med nye verktøy og muligheter for kommunikasjon. Sosiale medier er inkluderende og gjør det enkelt for brukerne å dele informasjon. Det eldre og mer tekniske begrepet for sosiale medier er web 2.0, som viser til "nettapplikasjoner som kan brukes av folk uten teknisk kompetanse" (Jackson, 2010, s. 35). Ifølge Jackson er web 2.0 "samlebegrepet for verktøyene som gjør de sosiale mediene mulig", mens sosiale medier er "en beskrivelse av hvordan de nye kommunikasjonsmåtene former livene våre" (Jackson, 2010, s. 35).

2.7. PERSONLIG FOTOGRAFI

Mobilkameraet blir brukt som et middel for personlige uttrykk og som et redskap for visuell dokumentasjon av hverdagslige situasjoner, ting og steder. Mobilfotografiet kan sies å være en utvidet versjon av snapshot-fotografiet. Mobilkameraet endrer ikke sjangeren i stor grad, men resulterer i flere bilder av mer alminnelige ting (Shanks & Svabo, 2014, s. 229). Denne formen for personlig fotografi må sees i lys av den allestedsnærværende datamaskinen mobiltelefonen er. Mobilkameraet er ikke bare en telefon og et kamera, men også en bærbar datamaskin som har evnen til å spre ulike medieformater og former for kommunikasjon via internett (Shanks & Svabo, 2014, s. 229).

I artikkelen "Instagramming life: banal imaging and the poetics of the everyday" (2015) skriver Yasmin Ibrahim at bildet er blitt en integrert del av menneskelig kommunikasjon. Den teknologiske utviklingen har gjort mobiltelefonen til en smarttelefon vi bærer med oss hver dag, som gjør det mulig å kommunisere med folk fra hele verden. Ved å fotografere og dokumentere egne liv bidrar teknologien til konstruksjon av identitet, kommunikasjon og relasjonsbygging (Ibrahim, 2015, s. 42).

Ibrahim kaller fenomenet å fotografere og laste opp bilder fra hverdagen "banal imaging", som kan oversettes til "banal avbildning" (Ibrahim, 2015, s. 43). Ifølge Ibrahim kan det banale bildet plasseres innen sjangeren personlig fotografi. Mer spesifikt mener hun det banale bildet er forankret i en sosiologi av hverdagen, hvor det å fange det dagligdagse og rutinemessige via bilder blir noe performativt hvor livets store og trivielle øyeblikk deles og inviterer andres blikk. Samtidig estetiseres det hverdagslige og selvet settes inn i komposisjonene for å konsumeres av en selv og andre. De banale bildene blir en del av selvrepresentasjonen og er knyttet til en sosial media-økonomi hvor "digital presence entails creating personal content both in commodifying and sharing it" (Ibrahim, 2015, s. 46).

Nancy A. Van House har forsket på "personal photography" og undersøkt hvordan skiftet fra analog til digital fotografering har endret folks fotograferingspraksiser. Hun stiller spørsmål om hva folk gjør med de digitale bildene og hvorfor personlig fotografi er viktig for så mange. Van House definerer personlig fotografi som bilder tatt av ikke-profesjonelle for seg selv og sine venner og nærmeste. Det

inkluderer også familie- og reisefotografering (Van House, 2011, s. 125). Definisjonen favner Instagram-bilder, selv om de ofte også når ut til flere enn de nærmeste. Undersøkelsen kategoriserer fire anvendelser for personlig fotografi: "personal and group memory, relationship creating and maintenance, self-representation and self-expression" (Van House, 2011, s. 129.)

2.8. VISUELL OG VIRTUELL IDENTITET

På internett og sosiale medier opprettes ulike profiler som bidrar til å opprette et skille mellom virtuelle og virkelige liv. Instagram er i stor grad en personlig arena hvor personlige og hverdagslige bilder publiseres av privatpersoner som hver skaper sin profil. Disse bildene og profilene bidrar til å skape visuelle og virtuelle identiteter.

Ifølge sosiologene Olve Krange og Tormod Øia dannes identitet gjennom "bearbeiding av vår samlede sosiale og personlige erfaringer, som et svar på det grunnleggende spørsmålet: Hvem er jeg?" (Krange & Øia, 2005, s. 51). De viser til at identitetsbegrepet har lange tradisjoner innen psykologien og sosiologien, men at det ikke brukes entydig. For eksempel brukes begrepene "selv" og "identitet" om hverandre. Individet er del av et sosialt eller kulturelt univers hvor individet finner sin plass. Derfor innebærer identitet å være det samme som eller lik noen, men også forskjellig fra de som står utenfor det sosiale eller kulturelle fellesskapet (Krange & Øia, 2005, s. 54).

Eriksson og Göthlund skriver om bilders betydning for identitetsutvikling. De mener mennesker lærer gjennom å se og at identiteten utvikles gjennom å kjenne seg igjen i bilder av ulike mennesker. I tillegg er bilder bærere av kulturelle normer og verdier, og kan også skape normer og verdier. Derfor kan bilder være viktige i menneskers identitetsutvikling (Eriksson og Göthlund, 2012, s. 198-199). I dag bidrar også bilder i reklamer og magasiner i stor grad til å forme ulike idealer som påvirker oss i større eller mindre grad, bevisst og ubevisst. Normer og idealer formidles ikke kun gjennom høylytt reklame, men ofte gjennom mer subtile tegn som kan føre til en mer ubevisst påvirkning (Eriksson og Göthlund, 2012, s. 199).

3. METODE

I dette kapitlet presenteres hvilke metoder som er benyttet for å svare på problemstillingen. For å samle inn data til undersøkelsen og bearbeide disse har jeg ansett at kvalitative metoder var det relevante. Gjennom intervju har jeg sett etter karakteristiske trekk i informantenes svar. Svarene og informantenes valg av bilder er tematisert for videre diskusjon. Bildene utgjør en viktig del av datamaterialet, og det metodiske perspektivet kan betegnes som en visuell metode.

3.1. KVALITATIV TILNÆRMING

For å kunne undersøke unges Instagram-bilder har jeg valgt å bruke en kvalitativ tilnærming. I *Mellom nærhet og distanse. Kvalitative metoder i samfunnsfag* (2007) skriver sosiolog Pål Repstad at "kvalitative metoder handler om å karakterisere" (Repstad, 2007, s. 16). I kvalitative studier forskes det på kvalitetene eller egenskapene og karaktertrekkene ved fenomener. Det er dette jeg ønsker med undersøkelsen, å belyse kompetanser ved å undersøke særegenheter og kvaliteter ved ungdoms bilder og profiler på Instagram.

Kvalitative og kvantitative metoder er egnet til å belyse ulike forskningsspørsmål. I kvantitativ forskning jobber forskeren med tall, mens det i kvalitativ forskning er teksten som er det sentrale arbeidsmaterialet. Enten forskeren jobber med observasjon eller intervju må innholdet i observasjonen eller intervjuet nedtegnes. Derfor blir tekster ofte grunnlaget for analysen av materialet (Repstad, 2007, s. 16-17). I min undersøkelse legger både tekster og bilder grunnlag for analysen. Jeg er ikke interessert i mengden svar, men de erfaringer hver enkelt informant har av den visuelle og sosiale verdenen på Instagram.

3.1.1. KVALITATIVE FORSKNINGSINTERVJU

For å få innblikk i ungdommenes syn på egne bilder og Instagram valgte jeg å intervju dem. Professorene Steinar Kvale og Svend Brinkmann skriver i *Det kvalitative forskningsintervju* (2009) at "det kvalitative forskningsintervjuet søker å forstå verden sett fra intervjupersonenes side". Ifølge dem er et mål med intervjuet å "få frem betydningen av folks erfaringer og å avdekke deres opplevelse av verden, forut for vitenskapelige forklaringer" (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 21). Det kan virke enkelt å gjennomføre intervjuer, for de fleste har evnen til å stille spørsmål i samtaler. Et forskningsintervju krever imidlertid planlegging av gode og relevante spørsmål for å belyse temaet som undersøkes (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 21).

3.1.2. DATASTØTTEDE INTERVJU

På grunn av den teknologiske utviklingen har digitale kommunikasjonsformer blitt mer og mer utbredt, noe forskere kan utnytte og implementere i sosialvitenskapelig forskning (Elmholdt, 2006, s. 70). I denne sammenhengen kan datastøttede intervju være en hensiktsmessig metode når virtuelle verdener og identiteter undersøkes. Fordi Instagram er en plattform hvor brukerne uttrykker seg visuelt og skriftlig digitalt valgte jeg å intervju informantene via spørreskjema på e-post. Ungdom er vant til å uttrykke seg skriftlig på Internett via chat o.l., og det er en hensiktsmessig metode fordi det er en digital plattform jeg undersøker.

Det er både positive og negative sider ved datastøttede intervjuer. Ifølge Kvale og Brinkmann er datastøttede intervjuer spesielt verdifulle for kvalitative forskningsprosjekter som "utføres i virtuelle virkeligheter på Internett" (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 161). Den største fordelen er at intervjuene er klare til å analyseres med en gang fordi informantene svarer skriftlig (Kvale & Brinkmann, 2009, s. 161). Dataene som analyseres i e-post-intervjuer er informantenes egne formuleringer og ikke en fortolkning eller skriftlig representasjon av hva som ble kommunisert i en muntlig dialog (Elmholdt, 2006, s. 76). E-post-intervjuer foregår asynkront i tid og rom og gir derfor stor fleksibilitet fordi det ikke krever at intervjuer og informant må sitte foran datamaskinen samtidig, som er tilfellet i chat-intervjuer. I tillegg kan tiden mellom spørsmål og svar være en fordel fordi det gir informanten god tid

til å reflektere over spørsmålet. Pausene mellom spørsmål og svar kan samtidig være en ulempe fordi man risikerer å gå glipp av spontane og umiddelbare svar og historier (Elmholdt, 2006, s. 77). Det er heller ikke mulig å lese informantens kroppsspråk.

En ulempe jeg opplevde ved å sende spørreskjema på e-post var at det tok ganske lang tid å få svar fra informantene. Jeg ville at de skulle ta seg god tid til å svare, og ga dem ingen konkret tidsfrist. Derfor måtte jeg sende påminnelser. Da jeg senere ville stille informantene flere spørsmål, valgte jeg å gjøre dette direkte i Instagrams chat-funksjon. Det viste seg å være et godt valg. Jeg fikk svar fra alle informantene samme dag. Noen uttrykte også direkte at det var positivt å få spørsmålene på Instagram, fordi det gjorde det lettere for dem å huske å svare. Instagram er en plattform ungdommene bruker aktivt, og denne reaksjonen kan tyde på at e-post ikke benyttes av unge i like stor grad.

3.2. DISKURSANALYSE

Instagram er en tjeneste som konstruerer en sosial, digital verden for brukerne, hvor bildene som publiseres legger grunnlag for et visuelt språk. På bakgrunn av dette har jeg valgt diskursanalyse som metode, fordi det handler om hvordan "språk og diskursive praksiser konstruerer sosiale verdener mennesker lever i" (Kvale og Brinkmann, 2009, s. 33).

Winther Jørgensen og Phillips (1999) definerer diskurs som en "bestemt måte at tale om og forstå verden (eller et udsnit af verden) på" (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 9). Diskursbegrepet har blitt brukt på ulike måter i forskjellige sammenhenger og derfor mener Winther Jørgensen og Phillips at det kan være vanskelig å definere begrepet. De skriver at som oftest omfavner ordet "diskurs" en idé om at språket er strukturert i forskjellige mønstre som våre utsagn følger innen forskjellige sosiale felt, som for eksempel en "medisinsk diskurs" eller "politisk diskurs". "Diskursanalyse" er analysen av disse mønstrene (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 9). Diskurs handler derfor om hvordan vi snakker og bruker språket til å forstå verden. Dette gjelder ikke bare tale- og skriftspråk, men også bilder, som gjør metoden aktuell for min undersøkelse. Det anerkjennes at analyser av tekster med bilder skal ta hensyn til den visuelle semiotikkens egenskaper og relasjonene mellom språk og bilde

(Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 72). Winther Jørgensen og Phillips skriver at vår måte å snakke på ikke avspeiler vår verden, identitet eller sosiale relasjoner nøytralt, men spiller en aktiv rolle i å skape og forandre dem (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 9). Det samme kan sies om bilder som ikke nøytralt eller objektivt forteller en sannhet om verden og livene våre.

Materialet er tematisert ved å konstruere ulike diskurser som har til hensikt å løfte fram kompetanser hos informantene. Om man ifølge Winther Jørgensen og Phillips ser avgrensningen av diskurser som et analytisk grep betyr det at man forstår diskurser ”som noget man som forsker konstruerer, snarere end som noget, der findes færdigt afgrænset i virkeligheden, som man bare skal afdække” (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 149-150). Det betyr likevel ikke at man kan kalle hva som helst for en diskurs. Diskursene må begrunnes og være relevante for oppgaven. (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 150).

Hensikten med å tematisere materialet er å synliggjøre det karakteristiske i ungdommenes visuelle praksiser på Instagram. Om analyse og kategorisering av materialet skriver Jørgensen og Phillips at ”formålet med analysen er ikke at kategorisere folk (fx som nationalister, racister eller ”grønne forbrugere”), men at identificere de diskursive praksisser hvori kategoriene konstrueres” (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 125). Kategoriseringen og analysen av materialet handler altså om å identifisere diskursive praksiser basert på ungdommenes bruk av bilde og tekst. Ved å tematisere svarene fra informantene konstruerte jeg diskurser og temaer som var til hjelp for å svare på problemstillingen.

3.2.1. DISKURSPSYKOLOGI

Diskursene kan inngå i diskurspsykologien. Diskurspsykologien fokuserer på spesifikke tilfeller av språkbruk i konkret sosial interaksjon (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 16). Fordi Instagram er en sosial plattform kan bildene som publiseres og deles være en form for sosial interaksjon.

Diskurspsykologiens formål er å undersøke hvordan folk strategisk bruker aktuelle diskurser til å fremstille seg selv og verden på bestemte måter i sosial interaksjon, og hvilke sosiale konsekvenser det har (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 16). Diskurspsykologien understreker individenes aktive

språkbruk, og har til hensikt å undersøke relasjonene mellom individer og grupper etablering av betydning og handlinger på den ene siden, og bredere samfunnsmessige strukturer og prosesser på den andre (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 16). Diskursanalytiske tilnærminger "trækker på strukturalistisk og poststrukturalistisk sprogfilosofi, som hævder, at vores adgang til virkeligheden altid går gennem sproget" (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 17).

Ifølge Winther Jørgensen og Phillips skapes representasjoner av virkeligheten ved hjelp av språket. Representasjonene er ikke bare en avspeiling av en eksisterende virkelighet, men er med på å skape den. Dette betyr ikke at virkeligheten eller den fysiske verden ikke finnes, men at den får en betydning gjennom diskurs (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 17). Ifølge Winther Jørgensen og Phillips er ikke språket bare et verktøy vi bruker til å formidle og kommunisere, men en "maskin" som utgjør den sosiale verden som også innebærer etablering av sosiale identiteter og relasjoner (Winther Jørgensen og Phillips, 1999, s. 18). Det samme gjelder bilder, som på lik linje med språket viser til en representasjon av virkeligheten.

3.3. VISUELL METODE

Visuelle forskningsmetoder er blitt en betegnelse som favner flere metoder der det visuelle spiller en rolle i undersøkelsen. Det kan gjelde både prosjekter hvor visuelt materiale produseres og hvor allerede produserte bilder samles inn. Det kan være observasjonsmetoder der kameraet brukes til å fange en del av en objektiv virkelighet og etnografiske studier hvor kameraet brukes til å nærme seg en subjektiv virkelighet hos deltagerne i prosjektet (Fors og Bäckström, 2015, s. 53). I min undersøkelse har jeg samlet inn eksisterende bilder informantene selv har tatt og plukket ut. Jeg gjorde et utvalg basert på bildene de har publisert på Instagram og har undersøkt hva de selv tenker rundt bildene og hvordan andre kan forstå dem. Dette kan kalles en visuell etnografisk metode, en tilnærming Fors og Bäckström fremhever ved å peke på visuelle metoder som "deltagende, fältforskande och etnografiska till sin karaktär" (Fors & Bäckström, 2015, s. 67). Instagram er rammen for hvordan bildene publiseres og leses og bildene har derfor en sosial og kommuniserende kontekst.

3.3.1. VISUELL ETNOGRAFI

I *Doing Visual Ethnography* definerer Sarah Pink (2007) etnografi som en metodologi og en tilnærming til å oppleve, tolke og representere kultur og samfunn som informerer og blir informert av ulike disipliner og teoretiske prinsipper (Pink, 2007, s. 22). I stedet for å være en metode for å samle data, mener Pink at etnografi er en prosess som skaper og fremstiller kunnskap basert på etnografens egne erfaringer. Etnografien produserer ingen objektiv eller sann fremstilling av virkeligheten, men tilbyr versjoner av etnografens opplevelser av virkeligheten (Pink, 2007, s. 22). Pink mener at bildene ikke er etnografiske i seg selv, men defineres gjennom tolkning og kontekst. Etnografien i ethvert bilde eller fremstilling avhenger av dets plassering, tolkning og hvordan det brukes til å søke mening og kunnskap av etnografisk interesse (Pink, 2007, s. 23).

Det er vanlig å samle inn allerede eksisterende materiale som er viktig for undersøkelsen. Ifølge Fors og Bäckström er det likevel en produksjon av materiale fordi forskeren tar et valg i form av hvilke bilder som skal samles inn. Det blir derfor viktig å begrunne utvalget. En utfordring med denne metoden er at det ikke alltid går an å forstå bildenes sosiale dimensjoner og hva de betyr for de som produserer dem og de som betrakter dem. Derfor mener Fors og Bäckström at det kan være nyttig å kombinere denne metoden med intervjuer fordi måten forskeren leser bildene ikke nødvendigvis samsvarer med det fotografen ønsker å fortelle med bildet (Fors og Bäckström, 2015, s. 120). Det er akkurat dette jeg har gjort i min undersøkelse. Jeg har intervjuet informantene for å få en forståelse for deres tanker og intensjon rundt bildene.

3.4. INNHENTING AV DATA

Instagram er en plattform som gjør at det er enkelt å følge noen du ikke kjenner og omvendt. Det er mulig å nå ut og vise bildene til mange, ikke bare til nære venner, og man kan bli oppdaget av andre. Datainnsamlingen er gjort på bakgrunn av dette. Med utgangspunkt i min egen Instagram-profil og følgerkrets fant jeg fram til informantene gjennom andres profiler. Det er en tendens blant ungdom å skrive alder i "om-feltet" på profilen, noe som gjorde det enkelt å bekrefte alderen til informantene. Om alder ikke var like tydelig presentert, kunne bilder eller kommentarer bekrefte den. Muligheten for

å sende meldinger gjennom Instagrams chat-funksjon gjorde det også enkelt å opprette kontakt, og sende forespørsel om deltakelse.

3.4.1 BEGRUNNELSE AV UTVALG

Valg av informanter ble tatt på bakgrunn av at jeg ønsket å få informasjon fra aktive ungdommer på Instagram, i alderen mellom 16 og 17 år. Dette er en spennende aldersgruppe som markerer overgangen fra barn til voksen. Ungdomstida forbindes med en utforskende tid hvor identitet og meninger utvikles. "Ungdom prøver ut, tester og bryter grenser" (Krange & Øia, 2005, s. 46). Fordi informantene er over 15 år og jeg ikke har samlet inn sensitive personopplysninger, kunne informantene delta uten samtykke fra foreldrene (Personvernombudet for forskning, u.d).

For å kunne svare på problemstillingen *Hvordan kan en undersøkelse av unges Instagram-profiler bidra til å belyse begrepet "visuell kompetanse"?* så jeg etter profiler med ulike kvaliteter og et tydelig bildespråk som jeg antok hadde en viss bevissthet rundt bildene og som kunne bidra med relevante svar. For eksempel var noen bilder bare i svart/hvitt, noen tok mørke filmlignende bilder, og andre fargerike med høy kontrast. Jeg valgte bare offentlige profiler for å ikke komme i konflikt med personvern. Bildene informantene har sendt meg er allerede publisert offentlig på Instagram. For ikke å kunne identifisere personer i bildene som ikke er ansiktene gjort uidentifiserbare.

I utgangspunktet skulle undersøkelsen inkludere både jenter og gutter, men det viste seg å bli en utfordring å finne gutter. Veldig mange hadde private profiler og de med offentlige profiler manglet ofte en kvalitet jeg lette etter, eller de hadde publisert få bilder. Jeg tok kontakt med seks gutter. Fire av disse var i utgangspunktet positive, men valgte senere å trekke seg av ukjente årsaker. Dette kan vise til tendensen at jenter er mer aktive på Instagram enn gutter.

3.4.2. UNDERSØKELSENS VALIDITET

Mediepedagog Svein Østerud skriver i "Relevansen av begrepene "validitet" og "reliabilitet" i kvalitativ forskning" (1998) om metodereglene for validitet og reliabilitet i kvalitativ forskning. I tradisjonell positivistisk forskning er det vanlig å skille mellom "indre" og "ytre" validitet. Indre validitet har med "hvor korrekt forskningens funn kartlegger det fenomenet den er ute etter å kartlegge" å gjøre, mens ytre validitet handler om i hvilken grad funnene kan "generaliseres til andre omgivelser som ligner de omgivelsene forskningen ble gjennomført i" (Østerud, 1998, s. 121). Innen dette perspektivet forstås validitet som overførbarhet og viser til at resultatene vil være gyldige for andre situasjoner enn det undersøkelsen omfatter. Som Østerud sier handler begrepet om "i hvor høy grad en arbeidshypotese som er utviklet i en kontekst, lar seg overføre til en annen" (Østerud, 1998, s. 128-129).

Mine funn kan vanskelig generaliseres, fordi det ikke er mulig for en annen forsker å gjøre nøyaktig de samme funnene. Likevel kan min undersøkelse valideres fordi validitet også handler om hvordan informasjon fra intervjuene tolkes, og hvordan det relateres tilbake til teorien (Krumsvik, 2004, s. 154). I min undersøkelse forstås validitet på linje med samtidens konstruktivistiske forskningstilnærmelser, som vektlegger at konteksten har stor betydning for hvert enkelt fenomen som undersøkes.

4. UNDERSØKELSEN

I dette kapittelet presenteres undersøkelsen i to deler. Først presenteres spørsmålene og svarene fra informantene i beskrivende sammendrag, i tillegg til billedmaterialet og tilhørende svar fra hver enkelt informant. Dette utgjør del 1 av undersøkelsen. Svarene viser til et mønster som leder til tematiseringen som blir behandlet i neste del av analysen, undersøkelsen del 2. Ved å inkludere sammendragene vil jeg få fram at svarene viser variasjon og mangfold der temaer tas opp i flere spørsmål. Temaene som presenteres i del 2 er derfor utledet fra svar som er knyttet til flere ulike spørsmål. Tematiseringen og analysen av materialet fører til en avsluttende drøfting.

Tematisering innebærer en bearbeiding som har til hensikt å finne et mønster i svarene. Imidlertid reduserer dette noe av informasjonsverdien i svarene. Derfor har jeg i tillegg synliggjort ulike profiler ved å gjøre informantene gjenkjennelige i sammendragene av svarene og videre i analysen. Informantene identifiseres med nummer, slik at det er mulig å danne seg et bilde av hver informant for hvert spørsmål, som kan utgjøre et portrett. Å lage portretter og idealtyper er en egen metode for analyse og presentasjon, som kan uttrykke sammenhenger og helheter i et empirisk materiale. Portretter gir et sammensatt bilde og et "sammendrag av virkelige personers liv eller situasjon (...)" (Widerberg, 2001, s. 123). Å lage portrett innebærer en form for analyse, og det er viktig å ta etiske hensyn som gjør at portrettet ikke avslører informantens identitet eller virker krenkende. Det kan derfor være lurt å be informantene godkjenne portrettet før det brukes i den endelige teksten. Hensikten med å lage et portrett kan være å få fram en essens av at det rendyrkede ikke finnes, men at alle personer og situasjoner er sammensatte og komplekse (Widerberg, 2001, s. 124-125). Mine informanter har godkjent portrettene.

Denne struktureringen av undersøkelsen er valgt for å gi en sammensatt og rikere informasjon av hver enkelt informants syn på bildene de publiserer og ser på Instagram.

4.1 INTERVJUGUIDE

Ungdommene som sa ja til å delta i undersøkelsen mottok et spørreskjema på e-post og tilleggsspørsmål via chatten på Instagram. Spørsmålene i intervjuguiden er utarbeidet for å få relevant informasjon om bildene ungdommene tar og publiserer. Jeg var også interessert i hvorfor og hvordan Instagram brukes mer generelt, og hvordan informantene påvirkes av bildene de ser.

4.2 UNDERSØKELSEN DEL 1 – PRESENTASJON AV SPØRSMÅL OG SAMMENDRAG AV SVAR

Del 1 av undersøkelsen presenterer spørsmålene i intervjuguiden og sammendrag av svarene fra informantene som leder til tematiseringen i del 2. Fordi de ulike temaene ikke er knyttet spesifikt til ett spørsmål har jeg valgt å presentere sammendrag for å vise variasjonen og mangfoldet i svarene som behandles i neste del av analysen.

SPØRSMÅL 1: HVORFOR BRUKER DU INSTAGRAM TIL Å PUBLISERE BILDER?

De fleste informantene svarer at de bruker Instagram fordi det er den mest populære applikasjonen for å dele bilder, i tillegg til at den er enkel å bruke og forstå. Flere svarer at de liker å ta og redigere bilder, vil dele dem med flere enn vennene og bli kjent med andre med like interesser. Noen svarer at de bruker appen som inspirasjon til egne bilder. Informantene vil både få og spre inspirasjon. Informant 3 svarer at hun bruker Instagram fordi det er "low-key" i motsetning til Facebook. Der tenker hun seg om mange ganger før hun legger ut noe, på grunn av at en større krets vil se det. Informant 6 svarer at hun bruker Instagram fordi alle andre gjør det og har hengt seg på bølgen for ikke å gå glipp av noe, mens informant 5 bruker Instagram for å dele sin hverdag i bilder.

Dette viser at informantene har flere ulike grunner for å publisere bilder på Instagram. Instagram er populært, forståelig og det er enkelt å nå ut og bli kjent med andre.

SPØRSMÅL 2: HVA VIL DU FORTELLE MED BILDENE DINE?

Hva informantene vil fortelle med bildene de publiserer varierer. Flere svarer at de vil fortelle om hverdagen og livene sine og at de har det bra. De legger ut bilder fra turer og ferier, og fra hendelser som betyr noe for dem. Noen vil spre inspirasjon, også kalt inspo. Informant 2 er klar på at hun vil vise at det går an å gjøre morsomme ting med venner, som ikke innebærer å sitte inne med mobilene sine. Hun er opptatt av at ungdom skal "gi litt mer faen" og tørre å gjøre opprør, og vil prøve å få fram dette

i bildene. Informant 3 vil fortelle om hverdagen ved heller å legge ut bilder av enkelthendelser, som opplevelser og reiser, enn å legge ut bilder som er typisk hverdagslige. Informant 6 vil også å gi følgerne et innblikk i hverdagen sin, men føler ikke at bildene representerer den så godt. Informant 7 mener at hvert bilde har en historie og at det er opp til følgerne å tolke dem. Flere er opptatt av en sammenhengende og fin feed, hvor bildene er fine og passer sammen i en helhet. Informant 4 sier hun ønsker å legge ut bilder som ligner hverandre og vise ”de små hverdagsgledene som faktisk betyr noe”, mens informant 5 vil fortelle at hun er den hun er og at ingen kan endre på det.

Hverdagen er et ord som går igjen og sier noe om at bildene informantene publiserer har et personlig preg. Det er viktig for informantene å publisere fine bilder og likes fungerer som en bekreftelse på feeden og bildene.

SPØRSMÅL 3: KAN BILDENE DINE LESES PÅ ULIKE MÅTER? I SÅ FALL HVORDAN?

De fleste informantene skriver en tekst til bildene de legger ut og mener den har mye å si for hvordan bildene leses. Noen er ikke sikre eller tror ikke bildene kan leses på ulike måter, og mener bildene er ganske rett frem uten noe særlig informasjon. Informant 8 forteller om selfies, selvportretter typisk fotografert med mobilkameraet. Hun har lagt ut selfies når hun er fornøyd med seg selv, eller føler seg pen på bildet, og tror det kan tolkes som at hun er en ”selvdigger”. Hun sier hun bruker filter på alle bildene for at feeden skal se bra ut og at dette kan tolkes som at hun liker å vise seg fra sin beste side. Likevel tror hun ikke folk flest tenker så mye over det. Informant 7 er veldig klar på at bilder kan og bør tolkes på flere måter. Hun får høre at bildene hennes kan minne om familieminne eller sanger. Likevel er det mange som ikke ser noen spesiell betydning i bildene, sier hun, de er bare bilder.

Informantene har ulike tanker om hvordan bildene deres leses. Noen tror ikke bildene sier så mye i seg selv og derfor er avhengig av en tekst som forteller mer, mens andre ser ulike lesninger og ønsker at de som ser bildene skal tolke dem på flere måter.

SPØRSMÅL 4: HVA FORTELLER BILDENE OM DEG SELV?

Informantene svarer at bildene forteller om deres liv, interesser og verdier. De legger ofte ut bilder av det de liker å gjøre og opplevelser med venner. Informant 3 legger aldri ut bilder av bare seg selv og mener det forteller om hennes verdier, at hun heller setter fokus på opplevelser enn å vise fram hvordan hun ser ut. Hun legger også alltid ut bilder når hun er ute og reiser, som derfor forteller at hun er glad i å reise. Informant 4 tror andre kan se på bildene og tro hun er aktiv og gjør noe hele tiden, men at dette ikke stemmer fordi hun ofte poster bilder lenge etter at de ble tatt. Hun tror også bildene kan fortelle at hun er en livsnyter og glad person. Informant 7 mener de varme fargene og mørke motivene i bildene forteller om fargepreferansene hennes. Fordi hun ofte kutter vekk deler av bildet for å sette fokus der hun vil, mener hun det kan fortelle at hun har øye for detaljer. Hun mener det er åpenbart at bildene gjenspeiler hvor mye hun tenker, ser, drømmer og skriver. Informant 5 sier bildene kan fortelle at hun er "butch" fordi hun har kort hår. Hun sier hun er en blanding av både feminin og maskulin og at hun framstår som en veldig blid jente. Informant 8 vil bruke Instagram til å skape et litt annerledes bilde av seg selv og samtidig gi et innblikk i livet og hva hun driver med. Informant 6 mener bildene forteller at hun er en kreativ, tenkende og spontan person. Hun prøver å variere med ulike motiver og vinkler og tror det viser hennes kreative side. Hun legger også ut bilder som betyr noe for henne og hun vil spare følgerne for mange selfies. Dette mener hun kan vise at hun er tenkende, drøftende og ikke så selvsentrert.

Svarene viser at informantene er tydelige på at bildene kan fortelle ganske mye om hvem de er. Kun en informant sier noe om at bildene ikke representerer nøyaktig hvem hun er.

SPØRSMÅL 5: HAR DU NOEN FORBILDER DU FØLGER PÅ INSTAGRAM? HVORFOR HAR DU VALGT Å FØLGE DISSE?

De fleste informantene følger noen de ser opp til og som gir dem inspirasjon til egne bilder. Det kan være hvordan de tar og redigerer bildene på, beroligende farger, "hipstere" som viser bilder fra kule steder, dokumentasjon fra reiser og at de har en fin feed. Bare informant 5 sier hun ikke har noen konkrete forbilder på Instagram. Hun legger ut bildene hun liker best med de filtrene hun synes ser finest ut. Informant 4 har forbilder som poster hverdagslige og fine bilder som har gitt henne

inspirasjon til at hun ikke må reise langt for å ta et godt bilde. Hun mener et godt bilde har god kvalitet, klare farger i tillegg til en mening og historie som får henne til å stoppe opp og se litt ekstra.

Instagram er en viktig inspirasjonskilde for informantene. Forbildene inspirerer til hvordan informantene tar bilder og setter sammen sin egen feed.

SPØRSMÅL 6: HVA ER IKKE GREIT Å LEGGE UT PÅ INSTAGRAM? HVORFOR?

De fleste informantene mener det meste er greit å dele på Instagram, men at grensen går ved diskriminering eller uthenging som kan såre andre. Informant 2 mener det er greit å legge ut noe som provoserer for å vekke tankegangen, så lenge det ikke går ut over enkeltpersoner. Flere av informantene mener at nakenhet ikke er greit. Informant 1 synes ikke det er greit å legge ut bilder kun fordi det er blitt en trend og ellers aldri ville publisert. Informant 5 er klar på at man må følge Instagrams reglement, som blant annet innebærer at man ikke kan dele bilder med nakenhet. Hun synes heller ikke dyremishandling er greit. Informant 7 synes grensen går ved bilder som kan føre til negativ påvirkning, som usunne vaner og selvhøvet. Det samme mener informant 8, som ikke synes bilder som romantiserer sykdommer som anoreksi eller bulimi er greit. Hun mener visse bilder kan føre til at noen tror sykdommene ikke er så ille og bidra til et press om å være perfekt.

Informantene er klare på hvor grensene går for hva de mener er tillatt å publisere på Instagram. Det meste er innafor så lenge det ikke er hat og diskriminering som går ut over enkeltpersoner.

SPØRSMÅL 7: HVA VILLE DU IKKE LAGT UT PÅ INSTAGRAM? HVORFOR?

Nesten alle informantene svarer at de ikke ville lagt ut bilder som viser for mye hud. De er redd de kan tolkes feil, synes ikke det er noe andre behøver å se, eller det strider mot deres verdier. Informant 8 mener man ikke bør legge ut nakenbilder fordi de kan følge deg i flere år, for eksempel i en

jobbsammenheng, eller man kan bli utsatt for trakassering, mobbing eller baksnakking. Hun ville heller ikke lagt ut bilder som kan vise dårlige sider ved livet, men mener det er ubevisst at hun tenker sånn. Hun sier at alle vil vise at livet er bra, og at det er sjelden noen deler hvordan de egentlig har det. Informant 2 legger ikke ut bilder hun ikke vil familien skal se, som festbilder med alkohol eller røyk. Noen legger ikke ut bilder som ser prikk like ut, eller bilder som ikke føles riktig. Informant 4 vil ikke legge ut bilder hun ikke er fornøyd med fordi hun er perfektjonist og kun vil legge ut det beste, mens informant 7 vil holde romanser utenfor sosiale medier.

Svarene er varierte, og viser at informantene er tydelige på hva de ikke ønsker å publisere. Nakenhet går igjen i svarene og viser at informantene ikke vil vise for mye hud og kropp i bildene sine.

SPØRSMÅL 8: HENDER DET AT DU SLETTER BILDER DU HAR LAGT UT? HVORFOR?

Alle informantene svarer at de har slettet bilder, noen oftere enn andre. De fleste er opptatt av at bildene skal passe sammen og den største grunnen til at de sletter bilder er fordi de ikke passer inn i feeden, uavhengig om de mener det er et godt bilde eller ikke. Ifølge informant 4 er det viktig med en helhetlig feed som ser bra ut for at profilen skal se interessant ut. Noen sletter også bilder de ikke lenger er fornøyd med, eller de har fått få likes. Informant 2 sier hun tidligere slettet bilder med få likes, men at hun nå er fornøyd så lenge noen ser budskapene hennes. Informant 5 sletter bilder om noen reagerer negativt på dem, og informant 7 sletter bilder som bringer frem negative minner eller bilder hun føler er uinteressante for seg selv og følgerne. Informant 8 har slettet bilder av seg selv hun ikke liker lenger, eller gamle bilder hun synes er pinlige. Grunnen er at hun vil se mest mulig bra ut og vise gode sider ved seg selv.

Svarene viser at likes er viktig for å få bekreftelse på at bildene som publiseres er "bra nok". Dette henger også sammen med informantenes interesse for en fin feed. Om bildene ikke lenger passer inn er det enkelt å slette dem.

SPØRSMÅL 9: HAR DU FÅTT NOEN OPPLÆRING I HVA BILDER KAN KOMMUNISERE PÅ SKOLEN?

De fleste informantene svarer at de ikke har lært noe særlig om bilder i skolen. Om de har fått undervisning i bilder har det vært i norsk eller samfunnsfag, om det gylne snitt, farger og lys. Informant 7 og 8 sier de lærer om bilder og kommunikasjon på videregående, på media-linja eller faget kultur og kommunikasjon. Informant 7 sier hun ikke har lært noe om bilder tidligere, informant 4 sier hun ikke har fått noen opplæring og informant 1 tror ikke bilder er en del av pensumet. Informant 2 har lært litt i norsk, men mest ved å prøve selv ved å ta bilder og leke seg fram i redigeringsprogrammer på mobil og data.

Svarene viser at informantene stort sett er selv lærte innen bilder og visuell kommunikasjon. Ingen opplyser å ha fått undervisning i kunst og håndverk.

SPØRSMÅL 10: CA. HVOR LANG TID BRUKER DU PÅ Å LEGGE UT ET BILDE PÅ INSTAGRAM? (VALG AV BILDE, REDIGERING, TEKST OSV.) HVOR MYE TID GÅR TIL BILDET OG HVOR MYE TIL TEKSTEN?

Det varierer veldig hvor mye tid informantene bruker på å legge ut et bilde på Instagram. Det kan ta kun 2 minutter og opp til en time. De fleste oppgir at det varierer hvor mye tid de bruker, og at mest tid går til å velge og redigere bildene. Informant 1 legger ut bildene 1-3 dager etter de er tatt og bruker 5-20 minutter på redigeringen. Informant 2 bruker mest tid på å sette sammen bildene i en layout slik at hun kan se hvordan bildene vil se ut sammen i feeden. Hun sier hun ofte planlegger flere bilder hun vil legge ut og publiserer disse med en dags mellomrom. Informant 4 sier hun redigerer bildet med flere filtre og gjør ulike endringer som kontrast og lysstyrke. Informant 5 har et tema i feeden sin og velger bilder som passer temaet. Hun sier hun tar mange bilder, plukker ut de hun liker best og redigerer dem med et filter i Instagram. Informant 6 legger ut bilder som passer til feeden, og sier hun jobber hardt for at de skal passe sammen estetisk. Hun bruker 10-15 minutter på å velge bilde, og kun et minutt på redigering fordi hun bruker samme mal på alle bildene. Informant 7 sier hun bruker rundt en halvtime på å redigere bildet og vurdere om det er bra nok til å publiseres.

Teksten bryr hun seg ikke særlig om. Informant 8 bruker god tid på å velge bildet før hun redigerer det i en bilderedigerings-app. I redigeringen fokuserer hun på selve bildet, og prøver til å en viss grad å få det til å passe med bildene i feeden. Ofte spør hun også venninnene sine om råd til hvilket bilde hun burde legge ut.

Hvor lang tid informantene bruker på teksten varierer også. Noen syns det er vanskelig å finne en passende tekst, mens andre ikke tenker så mye på det. Informant 1 tenker ikke så mye over teksten før hun skal til å legge ut, og sier det som oftest er noen ord som beskriver bildet. Informant 2 synes det kan være vanskelig å få til en bra tekst uten at den blir for klisjé eller kjedelig. Hun syns det er vanskelig å finne en god balanse, og sier hun samler på tekster i en mappe hun kan velge fra om hun syns det blir for vanskelig. Informant 6 har også en liste i hodet over aktuelle og spennende tekster hun kan bruke. Informant 5 bruker liten tid på teksten og skriver kun datoen for når bildet legges ut. Informant 8 bruker god tid og stiller seg flere spørsmål om hva som kan være passende og legge ut som "Hva skal jeg skrive? Hvilke emojis skal jeg bruke? Skal jeg bruke emojis? Bare emojis? Skrive noe meningsfullt? Skrive noe om dagen min?".

Svarene tyder på at informantene tar seg god tid og er nøye på valg av bilde og tekst.

SPØRSMÅL 11: HVA HAR STØRST BETYDNING FOR DEG PÅ INSTAGRAM – BILDENE ELLER DET SOSIALE? HVORFOR?

Både bildene og det sosiale er viktig for informantene, men flertallet sier bildene har størst betydning. Informant 1 syns det er viktig å få tilbakemeldinger på bildene og at folk kan snakke ut i kommentarfeltet. Hun mener bildet er viktig fordi det er selve arbeidet, men syns ikke Instagram hadde vært like gøy uten det sosiale. For informant 2 har bildene størst betydning. Om hun vil være sosial bruker hun heller applikasjoner som Messenger eller Snapchat hvor meldingene og bildene sendes direkte til den personen man vil kommunisere med. Informant 3 sier hun er foto-entusiast og vil heller fokusere på å dele bildene hun tar enn å fortelle hva hun holder på med i livet. Likevel bryr hun seg om likes og sier det sosiale også har en medvirkning. Informant 4 er glad i å ta bilder og syns Instagram er en fin app hun kan dele bildene hun er fornøyd med. I tillegg er det et sted hun kommuniserer med venner og starter nye vennskap. Informant 6 ser ikke på Instagram som en spesielt sosial plattform, men sier hun får mye inspirasjon og motivasjon av bildene hun ser og at de kan bli et

høydepunkt i løpet av dagen. Informant 7 har to profiler på Instagram: én hun bruker for å være sosial hvor hun følger venner og legger ut bilder uten filter, og én for bildene hvor hun følger personer som inspirerer henne. For informant 8 har bildene og det sosiale like stor betydning. Hun liker å få med seg hva andre gjør og å legge ut bilder som viser hennes ulike sider og det hun driver med.

Svarene viser at informantene er mest interessert i å se og dele bilder de er fornøyd med. Noen ser ikke på Instagram som en sosial plattform selv om de liker å få med seg hva andre driver med.

SPØRSMÅL 12: TROR DU BILDENE DU SER PÅ INSTAGRAM KAN HA EN PÅVIRKNING PÅ DEG? I SÅ FALL HVORDAN?

Alle informantene er klare på at bildene de ser på Instagram kan påvirke dem på ulike måter. Noen ser på det som motivasjon og inspirasjon, mens andre tror de ubevisst blir påvirket av "perfekte" bilder som bidrar til å skape et ideal. Flere ser på påvirkningen som noe positivt. Informant 1 blir inspirert til å ta flere bilder, informant 7 blir motivert til å vokse som person og mener Instagram har gjort henne mer kreativ og selvstendig, mens informant 3 og 5 får inspirasjon til stil og mat. Informant 4, 6 og 8 mener bildene påvirker selvfølelsen. Informant 4 sier "photoshoppede" modellbilder og bilder fra liv som virker perfekte kan påvirke selvfølelsen og følelsen av at hun selv ikke har et spennende liv. Informant 6 tror bildene hun ser har en innvirkning og at det er lett å skape et ideal av hva som er det "perfekte". Hun mener det er vanskelig å si nei til denne påvirkningen og sammenligner det med påvirkning fra reklame. Informant 8 tror helt klart bildene hun ser på Instagram påvirker henne. Om hun ser videoer av noen som trener eller er "fit" motiverer det henne til å selv trene og bli som dem. Det samme gjelder hva slags bilder andre legger ut og hva som er "akseptabelt". Hun mener grunnen til at hun og andre unge blir påvirket er fordi de tilhører en generasjon som er veldig opptatt av hvordan andre ser på dem og at de skal se så bra ut som mulig. Informant 2 er også klar over påvirkningen, men sier hun ikke føler så mye på kroppspresset. Bilder av fine folk som gjør interessante ting gjør at hun også vil se sånn ut og leve et lignende liv. Dette mener hun er bra fordi det gjør at hun vil gjøre "kjekke ting og ta bra bilete og vera presentabel". Hun vil heller bli "presset" til å leve et bedre og morsommere liv enn å bare ligge hjemme og bli påvirka.

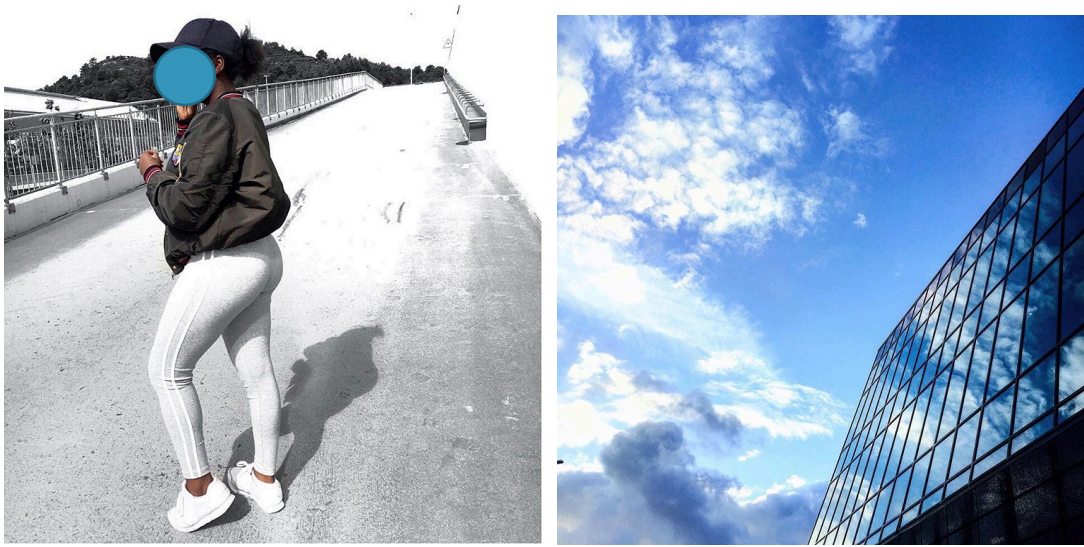
Svarene viser at informantene har ulike tanker rundt hvordan bildene påvirker dem. Noen er bevisste på at bildene kan bidra til usunt press, mens andre kun ser det som motivasjon til å forbedre seg.

4.2.1. INSTAGRAM-BILDENE – PRESENTASJON AV BILDER OG SVAR

For å få innsikt i informantenes forståelse for og tanker rundt egne bilder ble de bedt om å velge ett bilde fra Instagram-feeden sin og svare på spørsmål om tanken bak, motiv og utsnitt. Noen klarte ikke bare velge ett, og noen valgte et bilde de ikke selv hadde tatt og ble derfor bedt om å velge et til.

Bildene utgjør det visuelle materialet i undersøkelsen. Bilder blir sett på som verdifullt forskningsmateriale fordi de viser hva som virkelig var der i øyeblikket bildet ble tatt (Rose, 2012, s. 299). Foto-elisitering (photo-elicitation) inkluderer bilder i en intervjusituasjon. Disse bildene kan være allerede eksisterende, tatt av forskeren eller informantene. Forskere som bruker foto-elisitering som metode hevder at å snakke rundt bilder kan føre til samtaler som gir mer og annerledes informasjon enn i et ordinært intervju (Rose, 2012, s. 305). Bildene kan lokke fram informasjon som kanskje ikke ville kommet fram ellers.

INFORMANT 1

Figur 6 og 7

”Jeg valgte to bilder fordi instagrammen min ikke bare handler om mote og stil, men også en stor del om fotografering.”

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Tanken bak bilde nummer 1 var å vise fram stilen min. Stilen min er ganske vanlig, men fokuserer mye på HipHop eller OG style.

Tanken bak bilde nummer 2 er bildet av en bygning som jeg aldri har brydd meg om, eller innsett hvor utrolig kul den er. Det var ikke før jeg tok Instagram seriøst at jeg innså hvor fotograf-material bygningen var. Det ligger ikke noen spesielle tanker bak det, men jeg elsker hvordan himmelen reflekteres i vinduene og hvordan blåfargen fanges opp.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

”Jeg valgte de to motivene fordi det er de bildene jeg mest er stolt over.

Bildet nummer 1 viser stilen min midt i blinken. Bakgrunnen, stilen og fargen. Alt passer sammen.

Bildet nummer 2 har jeg alltid sett på og tenkt «det er sykt hvilke bilder en helt vanlig mobiltelefon kan ta». Jaa, jeg elsker hvordan himmelen har speilt seg mot vinduene og hvor god kvalitet akkurat DET bildet har.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”På bildet nummer 1 har jeg valgt det utsnittet på grunn av stilen. Outfit-bilder blir ofte tatt på den måten (fra topp til tå). Det er selvfølgelig fordi folk skal kunne se hele stilen i en helhet.

På bildet nummer 2 har jeg valgt en skrå vinkel av bygningen for at man skal kunne se himmelen speile seg i vinduene.”

Informant 1 er opptatt av mote og fotografi. Motiv og utsnitt er valgt for å få fram det hun ønsker i bildene – å vise antrekket sitt fra topp til tå og himmelen som reflekteres i bygningen. For å gjøre dette har hun sett bygningen på en ny måte gjennom kameranlinen og tatt tekniske valg som skrå vinkel for å få fram refleksjonen.

INFORMANT 2

74 liker

19 u

Figur 8

1. Hva er tanken din bak bildet?

”Som nevnt før er jeg ganske lei av hvordan dagens ungdom har blitt. Vi lever i den såkalte ”generasjon prestasjon” der det de fleste bryr seg om er skole, gode karakterer, jobb, få bil, ha fritidsaktiviteter til det ikke er mer tid igjen – altså å sette et stabilt grunnlag for framtiden. Jeg skjønner at dette kan være ok å få unnagjort, men vi er ungdommer! Vi er ikke voksne. Så og si hele livet ditt tilbringer du som voksen, og hvorfor skal du da kaste vekk de få årene du har som ungdom med å prøve å bli som de voksne? Du har hele resten av livet ditt på deg til å finne ut hvordan det er å være voksen. Jeg mener ikke at skole, utdanning, en sunn kropp osv. Ikke er viktig, men jeg mener at det ikke burde være alt.

Bildet skal prøve å vise at jeg mener det er viktig å slappe av, at vi skal være unge når vi er unge, og at jeg synes vi burde bli litt mer som ungdommen var før i tiden, da de møttes bare for å henge uten å ha planlagt det to uker i forveien fordi de har så mange planer, når du kan sitte og røyke og late som du er kul bare fordi du kan, spise drittmat og ikke tenke på å alltid ha bra kropp og lekser som venter hjemme og en tusen andre ting du egentlig burde ha gjort. I

tillegg når jeg ser bildet får det meg til å tenke på grasrotopprør ungdom gjorde før, og jeg synes det er dumt vi ikke tar opp noen saker lenger men bare skyver de under teppet fordi det er "normalt". Det siste her er ikke noe som kommer fram i bildet, men det er en påminnelse til meg selv."

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

"Jeg har valgt dette motivet fordi det ser litt tilfeldig ut, vi sitter og koser oss og bilde er tatt i øyeblikket. Det er ikke jeg som tok bilde, det var en tilfeldig fisker som stod på berget under oss. Jeg spurte om han kunne ta et bilde med oss som motiv, fordi jeg ville ha et bilde av at vi koste oss. I tillegg er bildet av meg og mine bestevenner, og hva bedre motiv finnes vel?"

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

"Jeg tror ikke fiskeren tenkte noe veldig på utsnitt, så lenge han fikk alle fem inn på bildet."

(Fordi bildet ikke er tatt av informanten ba jeg henne også velge et bilde hun selv har tatt.)

Figur 9

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Jeg har egentlig ikke så store tanker bak hvert bilde, jeg tar bare bilde av det jeg synes ser kult ut. Jeg liker det bedre når de som ser bildene mine kan tolke dem selv om de ønsker, uten at jeg setter noen klare rammer for hva bildet skal vise.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

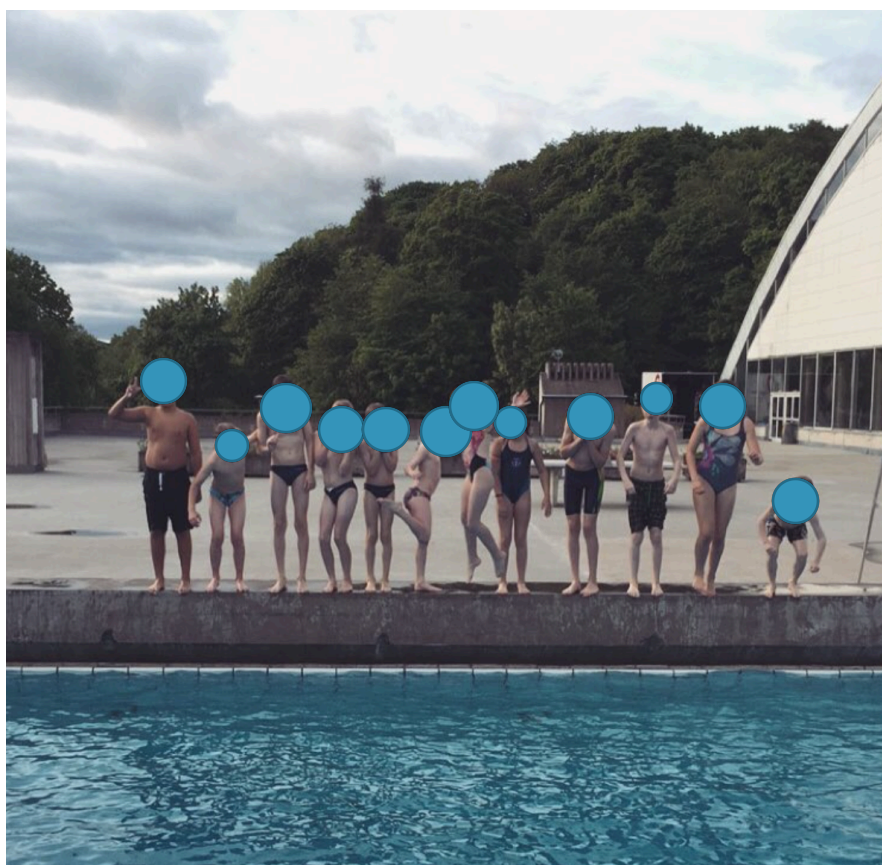
”Jeg har valgt dette motivet fordi jeg elsker genseren til venninna mi, og fordi sminken hennes sammen med genseren ga fra seg et veldig kult og spennende uttrykk som jeg gjerne ville ta bilde av.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Jeg har valgt å stå nærme henne så vi kan se uttrykket i ansiktet, og så har jeg prøvd å ta bildet rett på henne så ikke vi ser opp eller ned på henne. Når jeg tenker på det nå kunne det kanskje vært kult å tatt bilde litt nedenfra så hun blir litt ”større/mektigere” enn oss som ser bildet, men jeg tenkte ikke på det når jeg tok bildet. Jeg valgte å få med litt av bakgrunnen så du kunne se hun var i en handlegate, og at det var andre folk som handlet rundt.”

Informant 2 vil gjøre opprør mot tida hun lever i og vise at det er viktig å huske på å være ung, henge med venner og ikke stresse med fremtiden og alt som burde gjøres av lekser og aktiviteter. Motiv og utsnitt er valgt for å vise kule og spennende uttrykk. I ettertid tenkte hun over hva en vinkel nedenfra kunne gjort for uttrykket i bilde nummer 2.

INFORMANT 3

Figur 10

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Jeg jobber som stupinstruktør, og dette bildet av glade barn som hopper er hverdagen min på tirsdager. Jeg pleier vanligvis å be dem stille seg på en linje, men det er alltid en eller annen som ødelegger og må la de andre vente. Kjipt for dem, men for meg er dette ren og skjær hverdagsglede, nemlig unger og moro. Ville dele dette med andre. Man ser mangfoldet

av barna, hvem som følger med, han til venstre som viser peace-tegn, deres ulike kropper, former og fasonger. Mangfold av barn, rett og slett. Tror bildet får andre til å stoppe opp mens de scroller nedover feeden sin.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

”Fint lys. Følte for å ta bildet av noe jeg ser hver tirsdag. Fint vær. Vannet ser sykt fint ut.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Tok med det viktigste. I tillegg gav det meg personlig litt franske-vibes. Vet ikke hvorfor. Synes det var fint. ☺”

Informant 3 har valgt et bilde som for henne betyr hverdagsglede. Motiv og utsnitt er valgt for å få med det viktigste, barna hun treffer hver tirsdag, i tillegg til det fine lyset og vannet.

INFORMANT 4

Figur 11

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Dagen dette bildet er tatt hadde jeg en veldig bra dag og opplevde en togreise tilbake i tid som var utrolig fint. Jeg hadde lyst til å ha et bra minne fra turen, og derfor ta et bilde ut vinduet.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

”Bildet er tatt ut av et togvindu, fordi jeg ønsket å få med togvognene for å få litt mer inn i bildet. Det var også en utrolig fin tåke i trærne, som gjorde bildet mere spennende og mystisk.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Valget av utsnitt er tatt for å få frem alt som var nødvendig i bildet for å få et bilde med spenning. Bildet er tatt i stående format, for å gi følelsen av et "større" bilde, og for å få med mere av toget og skogen.”

Informant 4 har valgt et bilde som representerer et godt minne fra en togtur. Motiv og utsnitt er valgt for å få fram det hun synes var nødvendig for å skape et bilde med spenning.

INFORMANT 5

Figur 12

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Tanken bak bildet er at det er en regnbue, og det symboliserer pride for skeive. Noe som betyr ekstremt mye for meg.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

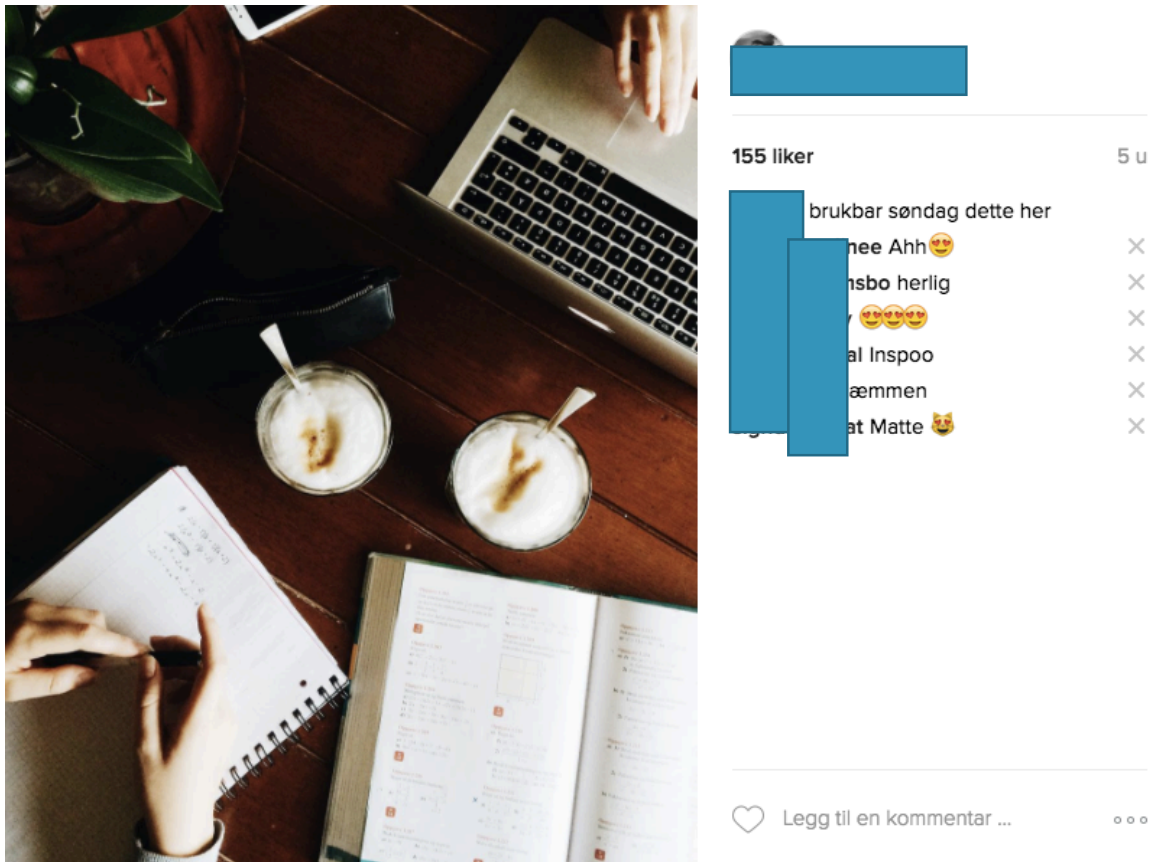
”Akkurat fordi dette betyr så mye. Jeg elsker å vise hva jeg står for, og at noe så enkelt som å publisere et bilde av en regnbue på Instagram for å ‘skryte’ av det, er bare helt fantastisk.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Fordi det er en stor del av meg.”

Informant 5 har valgt et bilde som betyr mye for henne. Motivet er en regnbue som symboliserer hva hun står for og hun synes det er fantastisk at det å publisere bildet er enkel måte å vise det på.

INFORMANT 6

Figur 13

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

"Det jeg tenkte da jeg tok bildet var først og fremst feeden min, men også det at jeg ville vise hva jeg drev med akkurat den søndagen."

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

"Jeg valgte akkurat dette motivet fordi jeg synes det oppsummerte den dagen godt. Kaffe, lekser og SKAM (på skjermen). I tillegg ønsket jeg å involvere elementer som man typisk tenker på som "inspo"."

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Det er jeg faktisk ikke helt sikker på. Jeg tror jeg tenkte mest på hva som ville sett bra ut med tanke på elementene på bildet.”

Informant 3 ville med dette bildet vise hva hun gjorde dagen det ble tatt. Motivet oppsummerer dagen. I tillegg tenkte hun på resten av bildene i Instagram-feeden og hva hun syntes så bra ut.

INFORMANT 7

"I'm sorry, can't make your party / I'll be busy burning"

Figur 14

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Det er så klart åpent for tolkning – selv jeg har hatt forskjellige tanker rundt det, men hovedkonseptet besto av hvordan noe så trist og traumatisk som selvmord på mange måter har blitt nøytralisert i daglig samtale, og i visse hjørner av internettet romantisert. Det at jeg selv var i en veldig ung alder på tiden bildet ble tatt hjelper kanskje også på.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

”Gjenstandene brukt var lett tilgjengelige, uskyldiggjort, og langt ifra like kontroversielle som andre fremgangsmåter innen det samme temaet. Jeg ville ikke skape noe oppstyr, jeg ville ha en slags poetisk fremstilling.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Jeg var så nøye som jeg greide med å sette selve vannpistolen og blomsten så midtstilte som mulig. Jeg – som er avbildet, er nok på lik linje viktig som de to tingene. Jeg ville ha fokus på alt, og valgte derav en enkel bakgrunn.”

Informant 7 vil kommentere at selvmord er blitt nøytralisert tema i daglig samtaler og på internett. Motiv og utsnitt er komponert for å skape en poetisk fremstilling og sette like stort fokus på alle elementene. Derfor er motivene midtstilt og bakgrunnen enkel.

INFORMANT 8

Figur 15

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

”Dette bildet er et veldig betydningsfullt bilde, og det er fordi dette er fra første gangen jeg møtte søsteren min i 2015. (Lang historie, men vi er halvsøstre og har ikke hatt noe kontakt før i 2013/2014 og vi møttes for første gang i 2015) og dette la jeg ut når det var ett år siden vi møttes.) Jeg la ut dette bilde for å vise et minne som betyr mye for meg.”

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

”Dette bildet ble tatt av vennene til søsteren min i øyeblikket når vi møtes. Dette er rett etter vår første klem og det viser mye glede.”

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

”Jeg valgte å ta dette utsnittet for å vise gleden i ansiktet mitt og følte ikke at resten av bildet trengte å bli med.”

(Fordi bildet ikke var tatt av informanten ba jeg henne også velge et bilde hun selv har tatt. Hun valgt to bilder.)

Figur 16

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

"Dette bildet er tatt på hytta mi i sommer. Tanken bak dette bildet er vel å vise at jeg gjør noe med sommerferien min og ikke bare holder meg inne. Viser frem mitt sommer-sted."

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

"Dette motivet har jeg valgt for å vise utsikten fra hytta og det viser jo den idylliske siden av Norge, så jeg følte at dette passet godt inn på feeden min."

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

"Dette utsnittet viser jo det viktigste: Fjorden, naturen rundt og det fine været. Mildt sagt: En perfekt sommerdag i Norge."

Figur 17

1. *Hva er tanken din bak bildet?*

"Dette bildet er det første bildet jeg la ut av kjæresten min på Instagram. Da hadde vi vært sammen i tre måneder og da følte jeg at det var på tide å bli helt "offisielle". Jeg ville vel også kanskje vise hvor lykkelig jeg er."

2. *Hvorfor har du valgt akkurat dette motivet?*

"Grunnen til at jeg har valgt akkurat dette motivet, er jo for å vise hvem han er og vise hvem det er som har "kapret" hjertet mitt (hehe klisjé, jeg vet). Dessuten, så har jeg ingen andre bilder som er spesielt fine av han/oss."

3. *Hvorfor har du valgt akkurat dette utsnittet?*

"Har egentlig ingen begrunnelse for akkurat hvorfor jeg valgte dette utsnittet, men jeg har jo valgt å ha hele han i fokus ettersom at det som er rundt er unødvendig for konteksten."

Informant 8 har valgt tre bilder som viser at hun er opptatt av å vise bilder av det som betyr noe for henne. Bildene viser minner fra første gang hun møtte søsteren sin, idyllisk sommer på hytta og et bilde av kjæresten som markerer at de er offisielt sammen.

4.4. UNDERSØKELSEN DEL 2 – TEMATISERING OG BEARBEIDING AV MATERIALET

Del 1 av undersøkelsen ga mangfoldige svar og informasjon. I svarene og bildematerialet fant jeg et mønster som gjorde det mulig å utlede visse temaer. De tydeligste temaene i materialet blir presentert og satt inn i en teoretisk sammenheng som grunnlag for videre drøfting. For hvert tema presenteres de tre-fire svarene som best representerer temaet. Se vedlegg for detaljert bearbeiding av svarene.

TEMA: NARRATIV

Informantenes svar på hvorfor de bruker Instagram og hva de vil fortelle med bildene ledet til temaet narrativ. Det narrative i bilder handler om hva bildene forteller. På Instagram kan hvert enkelt bilde fortelle en historie, mens alle bildene utgjør en serie som kan fortelle om personen som publiserer bildene.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken narrativ:

- "Bildet skal prøve å vise at jeg mener det er viktig å slappe av, at vi skal være unge når vi er unge, og at jeg synes vi burde bli litt mer som ungdommen var før i tiden, da de møttes bare for å henge uten å ha planlagt det to uker i forveien fordi de har så mange planer, når du kan sitte å røyke og late som du er kul bare fordi du kan, spise drittmat og ikke tenke på å alltid ha bra kropp og lekser som venter hjemme og en tusen andre ting du egentlig burde ha gjort."
(Informant 2)

- "Jeg vil fortelle om min hverdag. Jeg prøver å ikke legge ut ting som er typisk hverdagslige, men heller opplevelser, reiser og bilder som er engangshendelser. I tillegg har jeg ofte en undertekst – en anekdote, noe sarkastisk eller bare tanker. Det beste er at det er kort, presist og interessant." (Informant 3)
- "Jeg prøver å fokusere på små hverdagslige ting som en kopp med kakao, og vise de små hverdagsgledene som faktisk betyr noe." (Informant 4)
- "Jeg liker å tenke at ethvert bilde har sin egen historie, og ettersom jeg personlig ikke er så hypp på å i detalj forklare hvorfor jeg tar bildene jeg tar, er det veldig opp til følgerne mine å tolke det som de vil." (Informant 7)

Svarene viser at informantene vil fortelle om hverdagen og dele bilder av opplevelser fra livene sine. Selv om de fleste nevner hverdagen er det også viktig for dem å dele opplevelser fra turer og ferier. Informant 2 har et tydelig narrativ hun ønsker å få fram: hun vil med bildene hun legger ut vise at det går an å slappe av og bare være ungdom uten å tenke på press om kropp og lekser og alt man burde gjort. Dette gir innsikt i "generasjon prestasjon" som ungdommen i dag gjerne blir kalt. De opplever press fra mange kanter om å være "perfekte" på skolen og sosialt, få toppkarakterer og fylle fritiden med aktiviteter. De har mulighetene for å lykkes og skuffer seg selv om de ikke når de høye forventningene til seg selv.

Et utsagn man kan se på sosiale medier om opplevelser og bilder er "pics or it didn't happen". Altså at noe ikke har skjedd om det ikke fins et bilde av det, og bildet blir beviset. Susan Sontag skriver at bilder er blitt et verktøy for opplevelser og gir uttrykk for deltakelse (Sontag, 2008, s. 10). Selv om informantene er opptatt av å fortelle om hverdagen sin, vil de fleste også vise bilder fra reiser og ferier. Informant 3 sier hun vil fortelle om sin hverdag, men "prøver å ikke legge ut ting som er typisk hverdagslige, men heller opplevelser, reiser og bilder som er engangshendelser". I tillegg sier hun at hun alltid legger ut bilder fra reiser. Feriefotografiet har vært populært så lenge kameraet har vært allemannseie. Ifølge Sontag er det å ta bilder på reise nærmest en egen metode for erfaring. Fotograferingen blir både en måte å bekrefte erfaringen på, men også å avvise den. Erfaringen blir et bilde, og det å reise blir et middel for å samle bilder. Man erfarer gjennom å ta bilder og bildene blir et bevis på at reisen faktisk skjedde og at man hadde det gøy (Sontag, 2008, s. 9). Dette bekreftes i alle

bildene som deles på Instagram. Fotografering har blitt en vesentlig måte å erfare noe på. Vi ser og erfarer ikke bare med øynene og kroppen, men gjennom kameralinsen, og bildene bekrefter en opplevelse og deltakelse (Sontag, 2008, s. 10).

Ethvert bilde har flere betydninger, hevder Sontag. Å se noe i fotografisk form er et potensielt møte for fascinasjon som inviterer til spekulasjon og fantasi (Sontag, 2008, s. 23). Informant 7 liker at hvert bilde forteller en historie, men at det er opp til følgerne hennes å tolke dem. Dette kan kalles et åpent narrativ hvor fotografen lar det være opp til betrakteren å lese sin historie inn i bildene. Kurator og skribent Charlotte Cotton skriver om narrativ i fotografier i *The Photograph as Contemporary Art* (2009). Dette området innen fotografisk praksis kalles gjerne "tableau photography" fordi narrativet ofte konsentreres i et enkelt bilde. Boka viser flere fotografier som tydelig viser referanser til kunsthistorien, eventyr og moderne myter, mens andre tilbyr en mer åpen beskrivelse hvor bildets betydning avhenger av betrakterens egne historier og tanker (Cotton, 2009, s. 49). Et virkemiddel for å skape usikkerhet rundt betydningen i et fotografi er å avbilde personer med ansiktet vendt bort fra betrakteren. Fordi ansiktsuttrykket ikke vises er det opp til betrakterens fantasi å dra ut potensielle forklaringer fra personens kroppsspråk og omgivelser (Cotton, 2009, s. 59-60).

Cotton skriver også om personlige fotografier og kaller sjangeren "intimate life". Hun presenterer kunstnere som jobber innen denne sjangeren hvor personene og historiene i bildene er viktigere enn teknikken. Derfor tar disse kunstnerne gjerne bilder som viser tekniske "feil" som ubalansert innramming, uskarphet og ujevn blits. Dette utgjør virkemidler som blir anvendt som et språk hvor personlige opplevelser formidles og bruken av tilsynelatende "unskilled photography" blir et bevisst grep som signaliserer intimiteten i forholdet mellom fotografen og motivet (Cotton, 2009, s. 137).

TEMA: IDENTITET

Det informantene vil fortelle med bildene sine er nært knyttet til deres identitet. Bildene de publiserer skaper et bilde av hvem de er og deres identitet på Instagram, en selvpresentasjon.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken identitet:

- "Jeg synes bildene mine forteller at jeg er en person som elsker mote og fotografi. Jeg tar bilder av ting rundt meg som jeg synes er inspirerende. Jeg er også veldig glad i arkitektur og interiør, derfor finnes det mange bilder av det også i feeden min." (Informant 1)

- "Jeg tror også jeg kan bli oppfattet som en livsnyter og en glad person, noe som er absolutt helt sant." (Informant 4)

- "Ofte prøver jeg å variere, ved å ta bilder fra ulike vinkler. Dette tror jeg viser den kreative siden av meg. I tillegg legger jeg ut bilder som ikke nødvendigvis trenger å bety noe for andre, men som betyr noe for meg. Dette viser kanskje det at jeg er en tenkende og drøftende person. Til slutt, prøver jeg å spare følgerne mine for tonnevis av selfies. Istedenfor at selfies skal være en dominerende del av feeden, synes jeg det skal krydre her og der. Dette viser kanskje at jeg ikke er så selvsentrert?" (Informant 6)

- "Jeg kutter ofte vekk unødvendige (og til tider nødvendige) deler av et bilde for å sette fokuset der jeg vil ha det, så jeg kan nok si jeg har et øye for detaljer også. Gjennom mine øyne er det åpenbart at bildene gjenspeiler hvor mye jeg tenker, ser, drømmer, skriver. At jeg har litt kunnskap om alt i stedet for masse kunnskap om lite, at jeg alltid er nysgjerrig på verden." (Informant 7)

Svarene sier noe om informantenes bevissthet rundt hva bildene de publiserer forteller om dem og at de kan lese sin egen identitet inn i bildene. Bildene de publiserer viser gjerne hva de er glad i og bryr seg om og dette gjenspeiler personligheten. I tillegg kan måten de tar bildene på si noe om dem. Informant 6 tror det at hun tar bilder med ulike vinkler viser at hun er kreativ, mens informant 7 ofte kutter vekk deler av bildet for å sette fokus der hun vil og mener dette kan si noe om at hun har øye for detaljer.

Det snakkes gjerne om at vi har ulike identiteter på internett og i virkeligheten. Sosiolog Nathan Jurgenson skriver om dette temaet og det han kaller "digital dualism", å se det digitale og fysiske som separate verdener. "Digital dualists" ser på den digitale verden som "virtuell" og den fysiske verdenen

som "virkelig". Jurgenson hevder dette er feil og argumenterer for at det digitale og fysiske blir mer sammenvevd i en virkelighet han kaller "augmented reality", en utvidet virkelighet. Han mener virkeligheten både er digital og fysisk på samme tid, hvor identitet ikke er adskilt som et første og andre selv, men et utvidet selv hvor den fysiske kroppen og digitale profilen opptrer i konstant dialog. Ifølge Jurgenson gjenspeiler nettprofilene hvem vi kjenner og hva vi gjør "offline", og hva vi gjør "offline" kan påvirkes av hva som skjer online (Jurgenson, 2011).

Dette gjenspeiler at identitet ikke er noe konstant, men i utvikling og endring. Vi har ulike roller og identiteten kan endres i ulike situasjoner og møter med andre. For eksempel oppfører man seg annerledes med sine nærmeste venner enn i en formell situasjon på jobb. Krange og Øia understreker at identitetsbegrepet har dynamiske kvaliteter. Identiteten er satt sammen av ulike "erfaringer, utfordringer, seirer og nederlag". Derfor er ikke identiteten konstant eller gitt. Identitet kan betraktes som "en prosess under konstant endring og revisjon". Fordi mennesker må tilpasse seg nye sosiale og kulturelle situasjoner er derfor identiteten i endring (Krange & Øia, 2005, s. 58). Ifølge Krange og Øia påvirkes bevisstheten om egen identitet gjennom sosiale relasjoner. I dette legger de at identitet er både et individuelt og relasjonelt fenomen på samme tid (Krange & Øia, 2005, s. 66). I dag inngår mennesker i forskjellige sosiale kontekster og roller, forholder seg til ulike offentligheter og viser fram ulike sider ved personligheten. Dette har blitt tolket som et tegn på flytende og skiftende identiteter (Krange & Øia, 2005, s. 231).

TEMA: KONSTRUERT IDENTITET

Selvpresentasjon på sosiale medier innebærer aktive valg for hvordan man velger å presentere seg selv. Fotografier har en nærhet til virkeligheten som gjør at det er enkelt å tolke dem bokstavelig, og dermed også enkelt å konstruere et bilde av seg selv.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken konstruert identitet:

- "Jeg tror andre som ikke kjenner meg kan se på meg som en person som er en person som gjør noe hele tiden, men dette er ikke tilfellet ettersom at jeg mange ganger poster bilder flere uker etter at det kan ha blitt tatt." (Informant 4)

- "Jeg tror egentlig det ikke er så mye jeg ønsker å fortelle gjennom bildene mine. Misforstå meg rett – jeg ønsker jo å gi følgerne mine et innblikk i hverdagen min, men problemet er at bildene jeg legger ut ikke nødvendigvis representerer den så godt." (Informant 6)

- "Jeg legger heller ikke ut bilder som viser den dårlige siden av meg eller livet mitt, men det er ubevisst at jeg tenker sånt. Alle vil jo gjerne vise at livet deres er bra og det er sjeldent at folk faktisk viser hvordan de har det. Selv hadde jeg ikke lagt ut bilder hvor jeg fortalte om hvor dårlig dag jeg hadde og hvor sliten jeg er psykisk og fysisk." (Informant 8)

Svarene viser at informantene er bevisste på at bildene de legger ut ikke nødvendigvis representerer et sant bilde av hvem de er. De kan legge ut bilder dager etter de er tatt og gi et inntrykk av at de gjør spennende ting, som informant 4 som ofte poster bilder lenge etter at de ble tatt og tror det kan bidra til at andre tror hun er aktiv og gjør noe hele tiden, og informant 6 som vil gi følgerne sine et innblikk i hverdagen, men er klar på at bildene ikke representerer den så godt. De er derfor bevisste på at bildene ikke er et bevis på virkeligheten og deres identitet.

Til forskjell fra maleriet har fotografiet den evnen at det ligger så nært virkeligheten at det kan bli sett på som en avbildning av virkeligheten. Derfor er det enkelt å konstruere virkeligheter gjennom bilder, og særlig i sosiale medier som Instagram. Det hender også at bilder leses på en annen måte enn fotografens intensjon. Ifølge Sontag har bilder blitt en norm for hvordan ting vises, og dermed endres vår idé om realisme og virkeligheten (Sontag, 2008, s. 87). En tekst om en person eller en hendelse er helt klart en tolkning, det samme er malerier og tegninger, mens fotografier blir sett på som deler av verden og miniatyrer av virkeligheten som alle kan lage eller tilegne seg (Sontag, 2008, s. 4). Ifølge Sontag kan et fotografi fungere som et ubestridelig bevis på at noe faktisk har skjedd. Bilder gir alltid en antakelse om at noe eksisterer, eller har eksistert, som er likt det vi ser i bildet (Sontag, 2008, s. 5-6).

Bildene kan være bevis på at noe skjedde, men hvordan man velger å presentere dem og i hvilken kontekst de vises sier ikke nødvendigvis alt om personen som har tatt bildene. Bildene som publiseres på Instagram er nøye utvalgt for å skape en helhetlig profil, noe informantene også antyder ettersom de er opptatt av at bildene skal passe sammen i en helhet. Fotografen tar også valg i eksponeringsøyeblikket, i form av motiv og utsnitt. Ifølge Sontag setter alltid fotografer en standard for motivet når de bestemmer hvordan et bilde skal se ut og ved å foretrekke en eksponering over en annen. Selv om kameraet faktisk fanger og ikke bare tolker virkeligheten, er likevel fotografier en fortolkning av verden på lik linje med malerier og tegninger (Sontag, 2008, s. 6).

Figur 18, @amaliaulman (2014)

Et eksempel på en som har brukt Instagram bevisst for å konstruere identitet er den spanske kunstneren Amalia Ulman og hennes prosjekt *Excellences & Perfections*. Hun opprettet en profil på bildedelingstjenesten og la ut selvportretter som tilsynelatende dokumenterte hennes forsøk på klare seg som "it-girl" i Los Angeles. Bildene var eksempler på typiske Instagram-bilder som tydelig søkte oppmerksomhet. Ulman skrøt av den nye livsstilen sin og delte alt fra søte kattunger, god mat og shoppingturer til å dokumentere sin egen silikonoperasjon. Alt var nøye planlagt og lurte mange. Det viste seg at Ulman spilte en fiktiv karakter i alle bildene (Sooke, 2016).

TEMA: BEKREFTELSE

Å presentere seg selv på Instagram kan være en måte å få bekræftelse på både bilder og egen identitet. Likes og kommentarer er en enkel måte å få bekræftelse på, samtidig som det kan oppleves sårende å ikke få mange likes.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken bekræftelse:

- "Det har også hendt at jeg har slettet bilder pga. antall likes. Når en ikke får så mange likes som en vanligvis får, vil en automatisk tenke at bildet ikke er bra nok." Informant 4
- "Selv om det ikke er populært å si, føler jeg at bildene jeg legger ut har to baktanker – feed og likes. For å forme en fin feed er jeg avhengig av å legge ut fine bilder. I tillegg ønsker man jo gjerne likes på bildene." (Informant 6)
- Jeg har slettet bilder som jeg har lagt ut. Dette kan være bilder av meg selv som jeg ikke liker lenger, pinlige bilder fra tidligere år og det kan være bilder jeg ikke syntes at passer inn i feeden min. Som andre, så vil man se mest mulig bra ut og vise gode sider av seg selv. (Informant 8)

Svarene viser at likes bekrefter om bildene informantene publiserer er "bra nok". Det er enkelt å slette bilder med få likes og bilder man ikke lenger er fornøyd med, enten de ikke passer inn i feeden eller man ikke lenger er fornøyd med hvordan man så ut på bildet. Denne utvelgelsen av bilder bidrar også til selvpresentasjonen på Instagram. Som informant 8 sier; "man vil se mest mulig bra ut".

Søken etter bekræftelse og ønsket om å se bra ut kan knyttes til tiden ungdommene vokser opp i og presset om å prestere og fremstå "perfekt". Finn Skårderud skriver i artikkelen "De unge sliterne" om hvordan sosiale medier skaper glansbilder og løgnaktige selvpresentasjoner. Prestasjoner vises fram i sosiale medier med en forventning om anerkjennelse. Skårderud mener det er mer presist å snakke om presentasjonsangst enn prestasjonsangst i ventingen på anerkjennelse. Han mener problemet er

at mange som ser glansbildene tror på milde løgner og bildene de ser. Derfor er det lett å sammenligne seg og føle seg tilkortkommen. Skårderud mener det er belegg for å hevde at det grunnleggende behovet for å bli sett øker i dagens samfunn. Han mener vi søker andres anerkjennelse fordi "vi ikke kjenner nok trygghet i oss selv" (Skårderud, 2014). Det problematiske med å søke anerkjennelse på sosiale medier er at det kan være vanskelig å skille mellom det å bli sett som seg selv og det å bli sett og vurdert som et objekt. Ifølge Skårderud kan de som "stiller seg selv på utstilling i jakten på anerkjennelse" risikere å bli kritisert og mobbet, men også oversett. Han mener at ved å gjøre seg selv til et objekt for andres blikk, "kan man også begynne å se seg selv som et objekt". Det kan bidra til at man ser seg selv med andres blikk og "forkaster seg selv som noe ikke elskverdig" (Skårderud, 2014).

TEMA: PÅVIRKNING

Alle bildene som publiseres på Instagram kan gi et innblikk i andres liv. Bildene er ofte nøye utvalgt og viser gjerne de beste sidene ved en selv og hverdagen. Det er enkelt å sammenligne seg med andre og påvirkes av hvordan andre lever sine liv.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken påvirkning:

- "Mange seier jo at Instagram fører til kroppspress osv med tanke på at dei fleste berre legg ut fine bilete av seg sjølve, og at det er mange bilete av bra kroppar og fin sminke osv. Eg følar eigentleg ikkje så mykje på dette kroppspresset, men bilete av fine folk som gjer kjekke ting gjer jo at eg også vil sjå slik ut og leve eit liv som det." (Informant 2)
- "Jeg har stor tro på at Instagram påvirker meg på mange måter ubevisst. Ulike bilder fra liv som virker "perfekte" kan påvirke selvfølelsen og følelsen av at en selv ikke har et spennende liv. Også bilder av modeller som er photoshoppet med en "perfekt" kropp vil også selvfølgelig påvirke." (Informant 4)

- "Naturligvis tror jeg at Instagram, og bildene jeg ser der, har en innvirkning på meg. En skaper vel fort et bilde og idealet av hva som er det perfekte. Litt matkunnskaper fra én person, og sixpack fra en annen – og plutselig har man en figur man prøver å leve opp til. Det å si nei til denne påvirkningen blir litt som å si at en ikke påvirkes av reklame. For selv om en ikke direkte påvirkes, vil det alltid ligge i underbevisstheten – mener jeg." (Informant 6)
- "Helt klart har bildene jeg ser på Instagram en påvirkning på meg. Hvis jeg ser videoer av folk som trener eller er fit, motiverer jo det meg til å trene selv og bli som dem. Samme gjelder hvordan type bilder andre legger ut. Hva som er "akseptabelt", på en måte. Grunnen til at jeg tror at jeg og andre blir påvirket er fordi vi er i en generasjon der vi er veldig opptatt av hvordan andre ser oss og at vi selv skal se bra ut på best mulig måte." (Informant 8)

Svarene tyder på at informantene er bevisste hvordan bildene de ser kan påvirke dem. Det er en viss motsetning i svarene. Informantene forteller at de blir påvirket, men at de også ser på påvirkningen som inspirasjon og motivasjon. Informant 2 sier hun ikke kjenner så mye på kroppspresset, men at bilder av fine folk som gjør interessante ting gjør at hun vil ligne og leve som dem, mens informant 8 blir motivert til å trene selv når hun ser filmer av noen som trener eller er "fit". Er det sunt å bli "motivert" til å trene, spise og leve lignende liv som dem man følger på Instagram?

Informant 8 hevder grunnen til at hun blir påvirket er fordi hun er del av en generasjon som er opptatt av å se best mulig ut. Ønsket om å se bra ut kan ha noe med alle de fine bildene ser på Instagram og andre medier å gjøre. Oda Faremo Lindholm vil at jenter skal slippe å få dårlig selvfølelse av kropps- og livsstilspresset man kan oppleve i media. Lindholm kaller de kunstige, konstruerte og uoppnåelige idealene mediene skaper for "bullshit", og mener jenter trenger et "bullshitfilter" for å forstå hvordan media påvirker dem (Lindholm, 2014, s. 7-10). Derfor skrev hun boka *Bullshitfilteret* (2014), en slags håndbok som skal hjelpe unge jenter til å identifisere og gjennomskue det som er kunstig i massemedia og sosiale medier. Hun viser til statistikk som sier at jenters selvfølelse blir mindre fra 13-årsalderen (mens gutters blir større), at flere unge jenter får stressymptomer som utbrenthet, søvnproblemer og angst, at flere lider av depresjon og at jenter bruker mer tid foran speilet enn på lesing og lekser (Lindholm, 2014, s. 11). Boka skal lære jenter å avsløre bullshit og dermed bli bedre forberedt i møtet med alt fra "usunnne kroppsidealer til kjønnsstereotyper og forventningspress" (Lindholm, 2014, s. 13). Lindholm trekker fram retusjering i reklame og magasiner som eksempel på uoppnåelige idealer. Bilder i reklame og magasiner retusjeres for å gjøre en modell tynnere, jevne ut

huden, forstørre brystene eller endre hårfarge. Modeller blir ofte sett på som "perfekte", men siden de også retusjeres betyr det at selv det som anses som perfekt ikke er godt nok. Lindholm mener "det sier mye om hvor uoppnåelige kvinneidealene i media faktisk er" (Lindholm, 2014, s. 53).

Den siste tiden har NRK-dokumentaren Innafor skapt diskusjoner rundt intimkirurgi. I første episode av dokumentarserien undersøkes fenomenet og programleder Emma Clare Gabrielsen oppsøker kvinner som har utført intimkirurgi og en kirurg som utfører inngrepene. Hun lar seg undersøke og får selv oppleve hvor enkelt det er å få kompleks om man ikke har det som anses som et "perfekt" underliv. Pornografien får mye av ansvaret for seksualiserte idealer. Ulrikke Falch, skuespiller i NRK-serien Skam, tar et oppgjør med pornokulturen i et innlegg i Aftenposten 7. mars 2017. Pornografien er lett tilgjengelig og blir dermed en del av unges seksualundervisning. "Ungdommene møter sterke forventninger om hva man bør si ja til av seksuelle aktiviteter, og krav til utseende", skriver Falch, og mener det er her seksualundervisningen spiller en viktig rolle. Falch spør seg hvordan det er mulig å minske presset blant ungdom og forklare dem situasjonen. Når hun selv snakker med dem forteller de henne ofte at de er uenige. De syns ikke det er så mye press, at det er greit å se halvnakne kropper på Instagram fordi de er opptatt av at alle skal få lov til å uttrykke seg. Falch mener de er naive fordi de er vant til å se det. Hun pleier å oppfordre ungdom til å bli sinte, til å rette sinnet mot urettferdighetene i samfunnet heller enn å rette sinnet mot seg selv. "Fremfor å tro at man er unormal og ikke passer inn, vil jeg at de skal bli bevisste på normene som begrenser dem, og de overveldende inntrykkene de blir truffet av hver eneste dag, gjennom mediene, reklame og sosiale medier." Falch tror inntrykkene treffer og at selvfølelsen deres rammes, men at de ikke er det bevisst. Som informant 4 sier, "jeg har stor tro på at Instagram påvirker meg på mange måter ubevisst. Ulike bilder fra liv som virker "perfekte" kan påvirke selvfølelsen og følelsen av at en selv ikke har et spennende liv".

På lik linje med Oda Faremo Lindholm mener Falch at kunnskap er løsningen, at det er viktig å undervise ungdom i deres hverdag og selvhat. Hun mener forklaringen på jenters ønske om å operere underlivet, leppene eller rumpa er at de vil se ut som alle andre. De vil være normale. De har ikke behov for å være bedre enn andre, men drives av en følelse av å ikke være bra nok. Derfor mener Falch det er viktig å skape et større rom for hva som anses som normalt (Falch, 2017).

Et eksempel på en Instagram-bruker med mange tilhengere og følgere som bidrar til å normalisere kosmetisk kirurgi er Kylie Jenner, kjent fra reality-serien Keeping Up With the Kardashians. 19-åringen

vil ikke innrømme kirurgi, men bilder viser tydelige forandringer i ansiktet hennes de siste årene. Jenner har over 90 millioner følgere på Instagram og er dermed et forbilde for mange. I både 2014 og 2015 var hun på Time Magazines liste over de 25 mest innflytelsesrike tenåringer for sin betydelige innflytelse på tenåringer i sosiale medier (Wikipedia, 2017).

Figur 19, @kyliejenner (2017)

TEMA: ETIKK OG GRENSER

Instagram er en offentlig arena hvor bildene som publiseres kan ses av mange. Fordi bildene ofte har et personlig preg og man deler mye av seg selv kan det være lurt å være bevisst hvor grensen for hva man ønsker å dele går.

Dette er de tydeligste svarene som viser til temaet etikk og grenser:

- "Jeg ville ikke lagt ut bilder der jeg viser for mye hud, eller bilder som jeg faktisk er redd noen folk skal se. For eksempel foreldrene mine, eller andre voksne/unger. Sånne bilder kan fort tolkes feil, og det kan føles ubehagelig." (Informant 1)

- "Det er ikke greit å legge ut hat, spesielt mot enkeltpersoner. Jeg synes det er greit å provosere eller prøve å lage litt oppstyr, det å vekke tankegangen, men ikke om det går utover enkeltpersoner og blir lagt ut for å såre." (Informant 2)
- "Det går jo alltid en grense når det kommer til publisering av bilder. Jeg mener denne grensen går ved nakenhet (fullstendig nakenhet) og diskriminering (i form av f.eks rasisme). Årsaken til dette er at jeg mener slike ting ikke hører hjemme på en applikasjon som blir brukt av tusener av mennesker daglig. I tillegg strider det imot mange av verdiene jeg står for. Derfor ville det heller ikke vært aktuelt for meg å publisere noe sånt." (Informant 6)
- "Grunnen til at jeg mener at du ikke burde legge ut nakenbilder i så ung alder, er at det kan følge deg i flere år senere. Ikke bare kan det følge deg i en jobbsammenheng eller slikt, men det kan også være at du blir utsatt for trakassering, mobbing eller baksnakking. (...) Bilder som romantiserer sykdommer som anoreksi og bulimi er ikke greit å legge ut. Dette kan være med på at ungdom tenker at det egentlig ikke er så ille eller at man tenker: "Jammen, jeg blir jo ikke syk". Det er med på å skape et press blant unge om å finne det "perfekte". (Informant 8)

Informantene er tydelige på hvor grensen går for hva de ikke vil publisere på Instagram. Denne grensen går ved nakenhet, diskriminering og bilder som kan påvirke andre negativt, som bilder som kan såre enkeltpersoner, føre til kroppspress eller normalisere sykdom. Svarene viser at informantene er bevisst sine grenser i sosiale medier og at bilder kan leses på ulike måter.

Her oppstår tanker rundt grensen mellom det personlige og private. Hva er greit og ikke greit å dele med andre? Fordi flere og flere bilder deles i offentligheten kan grensen mellom det personlige og private viskes ut. BI-lektor Cecilie Staude og statsviter Svein Thore Marthinsen skriver om hvordan sosiale medier gir en mulighet til å dele sin personlighet med flere enn før. Det finnes ingen fasit for hvor mye av privatlivet som er akseptabelt å dele med andre. Det er individuelt hva vi er komfortable med å dele med hvem, og hva mottakeren kan oppleve som passende eller upassende. Noe av det viktigste er å finne sin egen sosiale mediegrense, forstå konteksten og kjenne mottakerne (Staude & Marthinsen, 2013, s. 110). Staude og Marthinsen hevder at "kunnskap om samtalepartnere bidrar til å styre hva vi deler med andre". Derfor har relasjonen betydning for hva vi deler og hvilke samtaler som oppstår (Staude & Marthinsen, 2013, s. 109).

I Det lyse rommet skriver Barthes om forholdet mellom det private og offentlige. Han hevder at ethvert fotografi blir "lest som en privat tilsynekomst av dets referent: Fotografiets tidsalder forløper helt parallelt med det privates inntog i det offentlige, eller snarere med framveksten av en ny sosial verdi, nemlig offentliggjøringen av det private: Privatlivet konsumeres som sådan offentlig (...)" (Barthes, 2001, s. 119). Barthes mener privatlivet ikke bare er et gode, men et sted som ikke lar seg fremmedgjøre hvor hans bilde er fritt og hvor dette utgjør vilkåret for en inderlighet som han tror sammenfaller med sitt sanne vesen. Derfor mener han det er nødvendig å markere en grense mellom det offentlige og det private. Han vil "uttrykke inderligheten uten å utlevere intimiteten" (Barthes, 2001, s. 119).

TEMA: TEKNIKK OG FORMALESTETIKK

En fotograf har ulike tekniske og formalestetiske valg å ta stilling til som har betydning for uttrykket. Dette er valg i form av vinkel og justeringer i redigeringsprosessen. Den mest benyttede formen for redigering av mobilbilder er å legge til et filter, enten i Instagram eller et annet redigeringsprogram. Det formalestetiske handler om hvilke formale virkemidler bildet er bygd opp av, som farge og form.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken teknikk og formalestetikk:

- "På bildet nummer 2 har jeg valgt en skrå vinkel av bygningen for at man skal kunne se himmelen speile seg i vinduene." (Informant 1)
- "Jeg har valgt å stå nærme henne så vi kan se uttrykket i ansiktet, og så har jeg prøvd å ta bildet rett på henne så ikke vi ser opp eller ned på henne. Når jeg tenker på det nå kunne det kanskje vært kult å tatt bilde litt nedenfra så hun blir litt "større/mektigere" enn oss som ser bildet, men jeg tenkte ikke på det når jeg tok bildet. Jeg valgte å få med litt av bakgrunnen så du kunne se hun var i en handlegate, og at det var andre folk som handlet rundt." (Informant 2)

- "Bildet er tatt ut av et togvindu, fordi jeg ønsket å få med togvognene for å få litt mer inn i bildet. Det var også en utrolig fin tåke i trærne, som gjorde bildet mer spennende og mystisk." (Informant 4)
- "Jeg var så nøye som jeg greide med å sette selve vannpistolen og blomsten så midtstilte som mulig. Jeg – som er avbildet, er nok på lik linje viktig som de to tingene. Jeg ville ha fokus på alt, og valgte derav en enkel bakgrunn." (Informant 7)

Svarene viser informantenes tekniske og formalestetiske innganger til fotografiet. De er mer eller mindre bevisste betydningen av de tekniske valgene. Informant 1 har bevisst valgt vinkel for å få det uttrykket hun ønsket i bildet, mens informant 2 ser at hun kunne fått et annet uttrykk om hun hadde valgt en annen vinkel. Informantene tar både valg i eksponeringsøyeblikket og i redigeringen i etterkant. Fordi de fleste informantene er opptatt av en sammenhengende feed velger de ofte lik redigering, som valg av samme filter på hvert bilde for at de skal ligne hverandre.

De tekniske og formalestetiske valgene fotografen tar har stor betydning for lesningen av bildet. Bildeanalysen er en systematisk inngang til å lese og forstå bilder. Kunsthistoriker Gunnar Danbolt (2002) hevder at ethvert bilde er bygd av "visse formale relasjoner – forholdet mellom høyde og bredde, mellom flate og dybde, mellom former og farger og annet" (Danbolt, 2002, s. 21). For å få en oversikt over disse relasjonene ble virkemidler i malerier undersøkt mer systematisk. Den systematiske analysen av et bildes form kalles en formalanalyse. Danbolt sammenligner formalanalysen med setningsanalysen. Akkurat som en setning består et bilde av ulike elementer som til sammen utgjør et vokabular. Dermed knytter han bildespråket til det verbale språket og spør om det finnes grunnleggende likheter mellom dem. Svaret hans er både ja og nei, fordi det til en viss grad er mulig å benytte begrep som vokabular og syntaktiske regler i både det verbale språket og bildespråket. Forskjellene blir likevel iøynefallende (Danbolt, 2002, s. 21-22).

De formalestetiske valgene er avgjørende for hva man ønsker å fortelle med bildet. Danbolt trekker fram ulike virkemidler som utgjør mulighetene kunstneren har. Disse virkemidlene er: synsvinkel, belysning, modellering, tekstur/overflate, rom, flatekjennetegn, bevegelse, balanse, fargebruk og komposisjon (Danbolt, 2002). Danbolt relaterer disse virkemidlene til maleriet, men de er også gjeldende i fotografiet. Eriksson og Göthlund vektlegger komposisjon, farge og form som

forutsetninger for bildekommunikasjon (Eriksson & Göthlund, 2012, s. 33). De mener beskrivelsen av bildet er primært for formalanalysen og legger grunnlaget for videre tolkning.

I tillegg til de formalestetiske valgene har fotografen en rekke tekniske valg. Å fotografere med mobilkameraet og publisere bildene på Instagram er slike valg. Ulike kameraer og publiseringsformer gir ulike uttrykk. Det er stor forskjell mellom digitale og analoge bilder, og om bildet vises på en mobilskjerm eller trykkes i et magasin. I dag har redigeringen av bildet mye å si for det endelige uttrykket. Det er mulig å gi digitale bilder ulike uttrykk, som å legge på filter som gir bildet et analogt og retro utseende. De opprinnelige filtrene i Instagram var laget for å nettopp gi uttrykk av nostalgiske bilder.

Nathan Jurgenson skriver i artikkelen "Pics and It Didn't Happen" at disse Instagram-filtrene, som han kaller "faux-vintage filters", er eksempel på at sosiale medier inviterer brukerne til å adoptere et syn hvor nåtiden dokumenteres som en potensiell fortid. Jurgenson argumenterer for at bildene simulerer en analog estetikk for å forsikre at nåtiden er like autentisk og verdig den samme nostalgien som "the life captured in the seemingly scarce images from the analog past" (Jurgenson, 2013).

TEMA: DET POETISKE

Bilder handler i stor grad om å lage fortellinger, både realistiske og fiktive. Derfor hevder flere teoretikere at bilder er en form for poesi. Kan det narrative i bildene knyttes til poesi?

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken det poetiske:

- "Jeg prøver å fokusere på små hverdagslige ting som en kopp med kakao, og vise de små hverdagsgledene som faktisk betyr noe." (Informant 4)

- "Gjennom mine øyne er det åpenbart at bildene gjenspeiler hvor mye jeg tenker, ser, drømmer, skriver. At jeg har litt kunnskap om alt i stedet for masse kunnskap om lite, at jeg alltid er nysgjerrig på verden". (Informant 7)
- "Gjenstandene brukt var lett tilgjengelige, uskyldiggjort, og langt ifra like kontroversielle som andre fremgangsmåter innen det samme temaet. Jeg ville ikke skape noe oppstyr, jeg ville ha en slags poetisk fremstilling." (Informant 7)

Yasmin Ibrahim knytter hverdagsbildene til det poetiske. Det hverdagslige bildet nedtegner mindre hendelser, livshendelser, milepæler og rutiner i hverdagen hvor rom, rytme og det rituelle i dagliglivet komponeres gjennom bilder. Dette kaller Ibrahim "poetics of the banal" som bidrar til "codes of familiarity, conventions and resonance that enable wider connections with others, both friends and strangers" (Ibrahim, 2015, s. 45-46).

Ifølge Mitchell er poesi grunnleggende for framstilling av bilder. Ordet poesi kommer fra det greske ordet poiesis som kan oversettes til "å lage" eller "produsere" (Heikkilä, 2007, s. 210). Bilder er ikke bare en speiling av verden, men også en måte å skape en verden. De er selv et produkt av poesi, og en poetikk av bilder retter seg mot bildene som om de var levende vesener. En poetikk av bilder blir derfor en studie av bildenes liv. Spørsmålet å stille bilder fra et poetisk standpunkt er derfor ikke bare hva de betyr og gjør, men hva de vil og ønsker – hva de gjør med oss og hvordan vi bør reagere. Dette spørsmålet krever også at vi spør oss selv hva vi ønsker oss av bildene (Mitchell, 2005, s. xv).

Sontag skriver at fotografen var tenkt å være en seriøs og uforstyrrende observatør – en skribent, ikke en poet. Det ble likevel fort tydelig at ingen tar akkurat samme bilde av samme ting og at bildet ikke er et upersonlig og objektivt bevis på at noe fins, men hva et individ ser og derfor en vurdering av verden. Sontag kaller det å se gjennom kameraet "photographic seeing", som både ble en måte å se og fremføre noe på (Sontag, 2008, s. 88-89). Dette kan knyttes til Instagram ved at individuelle og personlige bilder publiseres som en fremføring. Som svarene fra informantene viser er bildene og publiseringen ofte nøye planlagt. Jurgenson hevder at ved å dokumentere hverdagslivet i sosiale medier er man både poet og skribent på samme tid fordi sannheter om livet blir fortalt på en kreativ og (skapende) måte (Jurgenson, 2011).

TEMA: KONTEKST

Bildene informantene publiserer på Instagram har en digital og sosial kontekst. I tillegg til virkemidlene har konteksten mye å si for hvordan bildene leses og tolkes.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken kontekst:

- "Instagram virket med en gang som det beste mediet til å dele disse bildene på, siden jeg på Snapchat og Facebook ikke får spredd bildene mine lenger enn til vennene mine." (Informant 2)
- "En annen faktor som spiller inn er at det er veldig "low-key". På Facebook tenker du deg om minst 300 ganger før du deler eller publiserer noe fordi du vet at en stor krets vil se det. På Instagram har jeg ikke den samme mentaliteten." (Informant 3)
- "Jeg publiserer bildene mine på Instagram, fordi jeg synes det er en enkel app å forstå, og det er enkelt å nå ut til alle mulige typer mennesker og gjør det mulig å bli kjent med andre som har samme interesse. Jeg liker også veldig godt at det er lett å få respons for det en legger ut, og at en kan kommentere andre sine bilder." (Informant 4)
- "Har egentlig ingen begrunnelse for akkurat hvorfor jeg valgte dette utsnittet, men jeg har jo valgt å ha hele han i fokus ettersom at det som er rundt er unødvendig for konteksten." Informant 8

Utsagnene til informantene viser at Instagram som kontekst har betydning for hva de deler. Informant 3 publiserer for eksempel ikke de samme bildene på Facebook fordi hun vet at en annen og større krets vil se dem. Informant 2 publiserer derimot bilder på Instagram fordi hun vil dele dem med flere enn familie og venner. Dette kan tyde på at informantene har ulike vennekretser på de ulike sosiale mediene. Noen vil bare dele Instagram-bildene med venner, mens andre ønsker å nå ut til et større publikum og starte nye bekjentskap. Bildene på Instagram har en sosial og "umiddelbar" kontekst hvor

bildene oppleves i en strøm med mange andre. Bildene i strømmen oppstår ikke lenger kronologisk, men de er gjerne publisert innenfor et døgn og oppleves på den måten nærmest i sanntid. På hver enkelt brukers profil står hvert bilde i kontekst med de andre og skaper et mer helhetlig bilde av personen som publiserer bildene.

Sontag skriver om hvordan et bilde kan få ulik betydning ut fra dets kontekst. Fordi hvert bilde bare er et fragment avhenger dets moralske og emosjonelle vekt av hvor det presenteres, om det er i et galleri, et fotomagasin, i en avis, i en bok eller på stueveggen. Ifølge Sontag foreslår hver av disse presentasjonene ulike anvendelser for fotografiet, "but none can secure their meaning". Hun viser til Ludwig Wittgenstein som argumenterte for ord at "the meaning is the use". Meningen er bruken, og slik er det også for ethvert fotografi (Sontag, 2008, s. 106).

Eriksson og Göthlung vektlegger betydningen kontekst har for tolkningen av bilder i digitale medier. De mener det er flere aspekter som må tas i betraktning i møte med bilder på digitale skjermer som datamaskiner, smarttelefoner og nettbrett. En multimodal tilnærming blir nødvendig fordi det er snakk om stillbilder, filmsnutter, tekst og lyd som ofte oppstår samtidig. Derfor mener de det ikke er nok å analysere hvert uttrykk for seg. Man må også ta hensyn til hvordan de påvirker hverandre (Eriksson & Göthlund, s. 45).

Et bilde kan også få en ny betydning i lys av ulike personlige og offentlige hendelser. Dette trekker kunsthistoriker Siri Meyer fram i *Kunst og etikk* (2015). Etter 22. juli 2011 fikk Vanessa Bairds veggmaleri "To Everything There is a Season" en ny mening for ansatte i Helse- og omsorgsdepartementet, hvor maleriet skulle henge. Bildet viser kjente norske bygninger, symboler og flagrende hvite ark som skal representere Norge som nasjon og regjeringskvartalet som "byråkratiets høyborg" (Meyer, 2015, s. 43). Men enkelte ansatte i departementet så i stedet papirene som svedde i lufta etter eksplosjonen i regjeringskvartalet som ga assosiasjoner til terror og traumatiske opplevelser. Terrorhandlingen ga derfor maleriet til Baird helt andre assosiasjoner enn hun hadde forestilt seg (Meyer, 2015, s. 43). Dette viser at betydningen til et bilde ikke bare avhenger av dets plassering og fotografens intensjon, men også betraktersens egne erfaringer og assosiasjoner.

TEMA: DET FINE

På samme måte som en lesning av et bilde er subjektiv og varierer fra person til person, er også hva man oppfatter som et fint bilde en subjektiv mening. Noe som tiltaler en kan kanskje frastøte en annen. Likevel oppstår ulike standarder for hva som oppfattes som et fint bilde.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken det fine:

- "Fordi jeg får mye inspirasjon av andre jeg følger på Instagram. I tillegg redigerer jeg bilder med omhu for å få en fin "feed". Dette skaper en tilknytning til profilen, hvor det nesten blir en blogg, bare finere." (Informant 3)
- "Jeg ønsker gjerne at alle bildene mine skal se bra ut sammen, slik at profilen min ser mer interessant ut." (Informant 4)
- "For å forme en fin feed er jeg avhengig av å legge ut fine bilder." (Informant 6)
- "Jeg liker å følge folk som har en fin feed og som virker som de bryr seg om feeden sin." (Informant 8)

For flere av informantene er det viktig å dele fine bilder som passer sammen i en fin feed. Dette skaper en helhetlig og interessant profil. Informant 3 mener også en fin feed bidrar til å skape en tilknytning til profilen som kan sammenlignes med en blogg.

Ifølge Sontag er fotografiets største triumf at det har evnen til å oppdage skjønnhet i enhver situasjon, også det som ikke er "fint" i seg selv. Fotografiet forskjønnner, selv om mange fotografer har et mål om å vise en upolert virkelighet. Fotografer finner skjønnhet overalt, også i det mindre attraktive og "stygge" (Sontag, 2008, s. 102).

På Instagram oppstår normer eller trender for "det fine", hva som er populært å publisere. Informantene sier de blir inspirert av bildene de ser og publiserer lignende bilder. Disse bildene kan også kalles klisjeer fordi de oppstår igjen og igjen og publiseres av så mange. Eksempler er bilder av "tilfeldig" oppstilte stilleben av for eksempel en kaffekopp og et magasin, føtter i sanden på en strand, solnedganger og selfier.

En som har tatt disse bildene på kornet er skaperen av Instagram-kontoen "Socality Barbie", Darby Cisneros. Hun skriver i sitt siste innlegg på profilen at hun startet kontoen for å "poke fun at all the Instagram trends that I thought were ridiculous" (Socalitybarbie, 2015). Prosjektet fikk mye oppmerksomhet og åpnet døren for ulike diskusjoner om selvpresentasjon på internett og hvor langt mange er villige til å gå for å skape et perfekt Instagram-liv. Prosjektet stilte også spørsmål rundt brukernes autensitet og motiver på Instagram. Cisneros tok utgangspunkt i hashtaggen #liveauthentic og ville med Socality Barbie kommentere det hun mener er uærlighet i sosiale medier, hvor nøyte utformede fotografier presenteres som "real life" og "authentic" (Garrett, 2015).

Figur 20, @socalitybarbie (2015)

Figur 21, @socialitybarbie (2015)

Ettersom fotografiet har utviklet seg har det oppstått flere og flere fotografiske klisjeer. Som Sontag skriver: "what it once took a very intelligent eye to see, anyone can see now" (Sontag, 2008, s. 100). Ifølge henne er fotografenes strenge nærbildestudier av "plants, shells, leaves, time-withered trees, kelp, driftwood, eroded rocks, pelicans' wings, gnarled cypress roots, and gnarled workers' hands" blitt klisjeer av en fotografisk måte å se på. Alle bildene vi har sett blir referanser når vi selv fotograferer (Sontag, 2008, s. 100). Og vi husker best bildene vi har sett flere ganger.

Ifølge Sontag kan det å finne skjønnhet i noe være en motivasjon for å fotografere. Om man får øye på noe vakkert er det vanlig å uttrykke anger over å ikke ha vært i stand til å fotografere det. Hun mener ingen oppdager det stygge gjennom fotografiet, men at mange oppdager det fine. Om noen skulle uttrykke at de vil fotografere noe stygt er det gjerne fordi de ser noe vakkert i det. Som nevnt tidligere bidrar bilder til vise en standard for hvordan verden skal se ut. Sontag mener at fotografiets rolle i å forskjønne verden har vært så vellykket at fotografiet også er blitt standarden for det vakre (Sontag, 2008, s. 85).

TEMA: KOMMUNIKASJON

I flere av de foregående temaene er bilders kommuniserende egenskaper blitt berørt. I tillegg til at bildene innehar disse egenskapene er Instagram også et sosialt nettverk, hvor det å følge med på andres bilder og gi og få kommentarer og likes er en stor del av opplevelsen.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken kommunikasjon:

- "Det er viktig for meg å få tilbakemeldinger om bildet, kommentarer og at folk kan snakke ut i kommentarfeltet." (Informant 1)
- "Jeg er glad i å ta bilder og Instagram er en fin app jeg kan dele bildene jeg er fornøyd med. I tillegg er det også en plass jeg kommuniserer sammen med venner, og jeg har også startet nye vennskap gjennom Instagram." (Informant 4)
- "Man kan uttrykke så utrolig mye med bildene, også med teksten." (Informant 5)
- "(...) det er vanlig å anta at noen du har møtt har Instagram og at du kan finne dem der! Du kan lære masse om noen ut ifra hva de tar bilder av." (Informant 7)

Svarene viser at Instagram er en sosial arena hvor informantene både forteller om seg selv og blir kjent med andre. Tilbakemelding gjennom kommentarer på bildene er viktig, i tillegg til at bildene kan fortelle mye om kjente og ukjente. Som informant 7 påpeker, "du kan lære masse om noen ut ifra hva de tar bilder av". Det handler både om hva informantene deler og forteller, og hvordan de kommuniserer med andre i det sosiale nettverket.

Ibrahim hevder at populariteten til bildedelingstjenester avslører en draging mot det visuelle i menneskelig natur. Bilder er blitt en integrert del av menneskelig kommunikasjon. Den menneskelige sivilisasjonen har hatt et nært forhold til bilder gjennom historien, noe som bekreftes av historiske

hulemalerier og helleristninger. Visuell kommunikasjon kan derfor sies å være en opprinnelig form for menneskelig kommunikasjon (Ibrahim, 2015, s. 47).

Som nevnt tidligere er en viktig faktor for kommunikasjon i sosiale medier det å kjenne både kontekst og mottaker. Tidligere kommunikasjonsteorier betraktet kommunikasjon som ensrettet, som vil si at budskapet som ble formidlet ble tatt imot slik avsenderen hadde tenkt. Den tradisjonelle kommunikasjonsmodellen sender → budskap → mottaker blir i dag sett på som en enveismodell med en passiv mottaker. I dagens mediesamfunn legges det større vekt mottakerens rolle i kommunikasjonsprosessen. Det er ikke mulig for avsenderen å ha full kontroll over hvordan budskapet tas imot av mottakeren, eller hvilke tidligere erfaringer som påvirker mottakerens tolkning av budskapet (Eriksson & Göthlund, 2012, s. 19). I tillegg tildeles mottakeren en mer aktiv rolle enn før i mulighetene for å kommentere alt fra bilder på Instagram til artikler i nettavisen. Det er dette Ida Jackson vektlegger ved det sosiale i sosiale medier.

Den aktive rollen til mottakeren kan knyttes til bildenes sosiale dimensjon, noe Fors og Bäckström vektlegger i bilders betydning og bruk. Med sosiale dimensjoner menes hvordan det visuelle knytter mennesker, objekter, tekst, bilder og teknologier sammen i menneskers sosiale praksiser (Fors og Bäckström, 2015, s. 51). Instagram kan kalles en sosial praksis hvor kommunikasjonen i stor grad handler om å følge med på andres liv. Fascinasjonen for å få innblikk i andres liv er ifølge Yasmin Ibrahim avgjørende for det sosiale aspektet ved sosiale medier. Hverdagslige bilder deles uavbrutt og skaper dermed innhold som kan betraktes, eller konsumeres, i sanntid (Ibrahim, 2015, s. 51).

TEMA: MINNER

Mange fotograferer for å huske og ta vare på minner. På grunn av digitaliseringen er det få som lager fysiske album for bildene og minnene sine i dag. Instagram kan ses som et digitalt fotoalbum som gjør personlige minner tilgjengelig for flere.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken minner:

- "Dagen dette bildet er tatt hadde jeg en veldig bra dag og opplevde en togreise tilbake i tid som var utrolig fint. Jeg hadde lyst til å ha et bra minne fra turen, og derfor ta et bilde ut vinduet." (Informant 4)

- "De fleste bilder kan og burde tolkes på flere måter, og selv om mine bilder oftest blir omtalt som filmlignende, har jeg folk som åpent har fortalt at de minner dem om forskjellige familieminne, eller sanger de har hørt." (Informant 7)

- "Jeg la ut dette bilde for å vise et minne som betyr mye for meg." (Informant 8)

Svarene viser at gode opplevelser kan trigge lysten til å fotografere for å ta vare på minner. Å dele minner kan også være et utgangspunkt for å publisere bilder på Instagram, som svaret til informant 8 viser. Informant 7 forteller ikke spesifikt om egne bilder, men får høre at andre ser sine egne minner i bildene hun deler. At de fleste informantene vil dele bilder fra hverdagen kan også knyttes til et ønske om å huske hverdagen.

Ifølge Ibrahim spiller det visuelle en rolle for hva vi husker, hvordan vi skildrer opplevelser, former relasjoner til andre og representerer og uttrykker oss (Ibrahim, 2015, s.43). Den sosiale dimensjonen av hverdagsfotografiet sørger for at bildenes betydning blir tilgjengelig for alle. På Instagram deles bilder av hverdagslige rutiner som maten vi spiser og stedene vi befinner oss, og disse hverdagsbildene kan ifølge Ibrahim spille en rolle for hvordan minner lagres. Bildene fungerer som en "trigger" for minnet og blir et materielt lagringssted som tillater mennesker å engasjeres i ulike former for minnearbeid som er både individuelt og kollektivt (Ibrahim, 2015, s. 44). Bilder fra ulike opplevelser kan trigge minnet til å huske hva som skjedde og hvem som tok del i opplevelsen.

Nancy A. Van House' undersøkelse om personlig fotografi viser at det fortsatt fins en populær oppfatning om at bilder "capture the moment" og lagrer minner. Bilder blir sett som varige minner som kan korrigere hukommelsen (Van House, 2011, s. 130). Roland Barthes deler ikke denne antagelsen. Han mener derimot at fotografiet kan blokkere hukommelsen. Etter å ha sett på bilder fra barndommen mente han at han ikke lenger hadde noen barndomsminner (Barthes, 2001, s. 111). Det

kan ligge sannheter i begge disse utsagnene om bilder og minner. Bilder kan minne oss på opplevelser, men også blokkere hukommelsen som Barthes hevder, ved å erstatte minnet med et bilde.

Bilder kan minne oss på opplevelser samtidig som det er en mulighet for å huske mindre nettopp fordi vi stoler på kameraet til å huske for oss. Studier viser at å fotografere for å huske noe kan hindre fotografen i å skape egne minner. En studie utført av psykolog Linda Henkel viste at de som tok bilder under museumsbesøk husket mindre av utstillingen neste dag, enn de som så utstillingen uten å fotografere. Henkel hevder at "when people rely on technology to remember for them, it can have a negative impact on how well they remember their experiences" (Kemp, 2014).

Van House ser en mulig avstand mellom analoge og digitale bilders relasjon til personlige minner. Digitale bilder deles offentlig og umiddelbart, og benyttes til kommunikasjon og interaksjon i større og voksende grad. Bilder som gjenstand for minner har tradisjonelt vært avhengig av materialitet og varighet, som svekkes av det digitale. En mulig utvikling er at bilder som minnegjenstand blir mindre personlig. Van House konkluderer med at personlige fotografier kan bli mer effektive som objekter for kommunikasjon enn private og personlige minner (Van House, 2011, s. 133).

Minner knyttes til fortiden og en tid som har vært. Barthes identifiserer også tid som et bildes punctum. Han beskriver et bilde av en ung Lewis Payne fotografert av Alexander Gardner i 1856. Studium handler om at det er et fint bilde av en kjekk, ung mann. Payne forsøkte å myrde den amerikanske utenriksministeren og Gardner fotograferte ham i fengselet mens han ventet på å bli hengt. Dette er punctum: han skal snart dø. Barthes leser på samme tid at "dette vil skje og dette har skjedd" (Barthes, 2005, s. 117). I ethvert bilde er tid en faktor. Tidspunktet for når fotografiet ble tatt vil aldri komme igjen. Derfor forteller alle bilder om en fortid, og som Barthes ser det, død. Fortiden og virkeligheten knyttes sammen, og dette kaller han fotografiets egentlige vesen, dets noema: "dette har vært" (Barthes, 2005, s. 95-96).

I likhet med Mitchell kommenterer Barthes det levende fotografiet, og en forveksling av begrepene "det virkelige" og "det levende": "Ved å bekrefte at objektet har vært virkelig skaper fotografiet i all hemmelighet en forestilling om at det er levende, takket være vrangforestillingen som gjør at vi tilskriver det virkelige en absolutt og liksom evig overordnet verdi" (Barthes, 2001, s. 97). Barthes

skriver at "ved å henvise virkeligheten til fortiden antyder fotografiet at den allerede er død". Derfor mener han det er bedre å si at fotografiets vesen ligger i at noen har sett dets referent i egen person (Barthes, 2001, s. 97). Ifølge Barthes uttrykker ikke nødvendigvis fotografiet det som ikke lenger er, men det som har vært og han mener denne nyansen er avgjørende. Bevisstheten følger ikke nødvendigvis en nostalgisk vei i møte med et fotografi, men visshetens vei: "fotografiets vesen ligger i å bekrefte hva det viser" (Barthes, 2001, s. 104).

TEMA: SKOLE OG UTDANNING

Skolen spiller en stor rolle i samfunnet ved å undervise og opplære barn og unge. Læreplanen inkluderer generelle ferdigheter som er "forutsetninger for læring og utvikling i skole, arbeid og samfunnsliv". Fordi samfunnet blir stadig mer visuelt blir den estetiske og visuelle opplæringen desto viktigere.

Dette er de tydeligste svarene som viser til tematikken skole og utdanning:

- "Nei, vi lærer lite om bilder på skolen. Det er nok dessverre ikke en del av pensumet."
(Informant 1)
- "Ja, vi har fått litt opplæring i norsktimene om bilder, det gylne snitt, farger, lys osv. Mest har jeg lært av å prøve selv, med å ta masse bilder med mobil og kamera, i tillegg til å leke meg fram med redigerings-apper på mobil og redigeringsprogram på data." (Informant 2)
- "Ikke før jeg nå til høsten startet på Media i VGS. Vi har så langt lært hvordan forskjellige utsnitt, farger, lysbruk osv. har noe å si for budskapet." (Informant 7)
- "Jeg går på vg2 og har valgt programfaget kommunikasjon og kultur, hvor jeg lærer om måter å kommunisere på og da har vi også vært inne på hvordan man kommuniserer med bilder. Så

jeg vet jo til en viss grad hvordan man kan kommunisere med forskjellige bilder.” (Informant 8)

Svarene kan tyde på at barn og unge stort sett må tilegne seg kunnskaper om bilder og hva de kan kommunisere på egen hånd. Informant 1 mener bilder ikke er en del av pensum og informant 2 sier hun har fått opplæring i norsktimene, men har lært mest av å prøve seg fram på egen hånd. Informant 7 og 8 har ikke lært noe særlig før de valgte media- og kommunikasjonsfag på videregående. Derfor kan svarene tyde på at elever i skolen helst bør ha en interesse for fotografi og ta aktive valg for å lære om bilder.

I læreplanen i kunst og håndverk er et av hovedområdene ”visuell kommunikasjon”. Dette innebærer at ”praktisk skapende arbeid med todimensjonal form og digitale bildemedier” vektlegges. ”Form, farge og komposisjon samt idéutvikling, problemløsning og symbolbehandling er sentrale emner i hovedområdet. Eksperimentering med visuelle virkemidler står sentralt i arbeid med visuell kommunikasjon i ulike medier” (Utdanningsdirektoratet, 2006).

Få av målene handler konkret om å lære å lese og tolke bilder:

Etter 10. trinn er mål for opplæringen at eleven skal kunne

- bruke ulike materialer og redskaper i arbeid med bilder ut fra egne interesser
- bruke ulike funksjoner i bildebehandlingsprogram
- tegne bildemanus, redigere og manipulere enkle digitale opptak og vurdere bruk av egne virkemidler
- vurdere ulike budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill
- stilisere motiver med utgangspunkt i egne skisser i arbeid med mønster, logo, skilt og piktogrammer
- dokumentere eget arbeid i multimediepresentasjoner

Elevene skal kunne vurdere bruk av virkemidler og budskap, etiske problemstillinger og visuell kvalitet i reklame, film, nettsteder og dataspill. Ingen av målene nevner bilder i sosiale medier. Kanskje skal internett inkludere sosiale medier, men det er i så fall vagt formulert. Det er også opp til lærerne å tolke og fylle kompetansemålene med innhold. Siden kunst og håndverk er det faget som har færrest antall lærere med kompetanse i faget, er det kanskje ikke så rart at nærmest ingen av informantene opplyser å ha fått undervisning om bilder i kunst og håndverk.

Etter 10. trinn er et av kompetansemålene i kunst at elevene skal kunne samtale om opplevelse av hvordan kunstnere til forskjellige tider og i ulike kulturer har uttrykt seg gjennom foto, film og video, og bruke dette som utgangspunkt for eget arbeid (Utdanningsdirektoratet, 2006). Elevene skal altså kunne uttrykke seg visuelt, men de får ikke verktøyene til å lære seg hva det de lager uttrykker. De skal kun samtale om opplevelsen av kunsten, ikke lære seg virkemidlene som er brukt for å kunne lese visuelle virkemidler. Å kunne lese er en av de grunnleggende ferdighetene i læreplanen. De grunnleggende ferdighetene vil jeg diskutere videre i neste kapittel.

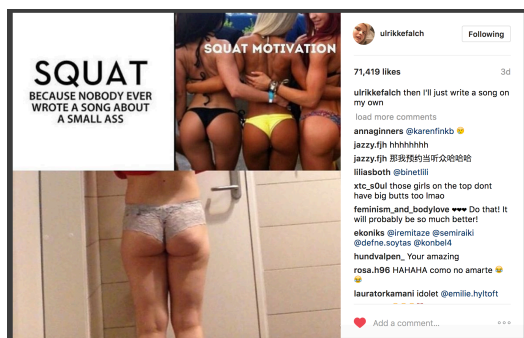
5. OPPSUMMERING OG AVSLUTTENDE REFLEKSJONER

Temaene og teorien som er presentert i undersøkelsen leder til dette avsluttende kapittelet hvor jeg vil oppsummere undersøkelsen og drøfte noen av de ulike temaene. Tematiseringen i forrige kapittel viser at temaene ofte overlapper og nærmer seg hverandre. Undersøkelsen handler overordnet om lesning og tolkning av bilder, som danner et grunnlag for å identifisere informantenes visuelle kompetanse.

5.1. INSTAGRAM OG DET VIRKELIGE

Winther Jørgensen og Phillips skriver at vår måte å snakke på ikke avspeiler vår verden, identitet eller sosiale relasjoner nøytralt, men spiller en aktiv rolle i å skape og forandre dem (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 9). Det samme kan sies om bilder som ikke nøytralt eller objektivt forteller en sannhet om verden og livene våre. Sontag hevder at bilder har blitt normen for hvordan vi opplever ting, og derfor bidrar de også til å endre ideen om virkeligheten. Bildene i sosiale medier medvirker til å skape et bilde av virkeligheten og hva som er "normalt". Men det som fremstår som virkelig og normalt er ikke nødvendigvis det. Som Ulrikke Falch hevder, er det det normale de unge søker. Særlig i ungdomstida kan det være vanskelig å skille seg ut fra mengden og det føles trygt å kjenne seg igjen i andre. Falch etterlyser et større rom for hva som anses som normalt, fordi dette rommet er snevert og gjør det lett å føle seg utafør. Falchs tanker informantenes svar viser at bilder har en stor betydning i samfunnet. Fordi bildene bidrar til å skape normer for virkeligheten, for hva som er "perfekte" idealer, kan selvbildet påvirkes og terskelen for å endre på eget utseende bli lavere. At en 19-åring som sannsynligvis har gjort flere kosmetiske inngrep er en av de mest innflytelsesrike for tenåringer i sosiale medier sier noe om hvilke forbilder tenåringene har. Informantenes utsagn tyder på at de er bevisste på at bildene de ser kan påvirke dem. Noen er tydelige på at bildene de ser skaper såkalte perfekte idealer å leve opp til. Likevel ser flere av informantene på det som inspirasjon og motivasjon til forbedring. Kanskje er det en måte å avvise påvirkningen på, å kalle det inspirasjon og motivasjon?

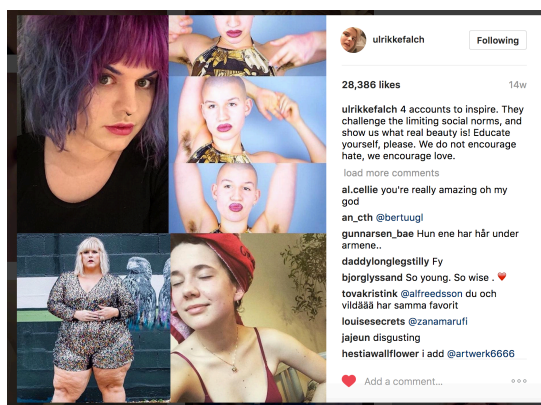
Heldigvis er det ikke bare perfekte kropper og liv man kan se på Instagram. Mange tar til orde for å skape en motkultur til de uoppnåelige idealene. På grunn av populariteten til Skam har Falch fått mange følgere på Instagram, og er selv blitt et forbilde i sosiale medier. Hun bruker sin innflytelse til å publisere bilder som kritiserer de begrensende skjønnhetsidealene hun opplever i dagens samfunn.

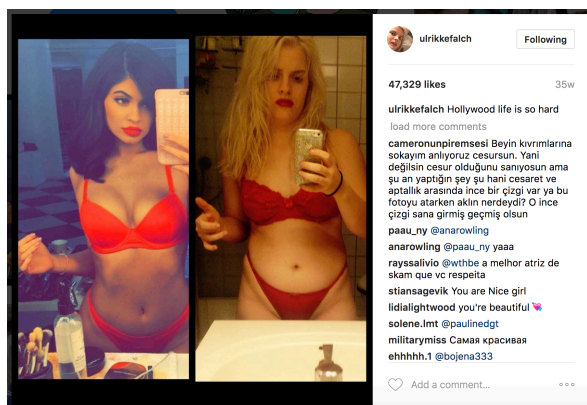
Figur 22, @ulrikkefalch (2017)

Figur 23, @ulrikkefalch (2017)

Figur 24, @ulrikkefalch (2017)

Figur 25, @ulrikkefalch (2016)

5.2. BILDER SOM ERFARING

Sontags tanker om å erfare gjennom å fotografere kan knyttes til Skårderuds artikkel om anerkjennelse på sosiale medier. Kanskje handler fotograferingen mer om bekreftelsen og anerkjennelsen fra andre, enn faktisk å ta del i en opplevelse og fotografere for å skape minner. Som utsagnet "pics or it didn't happen" antyder, blir bildene et bevis på at man tok del i en opplevelse som søker anerkjennelse fra andre. Dette kan også relateres til det å "leve i nuet" og være tilstede i øyeblikket. Ved å erfare og se gjennom kameralinsen tas et skritt til siden og man erfarer med et "utenfrablikk". Jeg kan selv relatere det til da jeg var yngre og alltid tok med kameraet på konserter. Det resulterte ofte i fine bilder, men også at jeg ikke fikk med meg konserten i like stor grad. Derfor tar jeg nå sjelden bilder på konserter.

5.3. BILDER SOM MINNER

Likevel har jeg, som mange andre, et ønske om å huske fine opplevelser og fotograferer for å ta vare på minner. Instagram er nåtidas fotoalbum som lagrer mobilminnene. Instagrams instruksjon er: “Snap a photo with your mobile phone, then choose a filter to transform the image into a memory to keep around forever” (Instagram, 2017). Utsagnet viser at ulike filtre bidrar til å transformere ethvert bilde til et minne, og gir en antagelse om at bildet ikke er et minne i seg selv. Dette trekker tråder til Jurgensons tanker om at en analog estetikk gjør bildene mer autentiske og verdig en nostalgi. Da Instagram ble lansert var det populært å publisere bilder som tydelig viste et analogt uttrykk, og etterlignet polaroid-bilder med hvit innramming. Denne estetikken er ikke like fremtredende i dag, men filtre er fortsatt populært. Filtrene kan bidra til å forbedre bildene og forsterke et perfekt uttrykk, noe som igjen kan bidra til et forskjønnet og konstruert minne. Likevel er det også populært å publisere bilder uten filter, som en reaksjon mot det perfekte Instagram-bildet. Over 180 millioner bilder er publisert med hashtaggen #nofilter.

I likhet med undersøkelsen til Van House viser utsagnet til Instagram at bilder blir sett på som varige minner. Likevel kan teknologien føre til at bilder har kortere levetid nå enn før. Før digitaliseringen måtte filmen fremkalles og man fikk fotokopier i posten som enkelt kunne limes inn i et album. I dag fins det utallige bilder lagret på datamaskiner og mobiltelefoner. Om bildene ikke organiseres kan det være vanskelig å finne dem igjen. Og bildene bør helst lagres flere steder for å ikke gå tapt om teknologien svikter. Deltakerne i undersøkelsen til Van House regner med at bildene vil dø med dem. Sannsynligheten for at noen kommer til å søke etter bilder å bevare i datamaskinene anses som liten (Van House, 2011, s. 130).

Barthes hevder bilder blokkerer hukommelsen og knytter det til barndomsminner. Særlig barndomsminner kan være vanskelig å skille fra bilder fordi det er vanskelig å vite om det faktisk er et minne eller et minne fra et familiealbum. Likevel er det vanskelig å si at bilder ikke har noe å si for hvordan vi husker minner. Som Ibrahim hevder kan bilder fungere som en trigger for hukommelsen, som gjør at man husker ulike hendelser og opplevelser.

5.4. BILDER SOM KOMMUNIKASJON

Som beskrevet i teorikapittelet og undersøkelsen, spiller bilder en stor rolle for kommunikasjonen i dagens samfunn. Vi kommuniserer gjennom bilder på flere arenaer og i flere medier. Instagram som kontekst forsterker bildets kommuniserende egenskaper, fordi det er et sosialt medium hvor bildene som publiseres kan nå ut til et stort publikum. Det er viktig å være bevisst hvilket publikum man kommuniserer med, som Staude og Marthinsen påpeker. Dette kan likevel være vanskelig når publikummet er stort. Man kan aldri være sikker på at mottakeren forstår budskapet slik det var ment. Informantene ønsker å fortelle om livene sine og hverdagen, og dele det med følgerne sine. Som Eriksson og Göthlund skriver handler kommunikasjon om å dele, og en forutsetning for å dele er en felles kode eller tegnsystem. Den visuelle kommunikasjonen handler om å forstå bildespråket, som leder til den visuelle kompetansen.

5.5. VISUELL KOMPETANSE I SKOLEN

Et overraskende funn i undersøkelsen er at ingen av informantene opplyser at de har fått undervisning om bilder i kunst og håndverk. Om de har fått undervisning i grunnskolen er det i norsk-faget. Hva kan være grunnen til det?

I 2015 leverte Ludvigsen-utvalget rapporten NOU 2015:8 Fremtidens skole. Fornyelse av fag og kompetanser. Utvalget anbefaler fire kompetanseområder de mener bør bli sentrale for fremtidens skole: fagspesifikk kompetanse, å kunne lære, å kunne kommunisere, samhandle og delta, og å kunne utforske og skape (NOU 2015:8, 2015, s. 22). Rapporten legger vekt på verdien av de praktiske og estetiske fagene. Utvalget mener at de estetiske fagene bidrar til at "elevene får oppleve ulike kunstneriske uttrykksformer og lærer å uttrykke seg og kommunisere gjennom ulike kunstformer", som kan ha betydning for hver enkelt elevs utvikling av identitet, kunnskap og evne til å uttrykke seg (NOU 2015:8, 2015, s. 25).

I lys av Ludvigsen-utvalgets rapport ble det utarbeidet en ny stortingsmelding, Stortingsmelding 28 (2015-2016): Fag – Fordypning – Forståelse. En fornyelse av Kunnskapsløftet. Regjeringen mener en fornyelse av fagene vil gi elevene ”mer dybdelæring og bedre forståelse” (Regjeringen.no, 2016). Under presentasjonen av stortingsmeldingen ble betydningen av de praktisk-estetiske fagene fremhevet. Kunnskapsminister Torbjørn Røe Isaksen uttalte at disse fagene ikke er ”pustehull-fag eller frikvarter-fag, de er sentrale og viktige deler av grunnopplæringen i Norge” (Kunst og design i skolen, u.d.).

Dette lover godt for utviklingen av kunst- og håndverksfaget. Likevel møter Regjeringen kritikk fordi de nå vurderer å dele faget i to, et mer teoretisk kunstoffag og et praktisk håndverksfag. I en kronikk i Aftenposten skriver dekanene Karianne Bjellås Gilje og Ellen Aslaksen ved Kunsthøgskolen i Oslo at en deling av faget vil svekke en sammensatt kompetanse som er etterspurt i skole, arbeidsliv og samfunn. De mener at å ”lære seg å kommunisere og tenke med hendene og håndtere redskaper og teste ut materialer, er ferdigheter samfunnet ikke har råd til å miste” (Gilje & Aslaksen, 2017). Ifølge Gilje og Aslaksen er de praktisk-estetiske ferdighetene en kilde til utvikling på flere nivåer. Det kan være gleden over å ”kunne få til noe med egne hender og påvirke nære omgivelser, til kreativ nytenking og problemløsning i et større samfunnsperspektiv” (Gilje & Aslaksen, 2017). Kronikkforfatterne uttrykker en undring over Røe Isaksens utsagn om at de praktisk-estetiske fagene er en sentral del av grunnopplæringen, og samtidig vurderer å skille kunstoffaget og håndverksfaget. De mener det i stedet trengs et kunnskapsløft i faget, hvor elevene undervises av lærere med høy kompetanse som evner å undervise på elevenes nivå. I tillegg mener artikkelforfatterne at praktisk-estetiske ferdigheter bør inkluderes som en av de grunnleggende ferdighetene i den reviderte læreplanen (Gilje & Aslaksen, 2017).

Læreplanens grunnleggende ferdigheter inkluderer å kunne uttrykke seg skriftlig, å kunne lese, og å kunne bruke digitale verktøy. Dette er ferdigheter som skal utvikles i alle skolens fag. I kunst- og håndverksfaget innebærer å kunne uttrykke seg skriftlig å uttrykke seg visuelt ved hjelp av tegn og symboler. Visuell kompetanse blir kun nevnt innenfor dette området: ”Utvikling av skriftlig og visuell kompetanse skjer ved å omsette fakta, ideer og holdninger til tegn. For å opprettholde den visuelle ferdigheten parallelt med utviklingen av skriveferdigheten er bevisst og allsidig arbeid med tegning like

viktig på alle trinn” (Utdanningsdirektoratet, 2006). Her knytter læreplanen altså visuell kompetanse kun til tegning.

Å kunne lese handler om å tolke tegn og symboler, og få inspirasjon til skapende arbeid.

Utdanningsdirektoratet skriver at visuell kommunikasjon ”gjennomsyrer faget og bidrar til utvikling av tekstforståelse. For å nyttiggjøre seg informasjon og unngå å bli lurt av visuell retorikk er det viktig å kunne lese og forstå ulike tekstuttrykk” (Utdanningsdirektoratet, 2006). Det er rimelig å anta at bilder inngår i ”tekstforståelse” og ”tekstuttrykk”, men hvorfor nevnes ikke bildeforståelse og bildeuttrykk? Videre handler å kunne lese i kunst og håndverk om at ”tolkning av diagrammer og andre visuelle representasjoner, som for eksempel bruksanvisninger og arkitekttegninger, danner grunnlag for viktige beslutninger” (Utdanningsdirektoratet, 2006). Her trekkes det mer teoretiske inn, heller enn det visuelle. Å kunne bruke digitale verktøy i kunst og håndverk er viktig for å ”søke informasjon og for selv å produsere informasjon i tekst og bilder”. Dette avsnittet handler mer om egen produksjon enn forståelse for digitale verktøy og uttrykk, men inkluderer at ”kunnskap om estetiske og digitale virkemidler er avgjørende for bevisst kommunikasjon” (Utdanningsdirektoratet, 2006).

Beskrivelsene av de grunnleggende ferdighetene viser en vag formulering for hvordan disse ferdighetene skal utvikles i kunst og håndverk og det er lite som konkret viser til ferdigheter innen bildespråket. Digitale bilder på sosiale medier nevnes ikke i læreplanen, og det er åpenbart at den bør fornyes. Et utkast til ny overordnet del av læreplanen er nå til høring i Stortinget, med høringsfrist 12. juni 2017. Den overordnede delen inneholder de grunnleggende ferdighetene og ”beskriver grunnsynet som skal prege og støtte pedagogisk praksis i skolen” (Kunnskapsdepartementet, 2017). Utkastet møter kritikk fra kulturfeltet fordi det ikke konkret vektlegger de praktisk-estetiske fagenes verdi i opplæringen. ”Å tydelig uttale at disse fagene er viktige for menneskets utvikling kan gi en skoleleder mot, forståelse og vilje til å prioritere disse fagene”, sier Ulrika Bergroth-Plur, daglig leder i Musikk i skolen. Men de estetiske fagene og ord som ”å spille, synge, male, tegne eller forme” nevnes ikke i utkastet. Derfor hevder Bergroth-Plur at det er stor risiko for at kunstfagene igjen blir undervurdert i skolen (Rognerød, 2017).

Teknologien utvikles raskt og mye har skjedd siden Kunnskapsløftet ble tatt i bruk i 2006. De nye læreplanene skal være klare i 2020 og mye vil sannsynligvis også skje på disse årene. Hva som er populært på sosiale medier i dag vil nok endres. Det vil derfor være viktig å inkludere oppdaterte

fagpersoner i utviklingen av den nye læreplanen. De grunnleggende ferdighetene skal videreføres og det skal tydeliggjøres hvor de skal inn i fagene. Dette vil forhåpentligvis føre til at det blir enklere for kunst- og håndverkslærerne å tyde læreplanen og inkludere undervisning om bilder på sosiale medier.

5.6. BEGREPET VISUELL KOMPETANSE

Kompetansebegrepet i skolen er vagt og det er opp til hver enkelt lærer å tolke kompetansemålene. Opplæring av visuell kompetanse er nærmest fraværende. Det har vært lite tidligere forskning på visuell kompetanse i Norge og det er lite konkretisert hva kompetansebegrepet kan inneholde, basert på unges empiri.

Innledningsvis presenterte jeg Kjetil Røeds syn på estetisk kompetanse. Han oppfatter kompetanse som målbart og prestasjonsrettet og avviser dermed begrepet i forhold til en estetisk opplæring, fordi de estetiske erfaringene som ikke kan måles kan gå tapt. Ifølge redaktørene av *Kunstløftet* (2015), Kulturrådets satsning på kunst for barn og unge, handler estetisk kompetanse i bred forstand om "å være i stand til å forstå og fortolke kunsten og kulturuttrykkene man møter". Denne definisjonen har et kunnskaps- og ferdighetselement som henger sammen med praktisk erfaring med kunstfag. Samtidig mener redaktørene at det også beskriver en "aktiv og villet følsomhet i møte med sanseintrykk som ellers ofte frarådes i et moderne samfunn; en evne til å se, høre og tenke på nye og mer nyanserte måter" (Kielland & Hammer, 2015, s. 3). Dette trekker tråder til Ola Erstads definisjon på kompetanse. Kompetanse er et sammensatt begrep, som ikke bare viser til målbare ferdigheter innenfor enkelte felt, men kunnskaper og holdninger som danner grunnlaget for hver enkelt persons identitet og unike kompetanse. Røed konkluderer med at "vi må snakke om å gripe verdien av kunststartene innenfor rammen av en helhetlig menneskelig situasjon, hvor spørsmålet om etikk og verdier blir definerende fremfor å reprodusere kunnskapen vi har blitt innpodet med" (Røed, 2015, s. 6). Erstads definisjon viser at kompetanse ikke bare handler om å reprodusere kunnskap som Røed hevder.

5.7. AVSLUTTENDE REFLEKSJON

Problemstillingen for undersøkelsen var å belyse begrepet visuell kompetanse gjennom unges bilder på Instagram. Jeg vil hevde at jeg gjennom undersøkelsen viser at ungdommene har en mangfoldig kompetanse når det gjelder behandling og forståelse av bilder. De svarer reflektert og viser en bred forståelse for bildene de publiserer og ser på tjenesten. Undersøkelsen viser at det tekniske aspektet er en liten del av kompetansen. Ja, det handler om kunnskap, men mer om en visuell forståelse enn å reprodusere kunnskap.

Kompetansen jeg viser til i undersøkelsen er nært knyttet til de unge, og kompetanseinnholdet er mer mangfoldig enn det skolen vektlegger når det gjelder visuell kunnskapstiligning. Det er tydelig at læreplanene trenger fornyelse og at de praktisk-estetiske fagene bør vektlegges i utdanningen. Oppmerksomheten fagene har fått de siste årene viser en positiv utvikling. Undersøkelsen viser at kompetansebegrepet er bredt og omfattende. Den kan derfor være et innspill i fornyelsen og videreutviklingen av de grunnleggende ferdighetene og kompetansemålene i skolen.

- Alastair, S. (2016, Januar 18). Is this the first Instagram masterpiece? . Hentet fra The Telegraph: <http://www.telegraph.co.uk/photography/what-to-see/is-this-the-first-instagram-masterpiece/>
- Alvesson, M., & Sköldberg, K. (2008). Tolkning och reflektion. Vitenskapsfilosofi och kvalitativ metod. Lund: Studentlitteratur AB.
- 2015:8, N. (2015). Fremtidens skole - Fornyelse av fag og kompetanser. Oslo: Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon, Informasjonsforvaltning.
- Barn og medier. (2016). Sosiale medier. Hentet fra Barn og medier 2016: <http://www.barnogmedier2016.no/sosiale-medier>
- Barthes, R. (2001). Det lyse rommet: Tanker om fotografiet. Oslo: Pax.
- Christensen, C. L. (2003). Visuelle følelser – en undersøgelse av unges billedopplevelser. Fredriksberg: Samfundslitteratur.
- Christensen, H. D., & Illeris, H. (2009). Introduktion. I H. D. Christensen, & H. Illeris (Red.), Visuel kultur: viden, liv, politik (ss. 9-20). København: Multivers.
- Cotton, C. (2009). The Photograph as Contemporary Art . London: Thames & Hudson Ltd.
- Danbolt, G. (2012). Blikk for bilder. Om tolkning og formidling av billedkunst. Oslo: Abstrakt.
- Elmholdt, C. (2006). Cyberspace alternativer til ansigt-til-ansigt interviewet. Tidsskrift for kvalitativ metodeutvikling(41), ss. 70-80.
- Engbretsen, M. (2013). Visuelle samtaler. Anvendelser av fotografi og grafikk i nye digitale kontekster. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Eriksson, Y., & Göthlund, A. (2012). Möten med bilder. Lund: Studenlitteratur.
- Erstad, O. (2010). Digital kompetanse i skolen. Oslo: Universitetsforlaget.
- Falch, U. (2017, Mars 7). Det er ikke rart vi søker til pornoen . Hentet fra Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/meninger/sid/Det-er-ikke-rart-vi-soker-til-pornoen--Ulrikke-Falch-616623b.html>
- Felten, P. (2008, November 1). Visual Literacy . Change: The Magazine of Higher Learning, 40(6), ss. 60-64.
- Fors, V., & Bäckström, Å. (2015). Visuella metoder. Lund: Studentlitteratur AB.
- Garrett, J. (2015, November 4). Hipster Barbie Quits the Internet, Leaving Us Without a Hero . Hentet fra Wired: <https://www.wired.com/2015/11/socality-barbie-quits/>
- Gilje, K. B., & Aslaksen, E. (2017, April 9). Ikke splitt kunst- og håndverksfaget! Hentet fra Aftenposten: <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikk/Ikke-splitt-kunst--og-handverksfaget--Karianne-Bjellas-Gilje-og-Ellen-Aslaksen-618587b.html>

- Heikkilä, M. (2007). At the limits of presentation: coming-into-presence and its aesthetic relevance in Jean-Luc Nancy's philosophy. Helsinki: Helsinki University Printing House.
- Ibrahim, Y. (2015, Mars 3). Instagramming life: banal imaging and the poetics of the everyday. *Journal of Media Practice*, ss. 1-13.
- Illeris, H. (2009). Beyonce eller Bollywood? Visuelle kvalifikationer og kompetencer i komplekse visuelle verdener. I H. D. Christensen, & H. (. Illeris, *Visuel kultur: viden, liv, politik*. København: Multivers.
- Instagram. (2017). About Us. Hentet fra Instagram: <https://www.instagram.com/about/us/>
- Jackson, I. (2010). Legg til i lagrede treff Sosiale medier : hvordan ta over verden uten å gå ut av huset Ida Jackson 1987- 2010 Tilgjengelig fra Høgskolen i Oslo og Akershus . Oslo: H. Aschehoug & Co.
- Jurgenson, N. (2011, Februar 2011). Digital Dualism versus Augmented Reality. Hentet fra Cyborgology: <https://thesocietypages.org/cyborgology/2011/02/24/digital-dualism-versus-augmented-reality/>
- Jurgenson, N. (2011, Mai 14). The Faux-Vintage Photo: Full Essay (Parts I, II and III). Hentet fra Cyborgology: <https://thesocietypages.org/cyborgology/2011/05/14/the-faux-vintage-photo-full-essay-parts-i-ii-and-iii/>
- Jurgenson, N. (2011, Mai 14). The Faux-Vintage Photo: Full Essay (Parts I, II and III). Hentet fra Cyborgology: <https://thesocietypages.org/cyborgology/2011/05/14/the-faux-vintage-photo-full-essay-parts-i-ii-and-iii/>
- Jurgenson, N. (2013, Februar 7). Pics and It Didn't Happen. Hentet fra The New Inquiry: <http://thenewinquiry.com/essays/pics-and-it-didnt-happen/>
- Kemp, N. (2014, August 29). The Second Selfie: Unfettered narcissists or masters of their own identity? Hentet fra Campaign: http://www.campaignlive.co.uk/article/second-selfie-unfettered-narcissists-masters-own-identity/1307673?src_site=marketingmagazine
- Kiellan, A., & Hammer, S. H. (2015, November). Nytte og gagn. *Kunstløftet*(6), 3-3.
- Krange, O., & Øia, T. (2005). Den nye moderniteten. Ungdom, individualisering, identitet og mening. Oslo: J. W. Cappelens Forlag AS.
- Krumsvik, R. J. (2004). Forskningsdesign og kvalitativ metode. Ei innføring. Bergen: Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Kunnskapsdepartementet. (2017, Mars 10). Overordnet del - verdier og prinsipper. Hentet fra Regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/contentassets/ac9720408d464a83a7926f33dbcb7616/horingsutkast-fra-kunnskapsdepartementet-10.03.17--overordnet-del---verdier-og-prinsipper.pdf>
- Kunst og design i skolen. (u.d.). Ny stortingsmelding: Fornyelse av Kunnskapsløftet. Hentet fra Kunst og design i skolen: <https://www.kunstogdesign.no/ny-stortingsmelding>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2009). Det kvalitative forskningsintervju (2. utgave. utg.). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

- Lindholm, O. F. (2014). Bullshitfilteret . Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Mølster, E. L. (2012, September 3). Er vi visuelle analfebeter? . Hentet fra Aftenposten:
<http://www.aftenposten.no/meninger/debatt/Er-vi-visuelle-analfebeter-145472b.html>
- Meyer, S. (2015). Kunst og etikk. En innføring. Oslo: Cappelen Damm AS.
- Mitchell, W. (2005). What do Pictures Want? The Lives and Loves of Images. Chicago: The University of Chicago Press.
- Personvernombudet for forskning. (u.d.). Vanlige spørsmål. Hentet fra Personvernombudet for forskning: http://www.nsd.uib.no/personvernombud/hjelp/vanlige_sporsmal.html
- Pink, S. (2007). Doing Visual Ethnography (2. utgave. utg.). London: SAGE Publications Ltd.
- Røed, K. (2015, November). Hva er estetisk kompetanse? . Kunstløftet(6), 4-6.
- Regjeringen.no. (2016, April 25). Vil fornye og forbedre fagene i skolen. Hentet fra Regjeringen.no:
<https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/vil-fornye-og-forbedre-fagene-i-skolen/id2483423/>
- Repstad, P. (2007). Mellom nærhet og distanse. Kvalitative metoder i samfunnsfag. Oslo: Universitetsforlaget.
- Rognerød, E. (2017, April 18). Kritiske til Røe Isaksens læreplan-utkast. Hentet fra Periskop:
<http://www.periskop.no/kritiske-roe-isaksens-laereplan-utkast/>
- Rose, G. (2012). Visual Methodologies. An Introduction to Researching with Visual Materials. London: SAGE Publications Ltd. .
- Shanks, M., & Svabo, C. (2014). Mobile-Media Photography: New modes of Engagement . I J. Larsen, & M. Sandbye (Red.), Digital Snaps. The New Face of Photography (ss. 227-246). London: I. B. Tauris & Co Ltd.
- Skårderud, F. (2014, Desember 29). De unge sliterne. Hentet fra Aftenposten:
<http://www.aftenposten.no/meninger/De-unge-sliterne-70795b.html>
- Socialitybarbie. (2015, November 4). Socialitybarbie. Hentet fra Instagram:
<https://www.instagram.com/p/9rFI36Hjlc/?taken-by=socialitybarbie>
- Sontag, S. (2008). On Photography. London: Penguin Books Ltd.
- Staude, C., & Marthinsen, S. T. (2013). Sosial kommunikasjon. Personlig - samtale - verdi. Oslo: Kommuneforlaget.
- Sturken, M., & Cartwright, L. (2009). Practices of Looking. An Introduction to Visual Culture. Oxford: Oxford University Press Inc.
- Utdanningsdirektoratet. (2006, August 1). Læreplan i kunst og håndverk - Grunnleggende ferdigheter. Hentet fra Utdanningsdirektoratet: https://www.udir.no/kl06/KHV1-01/Hele/Grunnleggende_ferdigheter
- Utdanningsdirektoratet. (2006). Læreplan i kunst og håndverk. Etter 10. årstrinn. Hentet fra Utdanningsdirektoratet: <https://www.udir.no/kl06/KHV1-01/Hele/Kompetansemaal/etter-10.-arstrinn>

- Utdanningsdirektoratet. (2006, August 1). Læreplan i kunst og håndverk. Hovedområder. Hentet fra Utdanningsdirektoratet: <https://www.udir.no/kl06/KHV1-01/Hele/Hovedomraader>
- Utdanningsdirektoratet. (2016). Å forstå kompetanse. Hentet fra Utdanningsdirektoratet: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/forsta-kompetanse/>
- Van House, N. A. (2011, Juni 11). Personal photography, digital technologies and the uses of the visual . *Visual Studies*, 26(2), ss. 125-134.
- Velders, T., de Vries, S., & Vaicaityte, L. (2007, Januar). Visual Literacy and Visual Communication for Global Education: Innovations in teaching E-learning in Art, Design and Communication. Hentet fra Researchgate: https://www.researchgate.net/publication/237290250_Visual_Literacy_and_Visual_Communication_for_Global_Education_Innovations_in_teaching_E-learning_in_Art_Design_and_Communication
- Widerberg, K. (2001). Historien om et kvalitativt forskningsprosjekt . Oslo: Universitetsforlaget.
- Wikipedia. (2017, Februar 17). Instagram. Hentet fra Wikipedia: <https://no.wikipedia.org/wiki/Instagram>
- Wikipedia. (2017, April 14). Kylie Jenner. Hentet fra Wikipedia: https://en.wikipedia.org/wiki/Kylie_Jenner
- Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (1999). Diskursanalyse som teori og metode. Frederiksberg: Roskilde Universitetsforlag.
- Østerud, S. (1990). Relevansen av begrepene "validitet" og "reliabilitet" i kvalitativ forskning. *Norsk pedagogisk tidsskrift*(3), ss. 119-130.
- Østerud, S. (1998). Relevansen av begrepene "validitet" og "reliabilitet" i kvalitativ forskning. *Norsk pedagogisk tidsskrift* , ss. 119-130.

6.1 BILDER

René Magritte

Le trahison des images, 1928-1929

© C. Herscovici, Brussels / Artists Rights Society (ARS), New York

Hentet fra 20. april 2017 fra

<https://collections.lacma.org/node/239578>

@amaliaulman

Hentet 20. april 2017 fra

<https://www.instagram.com/p/sj6TkSIV3a/?taken-by=amaliaulman>

@kyliejenner

Hentet 20. april 2017 fra

<https://www.instagram.com/p/BS7KosKhc4K/?taken-by=kyliejenner>

@socialitybarbie

Hentet 13. mars 2017 fra

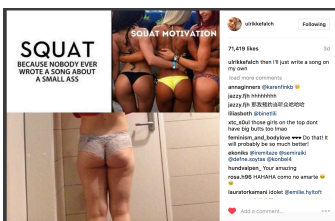
<https://www.instagram.com/p/8y7cETHjCA/?taken-by=socialitybarbie>

@socialitybarbie

Hentet 3. mars 2017 fra

<https://www.instagram.com/p/7vdNFMHjDa/?taken-by=socialitybarbie>

@ulrikkefalch

Hentet 16. april fra

<https://www.instagram.com/p/BS1UkugFYB5/?taken-by=ulrikkefalch>

@ulrikkefalch

Hentet 16. april fra

<https://www.instagram.com/p/BReHWXoID-K/?taken-by=ulrikkefalch>

7. OVERSIKT OVER FIGURER

Figur 1: Illustrasjon: Min egen Instagram-profil.....	s. 11
Figur 2: Illustrasjon: Instagrams "forside"	s. 11
Figur 3: Illustrasjon: Instagrams chat-funksjon.....	s. 11
Figur 4: Bilde: René Magritte, Le trahison des images.....	s. 14
Figur 5: Illustrasjon: Visual Communication.....	s. 20
Figur 6: Bilde: Informant 1.....	s. 44
Figur 7: Bilde: Informant 1.....	s. 44
Figur 8: Bilde: Informant 2.....	s. 46
Figur 9: Bilde: Informant 2.....	s. 48
Figur 10: Bilde: Informant 3.....	s. 49
Figur 11: Bilde: Informant 4.....	s. 51
Figur 12: Bilde: Informant 5.....	s. 52
Figur 13: Bilde: Informant 6.....	s. 54
Figur 14: Bilde: Informant 7.....	s. 55
Figur 15: Bilde: Informant 8.....	s. 56
Figur 16: Bilde: Informant 8.....	s. 58
Figur 17: Bilde: Informant 8.....	s. 59
Figur 18: Bilde: @amaliaulman.....	s. 66
Figur 19: Bilde: @kyliejenner.....	s. 71
Figur 20: Bilde: @socalitybarbie.....	s. 80
Figur 21: Bilde: @socalitybarbie.....	s. 81
Figur 22: Bilde: @ulrikkefalch.....	s. 90
Figur 23: @ulrikkefalch.....	s. 90
Figur 24: @ulrikkefalch.....	s. 90
Figur 25: @ulrikkefalch.....	s. 90

8. VEDLEGG

Vedlegg 1: Tilbakemelding fra NSD.....	s. 105
Vedlegg 2: Informasjonsskriv.....	s. 108
Vedlegg 3: Bearbeiding av materialet.....	s. 109

Venke Aure
Institutt for estetiske fag Høgskolen i Oslo og Akershus
Postboks 4, St. Olavs plass
0130 OSLO

Vår dato: 11.10.2016

Vår ref: 49706 / 3 / ASF

Deres dato:

Deres ref:

TILBAKEMELDING PÅ MELDING OM BEHANDLING AV PERSONOPPLYSNINGER

Vi viser til melding om behandling av personopplysninger, mottatt 01.09.2016. Meldingen gjelder prosjektet:

49706	<i>Visuell kompetanse på Instagram - En undersøkelse av unges bilder og bruk på Instagram som kan bidra til å definere begrepet "visuell kompetanse"</i>
<i>Behandlingsansvarlig</i>	<i>Høgskolen i Oslo og Akershus, ved institusjonens øverste leder</i>
<i>Daglig ansvarlig</i>	<i>Venke Aure</i>
<i>Student</i>	<i>Jorun Eikill Veflen</i>

Personvernombudet har vurdert prosjektet og finner at behandlingen av personopplysninger er meldepliktig i henhold til personopplysningsloven § 31. Behandlingen tilfredsstiller kravene i personopplysningsloven.

Personvernombudets vurdering forutsetter at prosjektet gjennomføres i tråd med opplysningene gitt i meldeskjemaet, korrespondanse med ombudet, ombudets kommentarer samt personopplysningsloven og helseregisterloven med forskrifter. Behandlingen av personopplysninger kan settes i gang.

Det gjøres oppmerksom på at det skal gis ny melding dersom behandlingen endres i forhold til de opplysninger som ligger til grunn for personvernombudets vurdering. Endringsmeldinger gis via et eget skjema, <http://www.nsd.uib.no/personvern/meldeplikt/skjema.html>. Det skal også gis melding etter tre år dersom prosjektet fortsatt pågår. Meldinger skal skje skriftlig til ombudet.

Personvernombudet har lagt ut opplysninger om prosjektet i en offentlig database, <http://pvo.nsd.no/prosjekt>.

Personvernombudet vil ved prosjektets avslutning, 02.06.2017, rette en henvendelse angående status for behandlingen av personopplysninger.

Vennlig hilsen

Katrine Utaaker Segadal

Amalie Statland Fantoft

Kontaktperson: Amalie Statland Fantoft tlf: 55 58 36 41

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Jorun Eikill Veflen jorunveflen@gmail.com

Dokumentet er elektronisk produsert og godkjent ved NSDs rutiner for elektronisk godkjenning.

Vedlegg 1

Vedlegg: Prosjektvurdering

Kopi: Jorun Eikill Veflen jorunveflen@gmail.com

Prosjektvurdering - Kommentar

Prosjektnr: 49706

I følge meldeskjemaet skal deltakerne i studien informeres skriftlig og muntlig om prosjektet og samtykke til deltakelse. Informasjonsskrivet er godt utformet. Personvernombudet er enig i at 16- og 17-åringene kan samtykke selv i dette prosjektet. Vi har lagt vekt på at det er nødvendig for prosjektets formål å innhente opplysningene fra ungdommene selv. Videre har vi lagt vekt på at det ikke samles inn sensitive opplysninger, og at prosjektet har kort varighet

Personvernombudet legger til grunn at dere behandler alle data og personopplysninger i tråd med Høgskolen i Oslo og Akershus sine retningslinjer for innsamling og videre behandling av forskningsdata og personopplysninger.

I meldeskjemaet har dere opplyst om at forventet prosjektslutt er 02.06.2017. Ifølge prosjektmeldingen skal dere da anonymisere innsamlede opplysninger. Anonymisering innebærer at dere bearbeider datamaterialet slik at ingen enkeltpersoner kan gjenkjennes. Det gjør dere ved å slette direkte personopplysninger og slette eller omskrive indirekte personopplysninger.

Forespørsel om deltakelse i masterprosjekt

Jeg er student ved Institutt for estetiske fag på Høgskolen i Oslo og Akershus, og skriver en masteroppgave om visuell kompetanse og ungdom på Instagram. Jeg skal undersøke rundt ti profiler for å finne ulike kvaliteter ved Instagram som kan bidra til å definere begrepet *visuell kompetanse*. Jeg la merke til din profil fordi den har en særegenhet jeg tror kan være spennende for oppgaven. Jeg lurer derfor på om jeg kan bruke bildene dine i undersøkelsen og intervju deg om hvordan og hvorfor du bruker Instagram. Jeg vil også gjerne vite hva du synes er interessant med bildene du selv og andre publiserer.

Intervjuet vil foregå skriftlig via e-post og eventuelt via Skype. Dataene lagres digitalt. Alle personopplysninger vil behandles konfidensielt og det er kun jeg og min veileder som vil ha tilgang til opplysningene. Du vil anonymiseres og personlige opplysninger lagres atskilt fra øvrig data. Du får også lese gjennom intervjuet før det publiseres. Det er frivillig å delta og du kan trekke deg så lenge studien pågår uten å oppgi grunn. Prosjektet skal avsluttes i juni 2017 og personlige opplysninger vil da slettes.

Dersom du vil være med i undersøkelsen setter jeg pris på at du skriver under på samtykkeerklæringen og sender dokumentet tilbake til meg.

Om du har noen spørsmål kan jeg kontaktes på e-post jorunveflen@gmail.com. Du kan også kontakte min veileder Venke Aure på e-post venke.aure@hioa.no.

Prosjektet er meldt til Personvernombudet for forskning, NSD - Norsk senter for forskningsdata AS.

På forhånd takk!

Vennlig hilsen
Jorun Eikill Veflen

Samtykke til deltakelse i undersøkelsen

Jeg har mottatt skriftlig informasjon og er villig til å delta i studien.

.....
Signatur, dato

Bearbeiding av materialet

Følelser:

Elsker, inspirasjon, tilknytning, fin, minner

- "Jeg synes bildene mine forteller at jeg er en person som elsker mote og fotografi." Informant 1
- "Jaa, jeg elsker hvordan himmelen har speilt seg mot vinduene og hvor god kvalitet akkurat DET bildet har." Informant 1
- "Jeg er også veldig glad i arkitektur og interiør, derfor finnes det mange bilder av det også i feeden min." Informant 1
- "Dette skaper en tilknytning til profilen, hvor det nesten blir en blogg, bare finere." Informant 3
- "Jeg elsker å ta og redigere bilder og videoer." Informant 2
- "Jeg elsker å vise hva jeg står for, og at noe så enkelt som å publisere et bilde av en regnbue på Instagram for å 'skryte' av det, er bare helt fantastisk." Informant 5
- "Jeg fant han via youtube, og måten han valgte å ta bildene og redigere dem på gjorde meg rett og slett glad?" Informant 7
- "(...) når det skjer er det som regel fordi det bringer frem negative minner eller ingen følelser i det hele tatt." Informant 7
- "Grunnen til at jeg bruker Instagram for å publisere bilder er jo fordi alle andre gjør det, og jeg liker veldig godt å ta bilder." Informant 8
- "Jeg la ut dette bildet for å vise et minne som betyr mye for meg." Informant 8
- "Dette er rett etter vår første klem og det viser mye glede." Informant 8
- "Ofte tenker jeg mer på at bildet er fint og at man burde elske kroppen sin og seg selv." Informant 8

Inspirasjon/motivasjon

- "Jeg har valgt å følge dem fordi de har en inspirerende klesstil." Informant 1
- "Jeg vil gjerne både spre og få inspirasjon, og valgte derfor å legge ut bildene mine via Instagram siden jeg her kan følge folk jeg ikke kjenner så godt og de kan følge meg." Informant 2
- "Alle disse brukerne poster hverdagslige, men fine bilder på Instagram, og de har gitt meg mye inspirasjon til at en ikke nødvendigvis trenger å reise verden rundt for å få et godt bilde." Informant 4
- "I tillegg ønsket jeg å involvere elementer som man typisk tenker på som "inspo"." Informant 6
- "Jeg tar bilder av ting rundt meg som jeg synes er inspirerende." Informant 1
- "Bildene jeg ser på Instagram motiverer meg ofte. Jeg blir inspirert og får lyst til å ta flere bilder". Informant 1
- "Jeg får mye inspirasjon av andre jeg følger på Instagram." Informant 3
- "Jeg skiller sterkt mellom reklame og generell inspirasjon. Blir utrolig lei reklame, og negativ til produkter når jeg vet at det er sponset. Generell inspirasjon setter jeg stor pris på! :)" Informant 3
- "(...) eller så kan bilder om for eksempel dyremishandling få min irritasjon større, for så å gi meg mer motivasjon for å kjempe imot det." Informant 5
- "Derimot, får jeg mye inspirasjon og motivasjon av bildene på Instagram. Treningsbilder, matvideoer, og bilder av kjente og kjære er noe som fort blir et høydepunkt i løpet av en kjip dag." Informant 6

Vedlegg 3

- "Jeg blir lett inspirert og motivert til å vokse som person når jeg ser andre gjøre det samme. Instagram har generelt gjort meg mer kreativ og selvstendig." **Informant 7**
- "Hvis jeg ser videoer av folk som trener eller er fit, motiverer jo det meg til å trene selv og bli som dem. Samme gjelder hvordan type bilder andre legger ut. Hva som er "aksptabelt", på en måte." **Informant 8**
- "Bilder som viser en fremgang for å ta vare på seg selv (trening, før og etter bilder etc.) vil jeg heller si at er mer greit, men det kommer nok mer av at vi ser på de bildene som en inspirasjon eller tenker at det er bra det de gjør og det er noe de har gjort for seg selv. Ofte tenker jeg mer på at bildet er fint og at man burde elske kroppen sin og seg selv. Bikinibilde, er noe jeg ikke ville lagt ut, men når jeg ser andre gjøre det, så tenker jeg mer på hvor fine de er enn hvor drøyt bildet er." **Informant 8**
- "Brukere jeg som regel ser på som "forbilder" og tar inspirasjon fra er brukere med "hipstere" som lever livet og gjør masse gøy, reiser kule plasser – liksom ikke nødvendigvis til et annet land, men bare til en kul gate eller café eller lignende." **Informant 2**

Teknikk

Redigere, kvalitet, feed, helhet, enkel app, varm tone, matche, estetisk, sammensetning, farge, rotete, format, fokus, detaljer, filter, motiv, uttrykk

- "På bildet nummer 2 har jeg valgt en skrå vinkel av bygningen for at man skal kunne se himmelen speile seg i vinduene." **Informant 1**
- "Jeg har valgt å stå nærme henne så vi kan se uttrykket i ansiktet, og så har jeg prøvd å ta bildet rett på henne så ikke vi ser opp eller ned på henne. Når jeg tenker på det nå kunne det kanskje vært kult å tatt bilde litt nedenfra så hun blir litt "større/mektigere" enn oss som ser bildet, men jeg tenkte ikke på det når jeg tok bildet. Jeg valgte å få med litt av bakgrunnen så du kunne se hun var i en handlegate, og at det var andre folk som handlet rundt." **Informant 2**
- "I tillegg redigerer jeg bilder med omhu for å få en fin "feed" ". **Informant 3**
- "(...) en slags snapchat, bare med kvalitet." **Informant 3**
- "Tok med det viktigste." **Informant 3**
- "Jeg publiserer bildene mine på Instagram, fordi jeg synes det er en enkel app å forstå (...)" **Informant 4**
- "Jeg vet at mange personer ser en sammensetning mellom bildene mine, fordi de på en måte alle sammen matcher sammen med hverandre, ettersom at jeg bruker nesten lik redigering på alle bildene, og jeg tar mange bilder som kan være litt like. Noen har også sagt at bildene er "estetiske", og følger meg kanskje pga. kreativiteten." **Informant 4**
- "Jeg kommer heller aldri til å legge ut bilder som jeg ikke er fornøyd med, rett og slett fordi jeg er veldig perfeksjonist og ønsker å legge ut kun det beste." **Informant 4**
- "Valget av utsnitt er tatt for å få frem alt som var nødvendig i bildet for å få et bilde med spenning. Bildet er tatt i stående format, for å gi følelsen av et "større" bilde, og for å få med mere av toget og skogen." **Informant 4**
- "Jeg ønsker gjerne at alle bildene mine skal se bra ut sammen, slik at profilen min ser mere interessant ut." **Informant 4**
- "Jeg bruker jo filter på alle bildene mine for at feeden min skal se bra ut, og tror det viser at jeg liker å vise best mulig side av meg selv." **Informant 8**
- "Grunnen til at jeg vil si at disse er noen forbilder av mine er fordi jeg finner mye inspirasjon i hvordan de tar bilder (hvilke vinkler og objektiver som er med i bildet) og hvordan de redigerer bildene sine (hva slags filtre de bruker etc.)" **Informant 8**

Vedlegg 3

- "Ofte prøver jeg å variere, ved å ta bilder fra ulike vinkler. Dette tror jeg viser den kreative siden av meg." Informant 6
- "Det er jeg faktisk ikke helt sikker på. Jeg tror jeg tenkte mest på hva som ville sett bra ut med tanke på elementene på bildet." Informant 6
- "Å redigere bildet tar kun 5-20 minutter." Informant 1
- "Eg har ei mappe med dei bileta et har lyst å legge ut som eg har redigert, og desse legg eg inn i ein layout-app for å sjå korleis feeden min kjem til å sjå ut." Informant 2
- "Bruker bare Instagram til å redigere. Brukte VSCO tidligere, men dette ødela kvaliteten i en stor grad." Informant 3
- "Jeg redigerer gjerne bildet med flere filtere og forskjellig styrke på ting som kontraster og lysstyrke." Informant 4
- "Jeg redigerer de med kun ett filter, og det ligger allerede inne på Instagram." Informant 5
- "Det er forskjellige perspektiver, filtere og pynt man kan ta på bildene for å få de til å bli litt ekstra bedre." Informant 5
- "Når det kommer til redigering tar det et lite minutt, i og med at jeg omtrent bruker samme "mal" hver gang." Informant 6
- "Først velger jeg et bilde og redigerer det i vsco-appen. Der fokuserer jeg på selve bildet og prøver til en viss grad å få det til å passe med resten av feeden." Informant 8
- "Jeg redigerer gjerne bildet med flere filtere og forskjellig styrke på ting som kontraster og lysstyrke." Informant 4

Formaleestetikk

- "De har også en veldig ren og beroligende farge på feeden, som gjør at når du ser på Instagram-bildene deres som en helhet, så ser det ganske bra ut." Informant 1
- "Det var ikke før jeg tok Instagram seriøs at jeg innså hvor fotograf-material bygningen var. Det ligger ikke noen spesielle tanker bak det, men jeg elsker hvordan himmelen reflekteres inn vinduene og hvordan blåfargen fanges opp." Informant 1
- "Bildet nummer 1 viser stilen min midt i blinken. Bakgrunnen, stilen og fargen. Alt passer sammen." Informant 1
- "Jeg digger brukere som har litt 70-80-90-talls stil over seg." Informant 2
- "Jeg har valgt dette motivet fordi jeg elsket genseren til venninna mi, og fordi sminken hennes sammen med genseren gav fra seg et veldig kult og spennende uttrykk som jeg gjerne ville ta bilde av." Informant 2
- "Jeg har valgt å stå nærme henne så vi kan se uttrykket i ansiktet, og så har jeg prøvd å ta bildet rett på henne så ikke vi ser opp eller ned på henne. Når jeg tenker på det nå kunne det kanskje vært kult å tatt bilde litt nedenfra så hun blir litt "større/mektigere" enn oss som ser bildet, men jeg tenkte ikke på det når jeg tok bildet. Jeg valgte å få med litt av bakgrunnen så du kunne se hun var i en handlegate, og at det var andre folk som handlet rundt." Informant 2
- "Som oftest fordi det ikke passer inn i feeden. Kanskje fargen er den samme som det forrige bildet, eller det bare skaper usymmetri." Informant 3
- "Jeg mener at et godt bilde har god kvalitet og klare farger." Informant 4
- "Jeg forsøker å legge ut samme type bilder, som har for det meste en varm tone i seg." Informant 4

Vedlegg 3

- "Jeg har slettet enkelte av bildene mine en rekke av ganger. Jeg har fleste parten av gangene slettet bilder fordi de ikke passer inn på "feeden" min, og det får det til å se rotete ut." Informant 4
- "Bildet er tatt ut av et togvindu, fordi jeg ønsket å få med togvognene for å få litt mer inn i bildet. Det var også en utrolig fin tåke i trærne, som gjorde bildet mer spennende og mystisk." Informant 4
- "Det hender jeg sletter bilder jeg plutselig endrer mening om, bilder med få likes, eller rett og slett bare bilder som ikke passer inn i Instagram-feeden min." Informant 6
- "Tatt de varme fargene og mørke motivene i betraktning sier det vel i hovedsak noe om fargepreferansene mine. Jeg kutter ofte vekk unødvendige (og til tider nødvendige) deler av et bilde for å sette fokuset der jeg vil ha det, så jeg kan nok si jeg har et øye for detaljer også." Informant 7
- "Jeg var så nøye som jeg greide med å sette selve vannpistolen og blomsten så midtstilte som mulig. Jeg – som er avbildet, er nok på lik linje viktig som de to tingene. Jeg ville ha fokus på alt, og valgte derav en enkel bakgrunn." Informant 7
- "Ofte så legger jeg ut et bilde i henhold til feeden min. Det vil si at jeg jobber hardt (!) for å sette sammen bilder som passer sammen estetisk." Informant 6
- "Har egentlig ingen begrunnelse for akkurat hvorfor jeg valgte dette utsnittet, men jeg har jo valgt å ha hele han i fokus ettersom at det som er rundt er unødvendig for konteksten." Informant 8

Narrativ:

Hverdag, opplevelser, reiser, undertekst, intensjon, hverdagsglede, mening, historie, bra dag, minner, spenning, innblikk

- "Jeg vil fortelle om min hverdag. Jeg prøver å ikke legge ut ting som er typisk hverdagslige, men heller opplevelser, reiser og bilder som er engangshendelser. I tillegg har jeg ofte en undertekst – en anekdote, noe sarkastisk eller bare tanker. Det beste er at det er kort, presist og interessant." Informant 3
- "(...) jeg vil fortelle om min hverdag uten å inkludere hvordan jeg ser ut – dette vet folk allerede. I så fall forteller det om mine verdier – at jeg setter fokus på opplevelser." Informant 3
- "Bildene kan også fortelle at jeg elsker å reise – jeg legger ALLTID ut bilde når jeg er ute og reiser." Informant 3
- "Mitt inntrykk av Instagram er at du skal vise hva du gjør (...)" Informant 3
- "Jeg jobber som stupinstruktør, og dette bildet av glade barn som hopper er hverdagen min på tirsdager. (...) for meg er dette ren og skjær hverdagsglede, nemlig unger og moro. (...) Man ser mangfoldet av barna, hvem som følger med, han til venstre som viser peace-tegn, deres ulike kropper, former og fasonger. Mangfold av barn, rett og slett." Informant 3
- "Hovedfokuset mitt er å spre inspirasjon med bildene mine, og (haha selvsagt) å vise hvor gøy jeg har det i hverdagen." Informant 2
- "Ofte legger jeg ut bilder med enkel tekst til – som lett kan bli tolket på et dypere plan." Informant 2
- "Jeg prøver å vise de sidene av meg som kan inspirere folk til å gjøre en forskjell, og til at du kan ha det gøy uten mobil." Informant 2
- "Bildet skal prøve å vise at jeg mener det er viktig å slappe av, at vi skal være unge når vi er unge, og at jeg synes vi burde bli litt mer som ungdommen var før i tiden, da de møttes bare for å henge uten å ha planlagt det to uker i forveien fordi de har så mange planer, når du kan sitte å røyke og late som du er kul bare fordi du kan, spise drittmat og ikke tenke på å alltid ha bra kropp og lekser som venter hjemme og en tusen andre ting du egentlig burde ha gjort." Informant 2

Vedlegg 3

- "I tillegg når jeg ser bildet får det meg til å tenke på gressrotopprør ungdom gjorde før, og jeg synes det er dumt vi ikke tar opp noen saker lenger men bare skyver de under teppet fordi det er "normalt".
Informant 2
- "Jeg har egentlig ikke så store tanker bak hvert bilde, jeg tar bare bilde av det jeg synes ser kult ut. Jeg liker det bedre når de som ser bildene mine kan tolke dem selv om de ønsker, uten at jeg setter noen klare rammer for hva bildet skal vise." **Informant 2**
- "Jeg prøver å fokusere på små hverdagslige ting som en kopp med kakao, og vise de små hverdagsgledene som faktisk betyr noe." **Informant 4**
- "Dagen dette bildet er tatt hadde jeg en veldig bra dag og opplevde en togreise tilbake i tid som var utrolig fint. Jeg hadde lyst til å ha et bra minne fra turen, og derfor ta et bilde ut vinduet." **Informant 4**
- "Valget av utsnitt er tatt, for å få frem alt som var nødvendig i bildet for å få et bilde med spenning."
Informant 4
- "Jeg mener også at et godt bilde, har en mening og en historie bak seg. Et godt bilde for meg er også et bilde jeg vil stoppe opp og kikke litt ekstra lenge på." **Informant 4**
- "Jeg tror egentlig det ikke er så mye jeg ønsker å fortelle gjennom bildene mine. Misforstå meg rett – jeg ønsker jo å gi følgerne mine et innblikk i hverdagen min, men problemet er at bildene jeg legger ut ikke nødvendigvis representerer den så godt." **Informant 6**
- "Jeg valgte akkurat dette motivet fordi jeg synes det oppsummerte den dagen godt. Kaffe, lekser og SKAM (på skjermen)." **Informant 10**
- "Jeg publiserer bilder på Instagram for å dele min hverdag i bilder med mine følgere." **Informant 5**
- "Jeg liker å tenke at ethvert bilde har sin egen historie, og ettersom jeg personlig ikke er så hypp på å i detalj forklare hvorfor jeg tar bildene jeg tar, er det veldig opp til følgerne mine å tolke det som de vil."
Informant 7
- "De fleste bilder kan og burde tolkes på flere måter, og selv om mine bilder oftest blir omtalt som filmlignende, har jeg folk som åpent har fortalt at de minner dem om forskjellige familieminne, eller sanger de har hørt. Men som de fleste bilder som er åpne for tolkning, er det også en del som ikke ser noen spesiell betydning i bildene mine. For noen er de bare bilder - meningsløse farger og motiver stilt opp for estetikken." **Informant 7**
- "Det er så klart åpent for tolkning – selv jeg har hatt forskjellige tanker rundt det, men hovedkonseptet besto av hvordan noe så trist og traumatisk som selvmord på mange måter har blitt nøytralisert i daglig samtale, og i visse hjørner av internettet romantisert." **Informant 7**
- "Som de fleste andre, bruker jeg jo også Instagram for å vise at jeg har et liv og hvor "bra" det er."
Informant 8
- "Det jeg vil fortelle med bildene mine er at jeg har det bra og gjør mye forskjellig med livet mitt. For eksempel så legger jeg ofte ut bilder når jeg er på turer eller ferie, når det er noe som betyr ekstra for meg eller når jeg har vært ute med venner." **Informant 8**
- "Bildene forteller om meg og hverdagen min. Jeg deler bilder av meg, venner, familie, kjæresten, turer/ferier og fritidsaktivitetene mine." **Informant 8**
- "Tanken bak dette bildet er vel å vise at jeg gjør noe med sommerferien min og ikke bare holder meg inne. Viser frem mitt sommer-sted." **Informant 8**
- "Dette motivet har jeg valgt for å vise utsikten fra hytta og det viser jo den idylliske siden av Norge, så jeg følte at dette passet godt inn på feeden min." **Informant 8**
- "Dette bildet er det første bildet jeg la ut av kjæresten min på Instagram. Da hadde vi vært sammen i tre måneder og da følte jeg at det var på tide å bli helt "offisielle". Jeg ville vel også kanskje vise hvor lykkelig jeg er." **Informant 8**

Vedlegg 3

- "Grunnen til at jeg har valgt akkurat dette motivet, er jo for å vise hvem han er og vise hvem det er som har "kapret" hjertet mitt (hehe klisje, jeg vet)." **Informant 8**
- "Jeg er meget lite interessert i andres ansiktsmessige evolusjon gjennom en måned, men jeg interesserer meg gjerne om du tar bilder av hunden din i en skog og forteller hvordan du nylig har startet med morgenturer." **Informant 3**

Budskap/intensjon:

- "Jeg vil prøve å vise at du kan gjøre kjekke ting med venner, som ikke innebærer å sitte inne på mobilene og lignende, men vet ikke hvor godt jeg får det fram. Har i det siste blitt mer og mer opptatt av at ungdom må gi litt mer faen, tørre å gjøre ting og tørre å gjøre litt opprør, så i det siste og framover vil jeg prøve å få det enda bedre fram." **Informant 2**
- "Før slettet jeg bilder om de fikk for lite likes, men nå er jeg fornøyd så lenge noen ser budskapene mine." **Informant 2**
- "Bildet skal prøve å vise at jeg mener det er viktig å slappe av, at vi skal være unge når vi er unge, og at jeg synes vi burde bli litt mer som ungdommen var før i tiden, da de møttes bare for å henge uten å ha planlagt det to uker i forveien fordi de har så mange planer, når du kan sitte å røyke og late som du er kul bare fordi du kan, spise drittmat og ikke tenke på å alltid ha bra kropp og lekser som venter hjemme og en tusen andre ting du egentlig burde ha gjort." **Informant 2**
- "Gjenstandene brukt var lett tilgjengelige, uskyldiggjort, og langt ifra like kontroversielle som andre fremgangsmåter innen det samme temaet. Jeg ville ikke skape noe oppstyr, jeg ville ha en slags poetisk fremstilling." **Informant 7**
- "Det jeg tenkte da jeg tok bildet var først og fremst feeden min, men også det at jeg ville vise hva jeg drev med akkurat den søndagen." **Informant 6**
- "Jeg kommer til å legge ut det jeg vil, og de kommer til å bli der til jeg selv føler at det ikke tilhører der lenger." **Informant 5**
- "Man kan uttrykke så utrolig mye med bildene, også med teksten." **Informant 5**

Identitet:

Verdier, oppfattelse, interesse

- "Jeg tror nok de fleste som ser bildene mine tenker at jeg er veldig glad i naturen, bygninger, men også klær og stil." **Informant 1**
- "Jeg synes bildene mine forteller at jeg er en person som elsker mote og fotografi. Jeg tar bilder av ting rundt meg som jeg synes er inspirerende. Jeg er også veldig glad i arkitektur og interiør, derfor finnes det mange bilder av det også i feeden min." **Informant 1**
- "Jeg er personlig interessert i at folk ikke for lett skal falle inn i et mønster, og tenke at ting er ok bare fordi det er normalt. Sett spørsmål ved alt, tenker jeg." **Informant 2**
- "Jeg tror også jeg kan bli oppfattet som en livsnyter og en glad person, noe som er absolutt helt sant." **Informant 4**
- "Bildene forteller vel at jeg er en kreativ, tenkende og spontan person." **Informant 6**

Vedlegg 3

- "Ofte prøver jeg å variere, ved å ta bilder fra ulike vinkler. Dette tror jeg viser den kreative siden av meg. I tillegg legger jeg ut bilder som ikke nødvendigvis trenger å bety noe for andre, men som betyr noe for meg. Dette viser kanskje det at jeg er en tenkende og drøftende person. Til slutt, prøver jeg å spare følgerne mine for tonnevis av selfies. Istedenfor at selfies skal være en dominerende del av feeden, synes jeg det skal krydre her og der. Dette viser kanskje at jeg ikke er så selvcentrert?"
Informant 6
- "(...) jeg vil fortelle om min hverdag uten å inkludere hvordan jeg ser ut – dette vet folk allerede. I så fall forteller det om mine verdier – at jeg setter fokus på opplevelser." **Informant 3**
- "Bildene kan også fortelle at jeg elsker å reise – jeg legger ALLTID ut bilde når jeg er ute og reiser."
Informant 3
- "Jeg vil fortelle at jeg er meg, og ingen kan endre på det uansett hva de gjør." **Informant 5**
- "Jeg elsker å vise hva jeg står for, og at noe så enkelt som å publisere et bilde av en regnbue på Instagram for å 'skryte' av det, er bare helt fantastisk." **Informant 5**
- "Jeg kutter ofte vekk unødvendige (og til tider nødvendige) deler av et bilde for å sette fokuset der jeg vil ha det, så jeg kan nok si jeg har et øye for detaljer også. Gjennom mine øyne er det åpenbart at bildene gjenspeiler hvor mye jeg tenker, ser, drømmer, skriver. At jeg har litt kunnskap om alt i stedet for masse kunnskap om lite, at jeg alltid er nysgjerrig på verden."
Informant 7
- "Jeg bruker jo filter på alle bildene mine for at feeden min skal se bra ut, og tror det viser at jeg liker å vise best mulig side av meg selv." **Informant 8**
- "Jeg vil bruke det for å skape et bilde av hvem jeg er, se hva vennene mine og folk jeg kjenner driver med og ikke gå glipp av noe." **Informant 8**
- "Tanken bak dette bildet er vel å vise at jeg gjør noe med sommerferien min og ikke bare holder meg inne. Viser frem mitt sommer-sted." **Informant 8**
- "Jeg ville vel også kanskje vise hvor lykkelig jeg er." **Informant 8**

Konstruert identitet

- "Jeg tror andre som ikke kjenner meg kan se på meg som en person som er en person som gjør noe hele tiden, men dette er ikke tilfellet ettersom at jeg mange ganger poster bilder flere uker etter at det kan ha blitt tatt." **Informant 4**
- "Jeg tror egentlig det ikke er så mye jeg ønsker å fortelle gjennom bildene mine. Misforstå meg rett – jeg ønsker jo å gi følgerne mine et innblikk i hverdagen min, men problemet er at bildene jeg legger ut ikke nødvendigvis representerer den så godt." **Informant 6**
- "Jeg føler at jeg smiler veldig stort på de fleste bildene jeg legger ut, så kanskje veldig mange tenker jeg er en veldig blid jente. Men på noen andre så kan jeg se veldig seriøs ut." **Informant 5**
- "At selv om jeg er en jente med kort hår, så betyr ikke det at jeg er veldig butch. Det jeg mener med butch, er at jeg er den ekstremt maskuline lesbiske typen. Jeg er en blanding av både feminin og maskulin. Jeg fremstår også som ei veldig blid jente." **Informant 5**
- "For eksempel så har jeg lagt ut selfies når hvis jeg er fornøyd med meg selv eller føler meg pen på det bildet, og det kan jo tolkes som at jeg er selvdigger eller at jeg tenker: "Å, se på meg. Jeg er pen." om meg selv, men jeg tror ikke at folk tolker det på den måten." **Informant 8**
- "Jeg liker å bruke instagram til å skape et litt annerledes bilde av meg selv. Gi et innblikk i livet mitt og hva det er jeg driver med." **Informant 8**

Vedlegg 3

- "Jeg bruker jo filter på alle bildene mine for at feeden min skal se bra ut, og tror det viser at jeg liker å vise best mulig side av meg selv." **Informant 8**
- "Jeg legger heller ikke ut bilder som viser den dårlige siden av meg eller livet mitt, men det er ubevisst at jeg tenker sånt. Alle vil jo gjerne vise at livet deres er bra og det er sjeldent at folk faktisk viser hvordan de har det. Selv hadde jeg ikke lagt ut bilder hvor jeg fortalte om hvor dårlig dag jeg hadde og hvor sliten jeg er psykisk og fysisk." **Informant 8**
- Det er heller ikke greit å legge ut bilder du synes er for risky. Da er det snakk om bilder du ellers aldri hadde lagt ut, men legger det ut fordi det er en trend. *Man bør kunne være seg selv*" **Informant 1**

Etikk og grenser

Nakenhet, diskriminering, dømmende, dyremishandling, negativ påvirkning, usunne vaner

- "Jeg synes ikke det er greit å legge ut bilder av noe som ødelegger eller krenker andre. Det er jo bare negativt, og kan fort såre noen. Det er heller ikke greit å legge ut bilder du synes er for risky. Da er det snakk om bilder du ellers aldri hadde lagt ut, men legger det ut fordi det er en trend. *Man bør kunne være seg selv*" **Informant 1**
- "Jeg vil ikke lagt ut bilder der jeg viser for mye hud, eller bilder som jeg faktisk er redd noen folk skal se. For eksempel foreldrene mine, eller andre voksne/unger. Sånne bilder kan fort tolkes feil, og det kan føles ubehagelig." **Informant 1**
- "Jeg er egentlig ganske åpen at alle kan få legge ut det meste de vil, om de ikke legger ut noe som kan være diskriminerende og virke dømmende for andre." **Informant 4**
- "Jeg kommer aldri til å legge ut bilder av meg selv med lite klær eller bilder som er diskriminerende ovenfor andre." **Informant 4**
- "Man må jo følge reglementet på Instagram, som blant annet ingen nakenhet. Men jeg synes virkelig ikke at ting som dyremishandling og lignende skal være der. Akkurat på lik linje som nakenhet." **Informant 5**
- "Det er ikke greit å legge ut hat, spesielt mot enkeltpersoner. Jeg synes det er greit å provosere eller prøve å lage litt oppstyr, det å vekke tankegangen, men ikke om det går utover enkeltpersoner og blir lagt ut for å såre." **Informant 2**
- "Jeg ville ikke lagt ut bilder av meg i for eksempel bare bikini, festbilder, bilder med alkohol eller røyk osv. Dette er ikke fordi jeg er i mot det, men bare fordi mange i familien min følger meg og jeg er 16 år." **Informant 2**
- "Jeg synes heller grensen går når du legger ut unødvendige bilder som negativt påvirker noen. Oppfordring til ting som usunne vaner og selvhat kan etter min mening holde seg langt unna sosiale medier." **Informant 7**
- "Personlig ønsker jeg å holde romanse ute av sosiale medier – da jeg anser det som en veldig privat ting mellom to mennesker. Jeg ville nok heller ikke lagt ut blottede bilder av kroppen min – familien hadde ikke reagert pent." **Informant 7**
- "Nakenbilder, bilder som romantiserer anoreksi eller andre spiseforstyrrelser eller bilder som henger ut enkeltindivider. Selvsagt kan du legge ut det man selv vil, men det er visse ting som ikke er greit/innafor." **Informant 8**
- "Grunnen til at jeg mener at du ikke burde legge ut nakenbilder i så ung alder, er at det kan følge deg i flere år senere. Ikke bare kan det følge deg i en jobbsammenheng eller slikt, men det kan også være at du blir utsatt for trakassering, mobbing eller baksnakking." **Informant 8**

Vedlegg 3

- "Bilder som romantiserer sykdommer som anoreksi og bulimi er ikke greit å legge ut. Dette kan være med på at ungdom tenker at det egentlig ikke er så ille eller at man tenker: "Jammen, jeg blir jo ikke syk". Det er med på å skape et press blant unge om å finne det "perfekte"." Informant 8
- "Jeg ville ikke lagt ut bilder av meg selv som viser for mye hud (undertøysbilder) fordi jeg det er noe jeg ikke føler at andre trenger å se." Informant 8
- "Det går jo alltid en grense når det kommer til publisering av bilder. Jeg mener denne grensen går ved nakenhet (fullstendig nakenhet) og diskriminering (i form av f.eks rasisme). Årsaken til dette er at jeg mener slike ting ikke hører hjemme på en applikasjon som blir brukt av tusener av mennesker daglig. I tillegg strider det imot mange av verdiene jeg står for. Derfor ville det heller ikke vært aktuelt for meg å publisere noe sånt." Informant 6
- "Bikinibilde, er noe jeg ikke ville lagt ut, men når jeg ser andre gjøre det, så tenker jeg mer på hvor fine de er enn hvor drøyt bildet er." Informant 8

Kontekst

- Jeg bruker Instagram til å publisere bilder fordi det er den appen som er mest kjent. Akkurat som Youtube er verdenskjent for videoer, så er instagram for bilder. Bildene blir ikke bare sett, men man kan fort bli kontaktet, eller bli oppdaget av andre. Informant 1
- "Instagram virket med en gang som den beste medien til å dele disse bildene på, siden jeg på Snapchat og Facebook ikke får spredd bildene mine lenger enn til vennene mine. Jeg vil gjerne både spre og få inspirasjon, og valgte derfor å legge ut bildene mine via instagram siden jeg her kan følge folk jeg ikke kjenner så godt og di kan følge meg." Informant 2
- "En annen faktor som spiller inn er at det er veldig "low-key". På Facebook tenker du deg om minst 300 ganger før du deler eller publiserer noe fordi du vet at en stor krets vil se det. På Instagram har jeg ikke det samme mentaliteten." Informant 3
- "De er ganske rett frem – hvis bildet i sin helhet gir lite informasjon har jeg som oftest sted inkludert eller en kort beskrivelse." Informant 3
- Jeg publiserer bildene mine på instagram, fordi jeg syntes det er en enkel app å forstå, og det er enkelt å nå ut til alle mulige typer mennesker og gjør det mulig å bli kjent med andre som har samme interesse. Jeg liker også veldig godt at det er lett å få respons for det en legger ut, og at en kan kommentere andre sine bilder. (Informant 4)
- "Bildene mine kan leses på litt forskjellige måter, avhengig av hva som står under bildene mine og hva motivet er." Informant 8
- "Har egentlig ingen begrunnelse for akkurat hvorfor jeg valgte dette utsnittet, men jeg har jo valgt å ha hele han i fokus ettersom at det som er rundt er unødvendig for konteksten." Informant 8

Fellesskap (sosialt)

- "Bildene blir ikke bare sett, men man kan fort bli kontaktet, eller bli oppdaget av andre." Informant 1
- "Instagram virket med en gang som den beste medien til å dele disse bildene på, siden jeg på Snapchat og Facebook ikke får spredd bildene mine lenger enn til vennene mine. Jeg vil gjerne både spre og få inspirasjon, og valgte derfor å legge ut bildene mine via Instagram siden jeg her kan følge folk jeg ikke kjenner så godt og de kan følge meg." Informant 2

Vedlegg 3

- "(...) det er enkelt å nå ut til alle mulige typer mennesker og gjør det mulig å bli kjent med andre som har samme interesse." **Informant 4**
- "Det er her "alle" er, og for at jeg ikke skal gå glipp av noe er jeg nesten avhengig av å drive med bølgen. Når noe blir trendy, er det enkelt å bare henge seg på. Jeg tror jeg bare er en av de som har hengt seg på." **Informant 6**
- "(...) det er vanlig å anta at noen du har møtt har instagram og at du kan finne dem der! Du kan lære masse om noen utifra hva de tar bilder av." **Informant 7**
- "Bildet OG det sosiale er veldig viktig for meg. Det er viktig for meg å få tilbakemeldinger om bildet, kommentarer og at folk kan snakke ut i kommentarfeltet." **Informant 1**
- "Sjølvsagt tenker eg på at venene mine skal sjå bileta, og eg ser på kva dei finn på, men skal eg vera sosial går eg heller på messenger eller snapchat ettersom at der kjem meldingane direkte til den du vil heller enn til alle." **Informant 2**
- "For meg er det bildene – mest fordi jeg er en foto-entusiast og heller vil fokusere på å dele bildene jeg tar enn å fortelle hva jeg holder på med i livet. Selvfølgelig har også det sosiale en medvirkning – det blir feil å si at jeg ikke bryr meg om likes :)" **Informant 3**
- "Jeg er glad i å ta bilder og Instagram er en fin app jeg kan dele bildene jeg er fornøyd med. I tillegg er det også en plass jeg kommuniserer sammen med venner, og jeg har også startet nye vennskap gjennom Instagram." **Informant 4**
- "For meg så har bildene størst betydning. Årsaken til det er at jeg ikke ser på Instagram som en spesielt sosial plattform. Greit – du får et innblikk i hva vennene dine driver med, og du kan gi andre et innblikk i hva du driver med, men likevel føler jeg ikke at det er veldig sosialt." **Informant 6**
- "Jeg har to kontoer, en for det sosiale – hvor jeg følger vennene mine og legger ut ting uten filter, og en for bildene – hvor jeg følger folk som inspirerer meg." **Informant 7**
- "Er nok mest det sosiale og få med meg ting, men liker også det å legge ut bilder og vise forskjellige "sider" av meg og det jeg driver meg." **Informant 8**
- "Brukere jeg som regel ser på som "forbilder" og tar inspirasjon fra er brukere med "hipstere" som lever livet og gjør masse gøy, reiser kule plasser – liksom ikke nødvendigvis til et annet land, men bare til en kul gate eller café eller lignende." **Informant 2**

Bekreftelse

Respons, likes

- "Jeg liker også veldig godt at det er lett å få respons for det en legger ut, og at en kan kommentere andre sine bilder." **Informant 4**
- "Det har også hendt at jeg har slettet bilder pga. antall likes. Når en ikke får så mange likes som en vanligvis får, vil en automatisk tenke at bildet ikke er bra nok." **Informant 4**
- "Selv om det ikke er populært å si, føler jeg at bildene jeg legger ut har to baktanker – feed og likes. For å forme en fin feed er jeg avhengig av å legge ut fine bilder. I tillegg ønsker man jo gjerne likes på bildene." **Informant 6**
- "Det hender jeg sletter bilder jeg plutselig endrer mening om, bilder med få likes, eller rett og slett bare bilder som ikke passer inn i Instagram-feeden min." **Informant 6**

Opplevelse/erfaring

Vedlegg 3

” For eksempel så legger jeg ofte ut bilder når jeg er på turer eller ferie, når det er noe som betyr ekstra for meg eller når jeg har vært ute med venner.” **Informant 8**

Popularitet

Kjent, trendy

- ”Jeg bruker nok Instagram fordi det har blitt en såpass kjent nettbasert plattform.” **Informant 6**
- ”Det er her ”alle” er, og for at jeg ikke skal gå glipp av noe er jeg nesten avhengig av å drive med bølgen. Når noe blir trendy, er det enkelt å bare henge seg på. Jeg tror jeg bare er en av de som har hengt seg på.” **Informant 6**

Sjanger

Filmlignende, minner, selvportrett, hverdag, selvbiografi, dagbok

- ”De fleste bilder kan og burde tolkes på flere måter, og selv om mine bilder oftest blir omtalt som filmlignende, har jeg folk som åpent har fortalt at de minner dem om forskjellige familieminner, eller sanger de har hørt. Men som de fleste bilder som er åpne for tolkning, er det også en del som ikke ser noen spesiell betydning i bildene mine.” **Informant 7**
- ”Jeg – som er avbildet, er nok på lik linje viktig som de to tingene.” **Informant 7**
- ”Jeg la ut dette bildet for å vise et minne som betyr mye for meg.” **Informant 8**

Skole

- ”Nei, vi lærer lite om bilder på skolen. Det er nok dessverre ikke en del av pensumet.” **Informant 1**
- ”Ja, vi har fått litt opplæring i norsktime om bilder, det gyldne snitt, farger, lys osv. Mest har jeg lært av å prøve selv, med å ta masse bilder med mobil og kamera, i tillegg til å leke meg fram med redigerings-apper på mobil og redigeringsprogram på data.” **Informant 2**
- ”I norsk – kunst gjennom ulike litteraturperioder. Har også vært på utstilling på Astrup Fernley og snakket om moderne kunst og hva det kommuniserer. Men mer enn det, nei.” **Informant 3**
- ”Tror kanskje vi hadde noe om det når jeg gikk på ungdomsskolen. Tror kanskje faget var samfunnsfag eller norsk.” **Informant 5**
- ”Jeg har ikke fått noen opplæring i hvordan bilder kan kommunisere på skolen.” **Informant 4**
- ”Ikke før jeg nå til høsten startet på Media i VGS. Vi har så langt lært hvordan forskjellige utsnitt, farger, lysbruk osv. har noe å si for budskapet.” **Informant 7**
- ”Jeg går på vg2 og har valgt programfaget kommunikasjon og kultur, hvor jeg lærer om måter å kommunisere på og da har vi også vært inne på hvordan man kommuniserer med bilder. Så jeg vet jo til en viss grad hvordan man kan kommuniserer med forskjellige bilder.” **Informant 8**
- ”Ja, det har jeg.” **Informant 6**
- ”Skolen min er en kreativ skole, og jeg følger derfor en del av de på skolen min på instagram.” **Informant 2**

Påvirkning/press

- "Ja, jeg tror det kan ha en påvirkning på meg, men mest på en positiv måte." **Informant 1**
- "Mange seier jo at Instagram fører til kroppspress osv med tanke på at dei fleste berre legg ut fine bilete av seg sjølve, og at det er mange bilete av bra kroppar og fin sminke osv. Eg følar eigentleg ikkje så mykje på dette kroppspresset, men bilete av fine folk som gjer kjekke ting gjer jo at eg også vil sjå slik ut og leve eit liv som det." **Informant 2**
- "Eg vil heller bli "pressa" mot å leva eit betre og kjekkare liv, enn å berre ligge heime og aldri bli påverka." **Informant 2**
- "Ofte blir jeg påvirket av mennesker som legger ut bilde av maten de spiser eller treningen eller klærne. Har hendt flere ganger at jeg kjøper det samme eller spiser det samme." **Informant 3**
- "Jeg har stor tro på at Instagram påvirker meg på mange måter ubevisst. Ulike bilder fra liv som virker "perfekte" kan påvirke selvfølelsen og følelsen av at en selv ikke har et spennende liv. Også bilder av modeller som er photoshoppet med en "perfekt" kropp vil også selvfølgelig påvirke." **Informant 4**
- "Ja. Mye av bildene på Instagram har påvirkninger på meg. Både positivt og negativt. Interiør eller mote kan påvirke stilen min, eller så kan bilder om for eksempel dyremishandling få min irritasjon større, for så å gi meg mer motivasjon for å kjempe imot det." **Informant 5**
- "Naturligvis tror jeg at Instagram, og bildene jeg ser der, har en innvirkning på meg. En skaper vel fort et bilde og idealet av hva som er det perfekte. Litt matkunnskaper fra én person, og sixpack fra en annen – og plutselig har man en figur man prøver å leve opp til. Det å si nei til denne påvirkningen blir litt som å si at en ikke påvirkes av reklame. For selv om en ikke direkte påvirkes, vil det alltid ligge i underbevisstheten – mener jeg." **Informant 6**
- "Jeg blir lett inspirert og motivert til å vokse som person når jeg ser andre gjøre det samme. Instagram har generelt gjort meg mer kreativ og selvstendig." **Informant 7**
- "Helt klart har bildene jeg ser på Instagram en påvirkning på meg. Hvis jeg ser videoer av folk som trener eller er fit, motiverer jo det meg til å trene selv og bli som dem. Samme gjelder hvordan type bilder andre legger ut. Hva som er "akesptabelt", på en måte." **Informant 8**
- "Grunnen til at jeg tror at jeg og andre blir påvirket er fordi vi er i en generasjon der vi er veldig opptatt av hvordan andre ser oss og at vi selv skal se bra ut på best mulig måte." **Informant 8**
- "Bilder som romantiserer sykdommer som anoreksi og bulimi er ikke greit å legge ut. Dette kan være med på at ungdom tenker at det egentlig ikke er så ille eller at man tenker: "Jammen, jeg blir jo ikke syk". Det er med på å skape et press blant unge om å finne det "perfekte"." **Informant 8**
- "Ofte tenker jeg mer på at bildet er fint og at man burde elske kroppen sin og seg selv. Bikinibilde, er noe jeg ikke ville lagt ut, men når jeg ser andre gjøre det, så tenker jeg mer på hvor fine de er enn hvor drøyt bildet er." **Informant 8**

Tid

- "Det pleier å variere veldig, men jeg pleier oftest å legge ut bildene 1-3 dager etter jeg har tatt dem. Å redigere bildet tar kun 5-20 minutter." **Informant 1**
- "Eg bruker ca. 20-30 minutt på å legge ut eit bilete. Først må eg velge bilete, deretter må eg redigere dei (noko som tar eit til to minutt per bilete), og til slutt det som tar lengst tid: å få ein bra layout." **Informant 2**
- "Alt fra 10 til 30 min." **Informant 3**

Vedlegg 3

- "Jeg vil si at jeg bruker relativt mye tid til å velge ut hvilket bilde jeg skal legge ut om jeg har hatt en shoot. (...)Teksten pleier jeg å skrive ganske fort. Alt i alt kan det fort ta opp til 1 time." Informant 4
- "Alt i alt tar kanskje to minutter 😊" Informant 5
- "Ofte bruker jeg lengst tid på å velge bilde. Her kan det fort gå ti til femten minutter." Informant 6
- "For å oppsummere det hele bruker jeg vel kanskje femten minutter på valg av bilde, og to minutter på valg av tekst." Informant 6
- "Jeg bruker mer eller mindre en halvtime på selve redigeringen av bildet og på å vurdere om det er bra nok til å publiseres, teksten under bryr meg ikke særlig." Informant 7
- "Jeg bruker ganske god tid på å velge hvilket bilde jeg skal legge ut." Informant 8
- "Teksten bruker jeg også god tid på. Går ofte i: "Hva skal jeg skrive? Hvilke emojis skal jeg bruke? Skal jeg bruke emojis? Bare emojis? Skrive noe meningsfullt? Skrive noe om dagen min? Så jeg vil si at jeg bruker god tid på utvelgelse av bilde og tekst, helt klart." Informant 8

Kommunikasjon

- Som de fleste andre, bruker jeg jo også Instagram for å vise at jeg har et liv og hvor "bra" det er. Informant 8
- "(...) det er enkelt å nå ut til alle mulige typer mennesker og gjør det mulig å bli kjent med andre som har samme interesse." Informant 4
- "Det er viktig for meg å få tilbakemeldinger om bildet, kommentarer og at folk kan snakke ut i kommentarfeltet." Informant 1
- "Sjølvsagt tenker eg på at venene mine skal sjå bileta, og eg ser på kva dei finn på, men skal eg vera sosial går eg heller på messenger eller snapchat ettersom at der kjem meldingane direkte til den du vil heller enn til alle." Informant 2
- "Mitt inntrykk av Instagram er at du skal vise hva du gjør, en slags snapchat, bare med kvalitet. Jeg er meget lite interessert i andres ansiktsmessige evolusjon gjennom en måned, men jeg interesserer meg gjerne om du tar bilder av hunden din i en skog og forteller hvordan du nylig har startet med morgenturer." Informant 3
- "I tillegg er det også en plass jeg kommuniserer sammen med venner, og jeg har også startet nye vennskap gjennom Instagram." Informant 4
- "Man kan uttrykke så utrolig mye med bildene, også med teksten." Informant 5
- "Vil si det har like stor betydning, for jeg får jo fulgt med på hva andre gjør og de får jo også se hva jeg driver med. Er nok mest det sosiale og få med meg ting, men liker også det å legge ut bilder og vise forskjellige "sider" av meg og det jeg driver meg." Informant 8
- "Jeg liker også veldig godt at det er lett å få respons for det en legger ut, og at en kan kommentere andre sine bilder." Informant 4

Minner

- "De fleste bilder kan og burde tolkes på flere måter, og selv om mine bilder oftest blir omtalt som filmlignende, har jeg folk som åpent har fortalt at de minner dem om forskjellige familieminne, eller sanger de har hørt." Informant 7
- "Ikke ofte, men når det skjer er det som regel fordi det bringer frem negative minner eller ingen følelser i det hele tatt." Informant 7

Vedlegg 3

- "Dagen dette bildet er tatt hadde jeg en veldig bra dag og opplevde en togreise tilbake i tid som var utrolig fint. Jeg hadde lyst til å ha et bra minne fra turen, og derfor ta et bilde ut vinduet." Informant 4
- "Jeg la ut dette bilde for å vise et minne som betyr mye for meg." Informant 8

Det fine

- "Ofte planlegger eg gjerne fleire bilete etter kvarandre som gjer at eg får ein fin feed, og legg dei ut med ca 1 dags mellomrom." Informant 2
- "Fordi jeg får mye inspirasjon av andre jeg følger på Instagram. I tillegg redigerer jeg bilder med omhu for å få en fin "feed". Dette skaper en tilknytning til profilen, hvor det nesten blir en blogg, bare finere." Informant 3
- "Selv om det ikke er populært å si, føler jeg at bildene jeg legger ut har to baktanker – feed og likes. For å forme en fin feed er jeg avhengig av å legge ut fine bilder. I tillegg ønsker man jo gjerne likes på bildene." Informant 6
- Noen har også sagt at bildene er "estetiske", og følger meg kanskje pga kreativiteten. Informant 4
- Jeg legger liksom ut de bildene jeg liker best, med de filtrene jeg syntes ser finest ut. Informant 5
- "Jeg liker å følge folk som har en fin feed og som virker som om bryr seg om feeden sin." Informant 8
- "Årsaken til at jeg har valgt å følge henne er nettopp på grunn av de fine bildene hennes." Informant 6
- "Ofte tenker jeg mer på at bildet er fint og at man burde elske kroppen sin og seg selv. Bikinibilde, er noe jeg ikke ville lagt ut, men når jeg ser andre gjøre det, så tenker jeg mer på hvor fine de er enn hvor drøyt bildet er." Informant 8
- "Jeg kommer heller aldri til å legge ut bilder som jeg ikke er fornøyd med, rett og slett fordi jeg er veldig perfeksjonist og ønsker å legge ut kun det beste." Informant 4
- "Jeg ønsker gjerne at alle bildene mine skal se bra ut sammen, slik at profilen min ser mere interessant ut." Informant 4

Det poetiske

- "Gjenstandene brukt var lett tilgjengelige, uskyldiggjort, og langt ifra like kontroversielle som andre fremgangsmåter innen det samme temaet. Jeg ville ikke skape noe oppstyr, jeg ville ha en slags poetisk fremstilling." Informant 7
- Jeg forsøker å legge ut samme typer bilder, som har for det meste en varm tone i seg. Jeg prøver å fokusere på små hverdagslige ting som en kopp med kakao, og vise de små hverdagsgledene som faktisk betyr noe. (Informant 4)
- Gjennom mine øyne er det åpenbart at bildene gjenspeiler hvor mye jeg tenker, ser, drømmer, skriver. At jeg har litt kunnskap om alt i stedet for masse kunnskap om lite, at jeg alltid er nysgjerrig på verden. (Informant 7)